

BIBLIOTECA ȘCOLARULUI

**Anatol
CODRU**
PIATRA DE CITIRE

LITERA

CHIȘINĂU 1998

CZU 859.0 (478-93)

C 60

ISBN 9975-74-286-6

TABEL CRONOLOGIC

- 1936** *1 mai* În comuna Molovata-Nouă, județul Dubăsari, în familia lui Ion Condrea și a Titianei Stăncuță, se naște cel de-al treilea copil, căruia, la botez, preotul îi dă numele Anatolie. (Numele de familie Condrea al străbunului Teodor, din voia administrației țariste, suferise o abilită acomodare la fonetica rusească, precursorii semnând, în actele stării civile de la 1867, Condrov, Conderev. Străbunul de pe mamă Costache Stăncuță, de origine muntean, participant la războiul ruso-turc din 1877, se retrage cu trupele rusești în regiunea Ekaterinoslav, căsătorindu-se mai apoi în Transnistria.)
- 1942—1943** Urmează primele două clase primare în satul de baștină, conform programei de învățământ românești, prima învățătoare fiindu-i Cleopatra Dimo, văduva avocatului Vasile Pavlenco, deportat în anul 1937.
- 1951** Absolvește șapte clase în satul natal, având la toate obiectele mențiunea „foarte bine“.
- 1951—1954** Elev al școlii medii din orașul Dubăsari. Președinte al cenaclului literar „Octombrie“. Primele încercări literare în ziarul raional „Lupta leninistă“. Studiază desenul și arta sculpturii la Palatul copiilor din localitate.
- 1953** Delegat la Conferința I republicană a tinerilor scriitori. Face cunoștință cu scriitorii Igor Crețu, Petru Zadnipru, Vitalie Filip, Pavel Darie, Mihail Garaz.

- 1954** Absolvește școala medie (10 clase) și se angajează șef de club în comuna Cocieri.
- 1955—1958** Serviciul militar în orașul Axaltîhe, Georgia.
- 1958—1963** Student la facultatea de istorie și filologie a Universității de Stat din Chișinău. Președinte al cenaclului literar „Luceafărul“ (1959—1963). Publică versuri în ziarele „Moldova socialistă“, „Tinerimea Moldovei“, „Cultura Moldovei“, „Tânărul leninist“, „Scânteia leninistă“. Întâlnirea și prietenia cu poetul Nicolai Costenco, care îi recomandă Editurii Cartea moldovenească prima plachetă de versuri *Nopti albastre* cu o prefață semnată de Andrei Lupan.
- 1963** Este delegat la Conferința tinerilor scriitori din U.R.S.S., la Moscova. Absolvește Universitatea, dar din lipsă de viză de reședință rămâne un an fără serviciu. Poetul Emilian Bucov îi asigură viza de reședință în spațiul locativ rezervat pentru cățeaua Gulea. Se căsătorește cu tânăra poetă Ecaterina Barbu, studentă la facultatea de stomatologie.
- 1964** Redactor literar la săptămânalul „Cultura Moldovei“. Publică traduceri din poezia lui Andrei Voznesenski, Marina Țvetaeva, Vaja Pșavela, Ivan Draci. Devine membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova.
- 1965** Redactor în Editura Cartea moldovenească. Peste un an e amenințat cu eliberarea din funcție pentru lipsa de vigilență politică. Ca să evite iminentul „eveniment“, colegii de lucru îl recomandă și-i asigură intrarea în rândurile partidului comunist. Vede lumina tiparului cea de-a doua carte de versuri *Îndărătnicia pietrei* (ilustrații de Igor Vieru), primită destul de bine de critica literară. I se refuză plecarea în Elveția.
- 1968** Manifestându-și protestul pentru reprimarea de către cenzură a volumului de poeme *Basmaua*, semnat de poetul Ion Vatamanu, pleacă demonstrativ de la editură. Scrie. Deține,

prin concurs, premiul I pentru traducerea poemului *Mirani* de Nicolos Baratașvili. Editează poeme traduse din poetul rus Leonid Martânov și din armeanca Silva Kaputikean. Este invitat de către Boris Movilă, redactor-șef la Studioul „Moldova-film“, în calitate de regizor. Realizează primul său film documentar *Trânta*, care la Festivalul zonal de la Mensk se învrednicește de premiul I pentru regie. Se naște primul său copil Cătălin. La Editura Cartea moldovenească vede lumina tiparului volumul *Zodcii Manole* (în rusește).

1969 Publică la Editura Lumina placheta *Versuri* (în colecția „Olimp“, sub nr. 1), cu un cuvânt înainte de Mihail Dolgan. Realizează cel de-al doilea film documentar *Pe făgașul talentului*, care chiar de la lansarea pe ecran este interzis de autoritățile regimului comunist.

Filmul *Bachus*, cea de-a treia reușită a tânărului cineast, de asemenea este interzis: prezentat clandestin la Festivalul de filme de la Soci, e nominalizat pentru premiul I, însă la insistența autorităților cinematografice din R.S.S. Moldovenească acest premiu este atribuit altui autor. Se înscrie la Cursurile superioare de scenaristică și regie de film documentar din Moscova.

1970—1971 În Editura Molodaia gvardia apare în traducerea Novelei Matveeva cartea *Upreamstvo camnea*, care este bine comentată la un seminar de către scriitorii Valentin Kataev, Andrei Voznesenski, Konstantin Vanșenkin, Kiril Kovaldji. Apare în Editura Cartea moldovenească volumul de versuri *Feciori*, prezentare grafică de Isai Cârmu. Absolvește Cursurile superioare de scenaristică și regie de film documentar. Realizează filmul de diplomă *Dimitrie Cantemir* cu mențiunea „excelent“.

- Se angajează regizor la Studioul „Moldova-film“. Până în anul 2000 a turnat 30 de filme documentare, 14 dintre ele apreciate la festivaluri naționale și internaționale.
- 1974** Se naște fiica sa Ana-Maria.
- 1976** Deține Premiul I pentru poezie al prestigioasei reviste literare din Moscova „Družba narodov“.
- 1977** Realizează primul său film de ficțiune *Care pe care*, acuzat de miopie politică, din care cauză este plătit cu numai 50% din onorariul obligatoriu. Apare în Editura Sovietskii pisatel' din Moscova cartea de versuri *Sánovia* în traducerea Novelei Matveeva.
- 1980** La Editura Literatura artistică apare volumul de poezii *Piatra de citire* (prezentare grafică Ilie Bogdesco)
- 1981** Prima călătorie peste hotare, în Iugoslavia. Pentru un ciclu de filme documentare i se decernează Premiul tineretului din Republica Moldova. Se sting din viață părinții poetului.
- 1986** Publică în Editura Literatura artistică volumul antologic *Mitul personal*, cu o prefață de criticul literar Mihail Dolgan, prezentarea grafică aparținându-i lui Isai Cârmu.
- 1987** În Editura Literatura artistică vede lumina tiparului volumul *Citai-kameni* în traducere rusească.
- 1988** Este distins cu înaltul titlu onorific de Maestru în artă. Realizează la studioul „Moldova-film“ lungmetrajul documentar *Sunt acuzați martorii*, scenarist fiind Dumitru Olărescu. Organizează Cursurile de regie de film documentar.
- 1989** Realizează lungmetrajul documentar *Mihai Eminescu*. Formează cenaclul literar și de cultură națională „Moștenirea“ în or. Dubăsari, fiind ales totodată Președinte de onoare al cenaclului. Conducătorii direcți ai cenaclului sunt poetul Ion Borș și medicul-legist Anatol Beșliu. Au colaborat intens intelectualii orașului, printre care soții Vladimir și Elviga Manea, Mihai

Belevski, coleg de școală al poetului, Oleg Studnițki și Oleg Kaminski. Ședința de constituire a cenaclului a avut loc în mod clandestin la morga din oraș, celelalte ședințe de lucru s-au desfășurat în ilegalitate în pădurea de lângă satul Roghi. Turnează la Studioul „Moldova-film“ filmul documentar *Eu, Nicolai Costenco*. Filmările au loc după cercul polar, la Norilisk și Dudinka, locurile în care a fost exilat poetul basarabean.

- 1990** La Festivalul internațional de filme documentare din or. Ostrove (Cehia) pentru lungmetrajul documentar *Sunt acuzați martorii* i se decernează Marele premiu (Grand Prix) pentru regie. Premiera filmului *Mihai Eminescu* la Cercul militar din București, apoi în or. Constanța și Iași, fiind considerat de eminescologi cel mai bun dintre câte s-au realizat despre neîntrecutul poet. Devine Laureat al Premiului de Stat al Republicii Moldova în domeniul cinematografiei.
- 1992** Filmul *Mihai Eminescu* este distins cu Premiul I la Festivalul de poezie din Suceava.
- 1993** La congresul al VII-lea al Uniunii Cineaștilor este ales Președinte.
- 1994** Pentru succese remarcabile în arta scrisului, la propunerea Uniunii Scriitorilor, este decorat cu medalia „Mihai Eminescu“. Este ales membru de onoare al Academiei internaționale de film din Federația Rusă.
- 1996** Pentru certa contribuție la dezvoltarea scrisului și filmului național este decorat cu cea mai înaltă distincție de stat „Ordinul Republicii“. În legătura cu împlinirea a 60 de ani, Institutul de Istorie și Teorie Literară al Academiei de Științe din Republica Moldova, catedra de literatură română a Universității de stat, Uniunea Scriitorilor și Uniunea Cineaștilor organizează simpozionul „Anatol Codru: estetica poeziei metaforice“.

- 1997** Compania comercială pentru edituri Bulat Art Glob îi lansează volumul de poeme *Bolta cuvântului*.
- 1998** Este reales Președinte al Uniunii Cineaștilor din Republica Moldova. În Editura ARC apare volumul de poezii *Întâmplarea mirării* cu o prefață semnată de Arcadie Suceveanu.
- 1999** I se decernează Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova pentru cea mai bună carte de poeme a anului *Întâmplarea mirării*. Academia de Științe din Republica Moldova, pentru merite deosebite în arta scrisului și în cea a ecranului documentar, îi acordă înaltul titlu onorific de academician. Realizează lungmetrajul documentar *Ion Creangă*. În editura Cartea Moldovei îi apare volumul *Ruperea din neștiință*, selecție și prefață de Ion Ciocanu. Ediția este înzestrată cu o amplă selecție de referințe critice.
- 2000** Academia Internațională de drept economic îi acordă titlul de Doctor Honoris Causa. Pentru marea contribuție la propagarea operei eminesciene Guvernul României îl decorează cu medalia „Mihai Eminescu“.

Letopiseș

Toate-s un fel de-a zice despre noi: piatra de neam și lemnul încrustat, graiul acesta mult trudind pe deal cu plugul în balade aromind; toate au chipul Plaiului-părinte: firul de aer scump pe amintiri, floarea de soc căzută ca-n vecie pe satul de străbuni de sub pământ.

Toate-s cuibare sfinte, de-nțele veghea și rodul veacului de-acasă, stâlpii aceștia care țin din părți bolta și fruntea fraților de țară...

Mielu-i jertfit pornirilor de zori, soarelui și vântului din față, grâul din pod se varsă prin pereți și ține-a pace lumii și-a frăție.

Toate-s citire sacră și cazanii: ramul cu prunci, fecioarele Marii și bivolii înflăcărați cu lapte, și steaua vlăstărind deasupra lor. Toate-s un fel de-a spune despre noi: focul pe culmi și cânepa nuntind, via de gleznăncolăcită strâns și mierla nebunită de uimire.

Toate-s pe nou și-s patrie cântând: roțile dulci și drumul pe măsură, plopii înalți, dați mirilor în chip, și trestia — miresele în umblet...

Toate-s pe nou
Și-s patrie cântând,
Toate au chipul Plaiului-părinte,
Toate-s citire sacră și cazanii,
Toate-s un fel de-a zice despre noi!

Pasărea vine

Cerul nostru: ce albastru, ce nou!
În cuprinsul lui
Freamătă soarele
Ca gălbenușul în ou.

Din nemărginirea lui
Pasărea vine.
Atâtea aripi de jur-împrejur,
Că pare văzduhul îngroșat de lumină.

Poți lua cu ulciorul din cer
Lacrime ciocârliei mult sfântă.
În cumpăna numelui meu o să-auzi
Stea polară a IONULUI țării cum cântă!

Cum ar fi

Eu născocesc această stea de departe! —
Ea încă nu e, însă strălucirea ei
E un avans pentru răsplătirea
Voastră cu ochiul.
Eu o înfățișez mai întâi optimismului,
Care ne bântuie pe fiecare!
Și cum omul este pretutindeni,
Stea e făptura gândirii acestuia,
Cum ar fi că este: Ion-a-lui-Ion-a-lui-Ion-a-lui-Ion-al
Infinitului...

Această stea o puteți vedea numai cu gura,
O puteți auzi numai cu lacrima.
Eu de-abia născocesc această stea.
Deși ideea că este
E maica măicuței mele că a fost
Încă locul fremătat în necuprins al numelui meu
Din partea I o n i l o r...

Ce iarbă înaltă!

Ce iarbă înaltă! Să n-o mai tăiați,
S-o trecem cu luntrea, s-ajungem la Mare,
Ce iarbă înaltă: au fost îngropați
Străbunii noștri cu bărbile-afară.

Ce iarbă, ce holdă, ce rai necuprins,
Ce freamăt, ce coase se-aud mai aproape.
Ce rouă fierbinte: străbunii au plâns
La ceasul când fost-au de vii să se-ngroape.

Pe culmi,
La cetate,
Țepoase-n ambiția lor, suverane,
Cresc ierbile, bărbile daco-romane!...

Lacrima

Tămăduire scumpă pe Moldova
E-această lacrimă a mea și de la sine.
E-atât de pură, că se aude roua,
E-atât de sinceră, că mai să cred
nu-mi vine...

* * *

Nu mă pot ignora,
Căci nu mă pot arunca din mine:
Sunt prezența unui fapt real,
Care confirmă dovada
Unei pregnante posibilități
Că vă sunt necesar.
În cel mai rău caz,
Eu sunt dânsul meu propriu...

Doar pentru faptul...

Doar pentru faptul că exist acum,
Doar pentru faptul că mă bucur încă
De floarea teiului,
Care muncește mult
La-ntemeierea soarelui, acasă,
Sau la cuvântul care o-nfioară
Și-o face pasăre
Și os de amintire, —

Nemaiertată ezitare

soției

O, ce lung drum a mai stat între noi
Cu fiul acesta la mijloc chemat.
Tu — într-un vis al părinților mei,
Eu — într-o lacrimă de-alor tăi, la arat.
Poate-nfloreai într-o cânepă-a noastră,
Torcându-mi cămașă de nuntă-n răscruți,
Când eu, alungat dintr-un an mai devreme,
Țineam să te strig din vecie atunci?
Ci fiul, asemeni limbii de clopot,
Și timpul, și spațiu-l sunase pe undă
La mijloc chemându-ne și parcă muștrându-ne
Acea ezitare ce-a fost să-l ascundă.
...Părinții se daseră-n afaceri cu lutul..
Ci noi, sincopați într-o clipă a lor,
Chemăm ca-ntr-o scoică facerea lumii
Strigând-o mereu din feciori în feciori...

Frunzoasă nuntă

Cai aprigi fug pe codri. Pe coame — timp călare,
Când vinul urcă-n toamnă ca-n jilțul lui un domn,
Înseninând văzduhul cu flăcări de fanfară
Pe nunți pălălăinde din tatal meu, Ion.

Din maica mea, Lisandra, din frate-meu, Ilie,
Din vărul meu, Costache, din sora mea, Agata,

Strigându-se din brazde, furându-se din vie,
Unul pășind în altul, să nu se mai despartă:

În cuibul lor de lume să năvălească tandru
Un fiu al lor, Ilie, și el c-un fiu, Costache,
Ce are-o fiică, —Agata, și ea — una, Lisandra, —
Toți alungați de-acasă, în nunta lor să treacă.

Nepoții să dea ghes, cum legea stă să fie:
Agata și Costache, Lisandra și Ion,
Și ei, la rândul lor, pe-un strănepot, Ilie,
Ce stă să fugă-acuma, pândind frumos din somn.

Imn rostit la răsăritul soarelui

Ca lacrima păsării sante,
Ca pe sufletul pruncilor roua,
Cu gura ușor pe cuvinte:
M o l d o v a! —
Nume duios, încă mult adunat dintr-un capriciu-al
vorbei și-al țărânei pe fruntea unui bour în brazdă răsturnat,
ca o grămadă scumpă de lumină!
Moldovă,
gură de ciobăniță, miere de-ndulcit clopotul de piatră,
steaua-n cimitire, sufletul Ionului în veacuri răzvrătit și
fremătat pe-un deal de nemurire,
unde ne crește chipul din țărână-n sus și plugu-mprospătează
neamu-n bătătură;
Moldovă,
izvodire dreaptă, fără-apus, floare care arde la străbuni pe

gură; leagănul prunciei mele-n răsărit, mir de-ntemeiere,
cuib de curăție, cânepa precistă locul aromind, unde piepții
maicăi izvorăsc vecie; murmurul de ziuă al lacrimii dintâi,
brazdelor și mie fir de semincioară, glas care-nsenină ou-n
ciocârlui, ceara în albină, pruncul în fecioară.

Azi, când ne adastă până-n subțiori gândurile bune,
cum e holda ierbii;

azi, când miezul pâinii e albit de zor;

azi, când dezrobotă-i roua din fântâni și pe stări nu-s lacrimi,
ci tămăduire;

azi, când codrii urcă drepti din rădăcini și aceeași, dreaptă,
în stejari ni-i firea — flutură-mi pe steaguri fruntea, că
trăiesc

ziua împlinirii, ctitorind din piatră graiului acesta sfânt,
românesc,

clopot de vecie,

viață fără moarte!

Și-această galaxie-a gurii...

Există-un fel de a trata

Particular la modul sincer:

De ce-i mai mare lacrima,

Decât adâncul care-o plânge?

De ce cuvintele-s idei

Și țin războaiele în gură,

Sau fericesc fără măsură

În lupta noastră un temei?

Ce-i pâinea, încă nunta ce-i,

Și moartea ce-i, ce e fântâna,
Ce-i pasărea, ce-i stei și tei,
Aripa ce-i și ce e mâna?
Ce-i laptele și acești miei,
Roata aceasta, împrejurul,
Și-această galaxie-a gurii
Pe întrebarea noastră, ce-i?!

Drob de țară

Norii-n Ardeal sunt bocet și-ndurare,
Și-s oasele tocate-n suferinți,
Și-s ocnele ce strigă din părinți,
Care cu lacrimi îndulcit-au sarea

Cea care nu se vinde pe arginți,
Cea care e mai scumpă decât pare
Că-ar fi că este sarea-n altă țară
Mai ca a noastră — din ghețari fierbinți,

Care din noi s-au rupt și-au făcut marea
Cu valul și cu-adâncul răzvrătit.
Ardealul ne e plânsul infinit,
În solnițe să-l aibă fiecare

Român, care de sare e albit
Să-și poarte-n oase drobul lui de țară.

Nunta în Ardeal

O nuntă, alta, cred că nu se poate,
Nu-i nuntă în Ardeal, dacă-i a doua,
Cum nu-i nici lacrima, ca prima, mai ca roua
Pe iarba necosită niciodată.

Chiar dacă-o fi-n Ardeal, că-ntruna plouă,
Chiar dacă toamna e de nuni bogată,
Nu poate nunta fi din nou jucată.
Când se repetă — nu mai este nouă.

Și e păcat să fie repetată,
Să-și facă-Ardealul nunta anevoie,
Dintr-un capriciu, că le-ar sta în voie
Celor fugiți din nunta ceealaltă.

Nunta-i Ardealul care nu se mută
Din nunta lui dintâi în altă nuntă.

Voroneț

Pe cinste
Și pe onoare
Sunt culorile astea
Ale zicerii noastre cu flori.
Un necuprins de freamăt în doi peri
E acest Voroneț

Înmuiat în acuarelele cerului
De un neînchipuit albastru al ochilor
Maicii Domnului de peste tot.
Adieri de molebnii,
Libații de agheasmă
E această mereu aducere-aminte,
Această rugăciune înălțată
Pe lacrimi...

Dragoste

Pasăre
Care
Își
Are
Cuibul
În
Văzduh
Și legănat
De respirația
Pruncilor
La
Ora
Laptelui...

Nunta

(Concept și metaforă)

O, nunțile noastre la apele Nistrului,
 Încă foarte la apele Nistrului,
 Încă pe grindul de piatră, ca niște pietre de moară rotind,
 La revărsatul clopotelor de pământ ars
 Și încă suflate cu piatră —
 Până-n luceferi acestea vuind,
 Până-n vecii acestea vestind
 Trecerea noastră, prin nunți, în nemoarte.
 O, armăsari aromind cu iarbă de plaur!
 Oho! fierbântând ploi, nebunind ape!
 O, flori intrate suav în hamuri de aur,
 Trăgând carul Soarelui de prunci mai aproape.
 O, dealuri pe care se rumenesc roțile pâinii de-o vară!
 O, păunii vinului, sărind peste casă!
 O, conașule mire!
 O, coniță mireasă!
 O, cânepa noastră de neam și fecioară,
 Dragostită în bulhace de zodii bălțate
 Pentru flamura casei, cărând peste-amurguri
 Ora jertfirii mereu repetată,
 Cu pas apăsător călcând de pe-o nuntă pe alta,
 De parcă-ai călca pe-o ofrandă de struguri.
 — La frumoși ani, scumpi părinți-împărați.
 Semănați grâu, roata morii să vă numere anii de-a rândul?
 — Mulțumim dumneavoastră, gospodari-musafiri cu arcul pe braț,
 Rugămu-ne, de vă prindeți cu noi în danț, să-nvârtim cu
 piciorul pământul.

Apa-n fântâni e ca pasărea rece și mult lăudată,
Și plugurile toate-s de streășina casei legate, îndulcind căpriorul,
Și duhurile toamnei în legători de sulfină pe deal, cu
vântul grămadă,
Ci nouă ne-a mai rămas de pus cerul pe casă și un turn la o horă.
Și cum vi-s caii de alergare lihniți,
Legăți-i de șoapta ovăzului mai către fereastră,
Iar nouă cu dragă inimă ne grăiți:
Ce dor v-au stârnit pașii acum către curțile noastre?
— Noi, cinstită și bucuroasă gazdă,
Din porunca ce ne-a dat-o-mpăratu,
Am cotrobăit grămadă de șes și de brazdă
Întru vânarea
Căprioarei cea cuconiță
Cu iarba la cornișoare
Proaspăt înflorită,
Cu luminița ochilor,
Ca de boghiță,
Dar scăpatu-ne-a din priveală și a zbughit-o
În tufăriș mândrișor și peste grăușor de pădure,
De i-au rămas în pereche pe lună cele, cu țâcăneli, copite două.
Și unde se îmboldise săgeata arcului din repezitură,
Pălălăiește văzduhul cu foc și cu rouă
Și ne-arată cerul semne-ntr-acoace
Cu presupunere către casele în care arde-o făclie,
Și-i chip chiar acum cu noroc să ne facem,
Dacă bunăvoința dumneavoastră n-o să-ntârzie?
— Noi primim vorba dumneavoastră cu fir și dreașă cu
bune-nțelesuri,
Și zicem că tocmai în curțile noastre ați prins norocul cu mâna.

Așa că vă poftim bucuroși să ne treceți pragul și de multă
rugare să nu vă pese,
Că noi suntem ca izvorul și ca fântâna.
Și cum ni-i copila ca floarea cea de răsărită
Către soarele cel a doi părinți, încă luminând cu fața,
Noi am îmbrăcat-o în zilele cele noi și sfinte ca dimineața,
Cu feciorul cel mândru și drag să se mărite.
Așa că, dacă a zbârâit săgeata și vi s-a arătat norocul cu
steaua în frunte,
E chip să legăm chef de învoială și să zidim nunta.

2

Întâi e nunta. Boala tuturor,
De care molipsiți suntem cu toții.
Și-i o răscoală nunta. Sar nepoții,
Zvârlindu-ne din tron, tronând feciori.

Dacă arăm, noi iar intrăm în nunți.
De coarne dacă ținem, suntem miri.
Și fiii noștri-s miri. Să nu te miri
Că sunt miresele născute pentru munți.

Toți au o horă a nunții la picior,
Să-i dănțuiască soarta pe orbită,
Când fiii lor le trec de subțiori.

Și se horește mult și peste hori,
Peste o nuntă mai neobosită,
Să nu murim de nesfârșite ori.

Veșnica veghe

Călduri vegetale văzduhul descarcă
Pe floarea copiilor care împung
Cu fruntea târâna și țipă, de parcă
De însuși adâncul părinților fug.

Părinții stau drepți între soare și ploii
Cu brațul pe gânduri și ochii-n idei.
Părinții sunt una cu ei, și-amândoi,
Anunță a două negare-ntre ei.

Și totu-i un rai de dureri peste vreme,
Și totu-i un zbucium de-a fi și-a nu fi
De peste vecii, ora lumii dintâi,
Pe care-o refuzi, o aprobi și o temi...

Moment babic

Gonesc din ceruri focuri, plecându-mă mereu,
Cu cer vărsat pe barbă și căni de lut pe gură,
De umeri, când mi-atârnă un vin, și-apasă greu
În osul frunții butii și mi le dă de-a dura.

O, toamnă pusă-n arbori, pe beciuri — de-a călare,
Cu strugurii pe garduri, plesnind în pulpa lor
Sângele viei, aprig, înfipt în cingătoare,
Frumos clădit în bază, înalt până-n feciori —

Eu văd în vinuri lucrul cel mai cinstit pe lume,
De gând pahare pline când se ciocnesc cu fruntea,
Ca două galaxii, ce-n nesfârșit și-nfruntă
Stăpânii-ncoronați cu viță și cu nume —
Moldoveni...

Hrisov în toamnă

Vin dornic, autonom și fante,
Neîmblânzit, dansând pe ruguri,
Cu trupul izgonit din struguri
În fetele nemăritate.

Ulicioarele-au ieșit din minți,
Oh, pofta le-a-ntrecut măsura,
Căci sărutându-mă pe gură
M-au fost furat până-n părinți,

Unde mai dincolo de stele,
Părinții tineri la-nceput
Își ung fecioarele cu lut
Și-l ard cu-o patimă din ele,

Ca eu să fiu, cel mai întâi
Să beau și să-mblânzesc păcatul,
Să țipe gândul meu, înaltul,
Până-n ursita din copii...

Pâine

Ne cară pâinea în spinare
În viața noastră fără moarte,
Muncita pâine de la țară,
Pusă-n genunchi și foarte-amară,
Și foarte dulce, neagră foarte,
Și foarte albă, albă tare —
Ea, strop de lacrimi și sudoare,
Și tată ea, care nu iartă,
Ea, mama noastră iertătoare.

2

Tot ce moștenesc părinții mei ca artă
E marea lor dragoste pentru brazdă și spic,
Înfiptă în ei ca o stâncă de piatră,
Care nu se poate urni cu nimic.
Cum torpilează ei legile aspre-ale pământului,
Scriind cu fruntea mereu că vor fi
Alături de noi, și noi — tot alături
De fiii noștri, alături de fii!
Pâinea lor sfântă, pământul lor mare
Cu osia-n brațele lor afundată,
Mereu în mișcare, mereu după soare,
Mereu adunată.
...Cine mușcă din pâine cu ură —
Pâinea e neagră în cerul gurii...

3

...Pâinea e casa care aleargă mereu după noi...

Maică de plai

Toate le știe chipul ei cel drag: cum încolțește mielul după stână, cum trece steaua-n asfințit pe deal, și câtă ceară-i dete o albină. Copacii înfloresc de harul ei, și-un plug o luminează în ogradă. Cu luna la fereastră, dac-o vezi, ți-i pârguită gura cu baladă.

Unii o strigă dinspre răsărit, alții cu vorba vin la miez de noapte. Jumătate în pământ, dacă muncești, n-ai chip să le răspunzi la toți odată.

Nu-și știe șirul anilor în trup: cu grija veacului ea zilele-și măsoară. Duminica — e poarta ei cu flori deschisă-n univers și-n depărtare.

Când îi e dor de noi, de cei plecați, până în largul cerului se duce cu-o făclie. Fiii o cred că-i steaua rătăcind și-i dau un nume pământesc: MARIA.

Totu-i firesc la ea și-i de crezut: veciile o știu și-o țin aproape, ca o fântână izvorând mereu cu lacrimile noastre sub pleoape...

Maică, eu am fost mai tânăr?...

Lumea asta-i de povești.
Te căznești, le potrivești...
Maică,-aș vrea să-ntinerești.

Mi-a-nsurit un stâlp la casă,
Ora-n ornice e roasă...
Maică, Tu ai fost mireasă?

Sub cămașa mea beteală
Poartă-un deal, și e de sare...
Maică, n-ai umblat la școală?

Ce sunt merii înfloriți? —
Doi copii sau doi părinți,
Amândoi încărunțiți?

Parc-a fost mai joi, mai vineri:
„Vreme trece, vreme vine“,
Maică, eu am fost mai tânăr?

Modestie

Mama-și acoperă numele cu o mână,
De parcă i-i teamă că-o cheamă Domnica,
Nume săpat în adânc, ca fântâna
În stratul de piatră de țară voinică.

Tulpanu-i negru. De mult ce ne-așteaptă,
I-a umbrit și câteva vorbe-ale ei,
Ce par niște așchii de-arămi pe cetate,
Din clopote grele, adormite pe văi.

La marginea ei, de venim, de se-ntâmplă,
Aștrii sângere și timpii în jur.
Ce-adâncuri veghează în noi foarte simplu
Calmul ei de furtuni și păduri!

Numai că-un lucru i-i teamă să-l spună:
Numele ei de domniță — Domnica,
Pe care sfioasă-ntr-o mână-l adună
Și-ascultă departe feciori cum îl strigă —
MA-MĂ!..

Ana-Maria

În viața noastră
Nime n-a aflat
Nume mai drag, rostit ca-n rugăciune,
Nici clopotul mai dulce n-a sunat
La chinurile facerii străbune.

Nici mieii n-au jucat sub steaua lor
Mai înfloriți, sărind peste ospete
Întru jertfire dreaptă — tuturor,
La ceasul cast al ierbilor iubețe.

Nici pomii nu s-au copt mai înadins,
Nici pragul n-a dat ramul cel cu miere
Zidirii tale sub un cer încins
De imne și de sfântă-ntemeiere.

Ție ți-i pasăre cuvântul meu dintâi,
Zbor de părinți și steagul te-nfășoară,
În mirtul lui de purpură,-n țării,
Aripa ta să freamăte pe țară.

Ana-Maria, lemnișor sfințit
De nume drag cu lacrimi la citire,
De clopote cu miere în potire,
De vers abia născut, abia citit...

Gura pe frunte ți-a lăsat cuvânt —
O stea care luminează-înnemuind...

Feciori

Votez la astă oră mari liniști împrejur, —
E clipa cea mai sfântă a luptelor din mine.
Mi-s baricade anii și metereze — faptele,
Purtând pe steag destinul acestei țări înalte
Și-al ridului pe frunte, și-al rândului în carte —
E ora-n care-mi naște iubita mea feciorii...
...S-aud numai în teatre cum bat, pe bandă, tunuri,
În cinematografe mai sângeră ecrane,
Și-n ziare parașute foșnesc și lin se cern
Din ceruri marmuri albe pe toți feciorii lumii,
Oprîți la vârsta aspră, sfidând cu fruntea neguri,
Și-n care timpu-a pus doar clopote de lacrimi.
Sculați, voi, morți, voi, case arse, pluguri,
Voi, telefoane-a lumii, săriți din furci pe zare,
Pășiți din cărți, dați zvoană, sunați mobilizarea,
Voi, scrumuiți ai soartei, renașteți, încă-o dată! —
În numele acestor feciori ai mei, ce-n ziuă
Au sărutat pământul și soarele, c-un țipăt
Cu drept de luptă dreaptă și supraviețuire

În numele acelor ce n-au fost să se nască...
...Ei vin cu datoria, a voastră, cea de veacuri,
Să oblojească-n timpuri atâtea răni și lacrimi,
Și atâtea țărături negre — să încolțească muguri,
Și-atâtea porți și praguri să-mbrățișeze fiii,
Și-atâtea drumuri, toate! să reîntorcă-n țară
Hori frânte-n boi de schije și șuierat de gloanțe...

Eu vă zidesc tot veacuri, încărunțindu-mi pleata
La sărbătoarea voastră, când mi-am arat părinții...
...Feciori ai mei din leagăn, sculați! — e foc în lume!
Săriți de pe ulcele, ca de pe tronuri sparte,
Din scutece dați buzna și fulgerați în lapte
Gingia voastră moale și-ncinsă ca hurmuzul
Sângelui pe steaguri din nașterile toate.
Voi sprijiniți pe soarta PĂMÂNTULUI și-a LUMII,
De poala țării voastre vă țineți să nu cadeți —
Pârjolul sună arme,
Și moartea varsă fumul
Pe cântecul de leagăn...

...Iubita mea, mă iartă, și fruntea dumitale,
La ceasul tău de lapte, când mi-am strigat feciorii,
Nimbați cu mirt de pace, din clipa lor, întâia,
Cu negurile lumii să lupte și să cadă
În numele acelor ce-or fi ca să se nască.
Ei, fiii mei! —
Ei — destinați nu morții,
Ci contra morții însăși, prin luptă să trăiască.

Surori

Când v-au alungat părinții din casă, la miri,
Eu, probabil, eram în drum către voi, ca să umplu
Un gol în destinul vostru de fete,
Egal împărțindu-vă numele meu,
Să-l aveți ca pe-o lacrimă, ce-o să vă curme
Durerea ruperii voastre de casă.
Din toți câți născutu-ne-am, eu unul, bărbat,
Puteam să resping hotărârea părinților,
Pe veci declarându-i străini și-n afara
Oricărei rudenii, din care vă strig
Mereu peste zidul soților voștri.
Dar nu era chip. Părinții. Of, datină!
Încrustată în stâlpii din casă cât lumea,
Și-n lacrima lor îngropată sub gene —
La ora fixată să vă alunge
La mirii voștri, gătiți să-și zidească
Poruncile toate pe umerii voștri...
V-ați dus cu broboada-nnodată sub barbă.
Unde v-ați dus? — nicicând să vă-ntoarceți,
Să știu cum vă cheamă, să știu cine sunteți,
Surori ale mele, voi, lacrimi amare
Sub geana părinților mei îngropate —
Nime durerea lor să n-o știe...
Voi nici seama v-ați dat că se poate
Mai altfel de cum se-ntocmise de datină... —
Ați dat cu sineală brâiele casei
Și-ați pus lângă flori zugrăvite și-un nume,
Oricum, să vă pară că aveți și-un frate
Care vă mustră și care veghează

Cum duceți pe umeri poruncile soților...
Pământul a fost să se-ndure de voi,
Umplându-vă poala cu vorbe și fete,
Care așteaptă la rându-le ora
Când le veți spune să plece în lume,
La soții lor încruntați de poruncă.
Ci eu, ce-am avut mai bun și de preț, —
C-am pus durerile voastre-ntr-o nuntă
Și numele vostru l-am pus mai aproape
De-acel al miresei, pofțit din ogradă,
Strigându-l pe-al meu ca o poruncă,
Pe umărul ei zidindu-l mereu.
Mai mult cu nimic n-am fost să v-ajut,
Decât să păstrez peste lacrima voastră
Numele vostru, de soți alungat, —
La marginea voastră fără de nume...

Sus pe ceruri, ierbile...

Fulguri de lasere,
Înflorește mazărea,
Am vorbit cu-o pasăre.

Sus pe ceruri, ierbile,
Dănțuiesc, superbele.
Vorbesc cu proverbele.

Multe, simetriile,
Scurtăm veșniciile,
Veșnice-s Mariile...

De Ioni, de Marii

Înflorire de crengi
Și ca roua dintâi
Sunt aceste țărănci
De Marii...

Nalți cât turnul de ani
Și în graiul lor domni
Sunt acești țărani
De Ioni...

Cu vecia pe frunți,
Cu vecia pe veci
O nuntire de munți, —
De țărani,
De țărănci.

Acesta-i omul nostru cel Ion

Scump este omul Țării semănând
Inima lui, prinosul lui pe lume —
Pleacă din zori și până în amurg
Nime nu-l supără și nu-l mai ceartă nime.
Brazda-i de piatră de la început
Și vântul e potrivnic și-i din față,
Și astru-l arde din tăria lui,
Și-o secetă de chip i se agață.
Ochi străinat e cerul pe ogor

Și-i priveghează cazna-n arătură,
Văzduhu-i copt și fluturat pe zări,
Îi pârguie pân' și cuvântu-n gură;
Și păsările-l trec pe curmeziș,
Și grindina îi pistruiște-aleanul,
Ci el, în gândul lui mai cât un deal,
Se reazemă de toamnă cu tot neamul.
Și în lumina molcomă de nopți
Până-n butuc luceafărul se-nmoaie
Cu lutul frământând în veac asprit
Pâinea de plai cu bubuit de ploaie.
Grija e tot, și câte-s împrejur
De munca lui se țin și se înnoadă:
Spinu-i hrănit din mâna lui cu saț
Și helgea se înghesuie la nadă.
Și-l face universul omul lui
Și tot ce-i greu — i-aruncă în spinare —
Frunza ce cade la hotar de ani,
Și-amurgurile câte se rup din stare.
Calcă pe raclă de străbuni, stârnind
La capătul cellalt floare și pruncă,
Toate se-ncheagă din vecia lui
Și se înnemuiesc după poruncă.
Și pân' la urmă i se face steag
Cămașa lui scorțoasă — pe tot chipul,
Și umerii îl dor și se desfac
Pe-alături, zvâcnind, ca două-aripe...
Acesta-i Omul nostru cel ION
Intrat pân' la istov în astă vreme,
Nu-l poți lega de somn și alinări,

De-o nepăsare și de alte semne.
Când moare bucuros pe dealul lui
Pus într-un coș cu bobu-n arătură,
Vine o stea cu busuioc pe mâini
Și îi sărută vecii de pe gură.

Voi

Iată, măi Gheorghe și măi Ion,
Că ați ieșit pe deal, să arați timpul.
Sateliții vă roiesc pe la tâmple,
Ci vouă nici că vă pasă, nici că vă vine
Să ridicați ochii tăciunoși din țărână.
Aruncați din mână orele, zilele toate
Până la nesfârșiturile celea uitate,
Și nici teamă nu vă e de nimic în lume,
Întoarceți capul, doar numai când vă strigă pe nume.
Căci se ține numele acesta de voi, ca un clopot albastru,
Curs până-n străbuni, din țărânele voastre.
Nu mai e chip să vă-ntoarne-ndărăt nici hăul, nici moartea.
Dintr-acolo, unde astăzi vă duceți arând mai departe,
V-ați aruncat cușmele într-un corn din Constelația Taurului
Și bondița doinoasă în alt capăt — pe umărul Carului.
Și mergeți în vârful degetelor cu ciocârliile-n păr,
Semănând în stânga și-n dreapta bob de adevăr.
Ci mie îmi pare că din opintirile voastre spinările
Au zugrăvit curcubeie pe grebănul cerului —
Mereu fără capăt, mereu ca o secere,
Gata oricând să vă secere.

Dar voi nu mai credeți în zodii, în snoave și semne.
 Știți drumul aratului, culesului și îndemnului,
 De a vă ține unul de altul ca niște plugari,
 Semănând cu o mână zilele acestea de datine mari.
 Când dă-n copt grâul și bobul se zvârle din humă,
 Îl urcați la ureche, ascultând toate știrile lumii,
 Dacă nu mână cineva foc către voi, să vă ardă
 Anii grămadă, anii grămadă, anii grămadă...
 Și vă duceți mai departe, privind peste zări,
 Dacă vin feciorii din urmă pe pluguri călări,
 Cu tot neamul lor de copii, cu nevestele,
 Căci pământul și-aratul vi-i veste-poveste,
 Vuind cum e sângele-n patima voastră.
 Și-n numele vostru ce sună-n albastru...

Rugă

Hartașagul meu și soarta mea sunt una
 Cu porțile, cu pragul, cu frontonul,
 Și drept zălog mi-au poruncit străbunii
 Să port în pielea asta tot IONUL —

Acel colțos și lumii — încruntatul,
 Risipitor de inimă albastră.
 (Fac dragoste cu-o vie. Sunt și-n ceartă
 C-un deal rodind contra iubirii noastre.)

Dar parcă mă-ndulcesc din câte am
 Și puse-alătura de vorba mea de-acasă,
 Sunt mai ca mierea, drese cu balzam,
 Nerețezate încă nici de-o coasă...

Și-i foarte bine dacă e așa,
Dacă au oamenii o bucurie mare,
Dacă, la dragostea ce-o au, ar mai avea
Asemeni mie câteva odoare.

Parcă e rău să porți atâta spor
De griji și socoteli, dacă te clatini,
Dacă încapi pe gura tuturor,
Că ai o casă doldora de patimi?...

* * *

Plugul e ca Pasărea,
Ară doar cu aripa.
Cu aripa Plugului
Ară omu-n Viața lui.
Ară, parcă ar zbura
Dincolo de moartea sa,
Dincolo și peste Fire
Unde totu-i răstignire...

Bunul mesei

De foame să nu știți. Pe săturate
Această viață să vă miluiască.
O pâine albă să vă chinuiască,
O pâine neagră să vă poarte-n spate.

Un plug să taie brazda pe din două:
Cât ție — tot atâta parte lumii.
La masă să vă cheme cu un nume,
Și bunul mesei să se cheme VOUĂ.

De ce aș face eu...

De ce aș face eu s-așez ca-ntr-o uitare
Aceste ierbi înalte cu iepurii de mână,
Sau fruntea ăstui cal pe deal ca o fântână,
Din care se adapă din fugă depărtarea?!

Ce daruri sfinte — toate le-aș face patrimoni
Acestor mari balade de mame pe sub stele,
Cu aceste piramide de snopi în care ele
Și-au îngropat bărbații, să doarmă, faraonii.

De ce să bat arama voroavei în scădere
De cât cum au fost scris-o cu fruntea lor străbunii,
Topind vocale-n foc și-n clopote să sune
Laptele maicăi noastre — temei și înviere.

De ce să-mi stâmpăr gândul și ochii să ascundă
Această fără seamăn columnă de lumină
Și-aceste zile albe, venite la fântână,
Să-și veșnicească inul catrințelor de nuntă?

O, de-o s-așez această comoară-ntr-o uitare,
Să nu-mi mai scrie mâna, să nu mai pot cântare...

* * *

Arde parcă-n lumânări
Grâul amijind pe vale
Încă-n tihna dumisale
Ca o aură pe stări.

Și cum lanul e adânc
Și deasupra ceru-o arcă,
Am să-l trec în zori cu barca
Către golful de parâng.

Vai ce lan! Dacă-l cosești,
Prundu-i mișună cu pești...

Un drum se-ntoarnă înapoi

Sub cerul spălăcit de ploi,
Psalmodiind prin timp, greoi,
Vegheat de carele cu boi,
Un drum se-ntoarnă înapoi.

Oare să-l sperie asfalt
Și stâlpzii aștia de bazalt,
Viteza asta, acest salt,
Și-această patimă de-nalt?

Oare să-l sperie lumini,
Această boltă de fântâni,
Aceste nunți, și-aceste pâini,
Și nou, mai nou, acest destin?

Alb, mult alb

O, cânepa care a fost să-mbrace
În marmură foșnindă toți săracii
Acestui plai! —
Bărbații lui
Păreau o țară de statui.

Și printre ei, cu pas agale,
Cu stat de sfinte catedrale,
Ale noastre mame și surori
Nemuritoare-n albul lor.

De ce-aș găsi acum să tac
Această cânepă de veac
Pe un străbun, ca pe-un catarg,
Albind furtunile în larg?

Pân' la origini îngropat
În toată cânepa din sat,
Eu am tunat și-am blestemat
Un alb mai negru ca un iad.

Că-n traiul nostru cel cănit
Atâtea lacrimi s-au urzit,
Și ca un steag s-a răzvrătit
Cămașa mea de om trudit!

O, bolți de pânză, ca un cort —
Pe osul nostru, tort în tort,
Din vrednicie mândrul port,
Ca pe-un blestem prin veac să-l port...

Muzeul de la Trifănești

Albastru tragic din icoane —
Mucenicie de Ioane,
Și-aceste clopote,
De-atunci,
Îmi par Ioni vuind pe cruci
Învârtoșind în alifii
Genunchii noștri, cei dintâi —
Pe ruguri: parcă își răzbun
Genunchii alți genunchi străbuni.

Iau foc cămășile de in
Pe hori jucate-n țintirim
Peste părinți — câți s-au zidit!
În horele de sub pământ,
Și horele
Cetăți le sânt!

Și dacă-n jocul lor s-au prins,
Că n-au căzut,
Că-au mai învins,
Și-au mai căzut,
Lângă părinți,
Dar parcă mai nebiruiți.

De-aceea poate nu murim
Și ard cămășile de in
Pe noi, horind în țintirim,
Peste străbuni —
Câți s-au zidit!
În horele de sub pământ,
Căci horele cetăți ne sânt!

Auzi?
Se crapă ramele: din nimb
Erup cu frunțile noi timp
De noi Ioni, străluminând
Ioana plaiului meu sfânt!...

Colind

...Florile dalbe așa ca-n tot anul
La porțile noastre cu cheile-n salbe,
Și pluguri bălțate cu viscolu-n coarne
Pe brazdele albe, ca florile dalbe.
Oh, forile dalbe, ca promoroaca,
De parcă a nins cu iepuri pe-afară,

Și noi asmuțăm după ei într-o doară
Zicere mândră cu daruri.
Florile dalbe, c-așa ni-i urarea
La fiecă timp, la fiecă gazdă.
Ninge din susuri cu pietre de moară
Sub fiecă plug, pe fiecă brazdă,
Ca pâinea de neam să fie aleasă,
Duiosă și multă.
Florile dalbe... pe fiecă casă
Se joacă o nuntă.
Că-s florile dalbe. Și iată se-arată
O altă fereastră de câtăva vreme,
Și, de mult ce v-am spus noi colindul acesta,
Ard pe văzduhuri cuvinte de cremene.
O, florile dalbe, așa ca-n tot anul
La porțile noastre cu cheile-n salbe
Și bivoliu albi cu viscolu-n coarne —
Pe brazdele albe, ca florile dalbe.

Ciocârlui

În lan, când pasărea se coace-o vară
Și sare din cântare ca din ouă,
Aud bătând din picurii de rouă,
Cu ciocul, ciocârlui, să iasă-afară.

Lumină, soare, fața noastră, dară,
Nașterea lor cântând este Moldova!...

În ochii mei — o amintire...

Duios de-amar se vede-n ochiul nostru
O nostalgie verde de secară,
Și-n care lupii-ncărunțesc la lună
Cu câinii subțioară, din vreo stână,
Când pân' la brâu ciobanii dorm în cușme,
Fumând prin mâneci florile de leandru.
Dacă e chip să mai zărim ceva —
E-o casă care doarme în copac
Cu vulpile pe-acoperiș, borțoase,
Și date jos cu cangea-ntr-un cojoc
Al unui paznic care-și pune-n deget
Poreclele, înveșnicindu-și satul.
Dacă se-ntâmplă-n ochi ceva să fie —
E o fântână — amară și adâncă
Din lacrima străbunului meu Toader,
Care-a făcut și-un drum, pe care astăzi,
Urcați în autobuze, vin părinții
Să cânte-n târguri flori de viață lungă,
Sau ca să-și vadă ginerii prin școale,
Supti de multă carte și lumină.

Sub boltirea cerului

Ca strugurii sunt pruncii la Goian,
Și leagănele sunt cât o fântână,
Și flamura se leagănă pe sat,
Și plugurile se scaldă în țărână.

Bour arând e dealul dimprejur,
Și floarea viei ține-a scaldătoare,
Și păsările-mprăstie pe culmi
Lumina pârguită pe ogoare.

Ionii trag cu roțile-n grădini
Apa de leac. Mariile cu toate,
Pe lângă munca lor, mai dovedesc
Șă-și țină soții tineri pe-nserate.

Și cum le murmură neprihănirea-n sâni
Și-o patimă le aburește gura,
Se clatină izvoarele-n fântâni
Și crește busuiocu-n arătură.

Și țara lor de rai și de pământ
Nu mai cunoaște altă nemurire
Mai lăudată și mai cu noroc
Decât această sfântă-mprospețire.

Ci-n zori, cu floarea drumului în piept,
Se luminează-n câmp ca într-o carte,
Purtând sub inimă sămânța lor de plai,
Care îi ține demni și în nemoarte.

Iar sub boltirea cerului pe sat,
Cât stelele de mari pe depărtare,
Pruncii duc dealul țării până hăt
De funie, păscându-l lângă soare.

Pe drum trec Oprea, Stavru și Smadu

Ion Vlaicu, bărbatul înalt cât prăjina,
 Și încă nevasta lui, Anastasia, cu ochi zbengoși și la brăușor
 tare nuroasă,
 Își scaldă pruncii dolofani pe grindul fântânii,
 Apoi îi așează, ca pe o mândrețe de zestre, în fața casei.

Pe drum trec Opera, Stavru și Smadu,
 Cei trei fântânari, bucuroși, că unul întreabă:
 Ați cules, vasăzică, luceferii din livadă
 Și din grădinile cele bălțate, că se frânge din șale taraba?!
 — Așa, maică, suntem sărăcuți la odihnă, —
 Am arat ast' noapte tot imprejurul Orionului,
 Până sub zodia Racului și printre comete de-amu, ca printr-o sihlă,
 Cu toate cimotiile noastre și cu bărbatu-meu Ionu.
 Și acum mai lucrăm la aceste odrasle
 Cu ceva povățuiri, ca niște plugușoare, împropătându-le trupul,
 De parcă am pune piatră de drag la veciile noastre,
 De astăzi pentru mai mut să ne ție vremile scumpe.
 Strugurii cârlani îs gata pe coardă și merele șofrane sunt
 de-amu coapte,
 Și gutuile îs cât hulubii cei împărați. Avem de toate.
 Taurii ne sunt grași, ca lutul, bivolițele — cu lapte,
 Și gândurile cele aripate ne stau alături cu sănătate.
 — Mândreță de om ți-i și bărbatul, că-i de neam bun și s-ar cere
 Ceva mistrecior, pentru că ești mult mândră și dumneata.
 — Mulțumescu-vă vouă cu bucurie, fântânari, că aveți
 glasul de miere,
 Și vorba-ntr-ales, că vă lumină în gură ca piatra de stea.

Acum vin sărbătorile toamnei, cele mari,
De începutul lumii cu vreme de-a noastră la bine,
De aceea ni-s porțile de jur-împrejur cu bolți de stejar,
Cu flamura țării în vârf, să lumine,
Așa că, dacă isprăviți cu adâncul, veniți degrabă-ntr-acoace
Cu plozii și nevestele voastre numaidecât,
Când ceru-i de rai și steaua se coace.
Și firele noastre se țin de pământ.

Cu noroc dar să vă fie și cu multă sănătate, gospodari!
Să auzim de apa cea bună-n adânc, cum vi-i lacrima-n
sămânța de har!

Pergament

Până taurii vor paște în steme, dintr-acolo
De unde vine iarba, din coarne bubuind,
Vom declara, din arcuri, săgeți să cadă jos,
La porțile cetății căzute în părinți.
Vom pune vorbe mari pe ruguri, să se vadă
Vârful izbânzii noastre
 în clocot de arămuri
Pe zidurile nopții, sau pe armuri de piatră
A oștilor vuinde, bătând înalt sub ceruri
Pâlcuri de steaguri,
 — peste semețe frunți de bouri.
Vom înnoda la cară imbold de vânt sălbatic,
Urnind din turnuri toamna,
Pornind din nunți feciori,
Încălecând pe vinuri și săgetând ulcioare,

Și-i vin cuvântului miresmele de pâini
Și inimii adaosuri de soare,
Cum vine laptele măicuțelor pe steag,
Când năzăresc prunuții lor în țară.

Din casă drept în patrie pășești
Ca din părinți, când la soroc te-ncearcă
Un plugure, să ari din alte vremi
În graiul tău ca muntele pe lacrimi.

Și anii tăi sunt rămurați la chip,
Și satul își mai vede de ale sale,
De floarea grâului ce-o stăpânește-n deal,
De mila mieilor împorporați pe vale.

Și toate își fac rând spre a-l vedea,
În preajmă, timpul cum spre noi adastă,
De parcă mâna-i ne-ar atinge acum
Ferindu-ne de boală și năpastă.

Ești un lăstar de-o iarbă îmboldit,
Măsura frăgezimii într-un mire,
Din tată-n fiu să-ți zălogești prinos,
Pentru pământul tău de amintire:

Cocerii cu izvoarele-n cămări,
Goienii-mbourați la înfățișare
Și Molovata — staul și altar,
Cu steaua strecurată prin frontoane.

Moșii Ioni, Profirii, și mai câți! —
De nume toți, dumnezeiți la față,
Cu bărbile vărsate-n jurul meu
Și cu-ndurări pe gura lor sumeață.

Rusandele și Saftele-n cămăși,
Mariile, Ioanele cu rouă
Pe fagurile trupului, prin lunci,
Caste, vădind lumină pe Moldova.

Și alte câte s-au mai lămurit
În ochiul nostru dinspre-atunci încoace...
Moara ce-și mână inima de sec
Cu grăiele lihnite-n oboroace.

Și carele zmuncite din obezi
De la război până la sațiul pâinii,
Cu vita însetată pe călduri,
Și bălțătura-n cucura fântâni.

Istoria-ți arată ani mai mulți,
Intrați până la brâu în vâlmășie,
Mai dincolo de culmi și de părinți,
De petecul de țară sub călcăie.

Dar iată se făcuse parcă zori,
Parcă o poartă se deschise-n ceruri,
Încă-o năvală de lumini cernea,
De-ntunecime plaiul să-l desfere:

„Tu, F L O R E A Eremia, de-amu ești
Slobod, și toți ai tăi la feliu
Au slobodzenie“, — am auzit atunci,
Că-am lăcrimat în clipele acelea.

...Dar iată bătuse focul din cei răi,
Să spargă traiul nostru din tihneală,
Să ne dea jos de la genunchi, din pas,
Și firea noastră să ne stea la boală.

Dar n-a dat țara chip de a lovi
În inima moldavului cu fierul,
Că-a pus voinici să bată din trei părți
Roata lăcustei ce-mpânzise cerul.

Din neamuri multe și-nfrățite-a fost
Izbânda să se facă-n vremi acele
Ca o lumină aprinsă peste tot
Cu-o stea de crai pe lacrimile mele.

Astea-s doar o parte din ce dăm
Rândului scris cu sânge, spre a-l împarte
Cei crezători și descușmați pe cap
La-ntrare-n aste cumpene de carte.

Eu laud anii tineri, dragi școleri,
Și vouă vă închin cu sănătate
Trai cu zăbavă și cu spor, să-aveți
Pâinea rodind în vremurile toate.

Eu, Florea Eremia, cu-o sută ani peșin
Și dese ramure de neam, cu hărnicie
În vârfurile vremii repezind
Aceste-ndemnuri pentru o vecie.

Drept inimă

Sunt dat cuvântului drept hrană. Clorofila
Cuvântului eu sunt, suprastructură,
Și forma lui — jur-împrejur — mi-i gura.

Sunt dat cuvântului drept inimă. Sunare
De clopote-i cuvântul — grav, imensul,
Și viața mea e fondul lui, e sensul...

Confesiune

Sudoarea frunții mele, grea,
Cu tot ce s-a muncit de-a rândul...
Spălați-vă cămașa-n ea,
Zvântați-o până dați de gânduri.

Vă stoarcă pân' la infinit,
Unde e sfânt și-i un temei,
Să vă muncească până când
O să vedeți în ea idei.

Mai puri să fiți. Până la har,
Până de moarte vă atingeți,
Până la ultimul hotar,
Până-o să dați în ea de sânge!...

Ca și cum

Oamenii ar trebui să vorbească înflorind,
Ca ierburile cele de leac și de bine,
Ca și cum ar lua cu gura dintr-o fântână
Adâncă limpezime și de gând
A graiului nostru mereu izvorând,
Izvorând,
Numaidecât izvorând!

Ca și cum ar zbura peste o grădină de prunci
La sărbătorile bucuriilor foarte mari,
Ca și cum la cele mai anevoioase munci
Ar îngenunchea frunțile marilor cărturari,
Cărturari,
Numaidecât mari cărturari!

Ca și cum munții, de prea mult aur,
S-ar plictisi, numai de grâu să le pese,
Ca și cum pe fruntea încununată de lauri
Ți-ai trage greșelile cântate de păsări.

Ca și cum ți-ai începe arătura
De la roadă către inima plugului,

Ca și cum ți-ai cântări în palme povara belșugului
Cu lacrima și cătătura.

Oamenii ar trebui să vorbească numai decît frumos,
Într-un fel al lor, ca și cum și-ar zice pe nume,
Ca și cum pentru toată lumea
Au venit să rostească toast după toast
În graiul cel sfânt,
În graiul cel sfânt și veșnic al mumei.

Deci, verb mai întâi

Nu confunda ierbi cu bărbi,
Nici lupi cu miei.
Dacă mișcă ideii,
Substantivul e verb.
De ce la cântar
Distribui egal
O tonă de var
Și-o fugă de cal?
Deși ca nuanță
Mai greu e pământul,
Totuși balanța
O-nclină cuvântul.
Deci, verbu-i un cal,
Și goana lui — gând,
Mereu delirând
Gramatical.
Cuvinte nu scrim,

Le îndurăm,
Când le tăcem, —
În vorbe murim.
Nu roțile merg,
Ci drumul pe roți.
Mereu spre nepoți
Părinții converg.
Metafore nu-s,
Ideile sânt.
Mai sus de cuvânt
Simțire am pus.

Patrie de om

Se face multă sare-n univers
Până rostesc Cuvântul să mă doară.
Inima face înconjurul ei,
Și lacrima-i cât pruncul în fecioară.

Lumina ochiului se-ntoarnă îndărăt,
De unde e trimisă pe vecie,
Ci eu din maica Lui nu-l pot ivi,
Să-l trag pe trupul meu ca pe-o făclie.

Măcar cât pacea pâinilor pe răni,
Cât roua gurii arsă de jertfire,
Cât frunza în cădere spre pământ,
Cât vama numelui la propria-i rostire.

Grea muncă-i să zidești pe suflet grai
Și trupul lui să-ți fie-ncumetarea
Cuvântului, din care te-ai născut
Măsura astei vieți nepieritoare.

Cuvântul e numele și-i P a t r i e d e o m,
Pe care în genunchi noi citi-o-vom.

Cuvântul ară

La bine și la rău — gura ni-i price:
Gură de rai, gură de lup, gură de șarpe,
Gură de tun și gura lumii, zicem.

Gură luptând, gură mușcând, gură tăcând.
Sub cerul gurii noastre a pustiu se-aude:
— Neutronule, Neteiule, Nemunte!...

O deslușim, o, bănuim! — iată răsare
Gură de prunc, gură de stea, gură de ciută
Și lacrimi ne ard pe-abechedare.

O, noi vorbim, o, noi gândim! Cuvântul ară!
Gura e turnul vorbei noastre sfinte —
Să nu mințim vorbind, născând cuvinte!

...Gură de rai, picior de plai,
Și graiul, Eminescule Mihail!...

Metafora

Eu am calculat,
Eu numaidecât am calculat,
Că dreptul de-a metaforiza
Presupune mai curând șansa de a te omeni
Până la coarnele plugului,
Sporind astfel pâinile,
Ca niște planete în balanța universului.
Da, da — pâinile, foarte necesare
Modului nostru de-a vorbi rotund
Și pe înțelesul tuturor.
E riscant, totuși, să metaforizezi
Fără simțul pipăitului direct
Pe inima copacului gânditor:
Parcă ar trece o coasă
Prin trupul vinului,
Mărturisindu-ți astfel
Partea de vină pentru
Frumusețea lacrimilor nerostite.
De aceea zic: răsar pâinile de după munți,
Clopotind roua de prunci ai Patriei.
În jurul pâinilor rotesc gurile noastre,
Ca și cum ar vorbi de sațiul lumii,
Împărțind în două pâină și pietrele de moară
Celor înfomețați de frumos...

*Piatra de citire**Lui T. Moșneaga*

Dulce coarnă, acră,
Peliță subție,
Aromite lacrimi,
Strugurii sub ie...

Gura ca hurmuzul,
Și în tremur, inul.
Frunze lângă buze,
Laptele, divinul...

Scăpărând mărgele,
Plăișor de munte,
Cununii de stele,
Orații de nuntă...
Răsărit de soare,
Drăguță mioară,
Iarba se-nfioară:
Plug la vânătoare...

Crăișor de mire,
Fire, nemurire,
Și-n nemărginire
Piatră de citire...

Onomatopee

Nu mai am pace,
Cuvânt mă-nfloară.
Cine mă tace,
Cine mă zboară?

Cine mă munte,
Lacrimă cine-mă,
Cine mă frunte,
Cine mă inimă?

Cine mă nume
Și mă Ioane,
Cine mă lume
Și mă aleană?

.....

...Graiule nepieritor,
Stea care vorbește flori!

Cronicarii

Cum țara noastră-i miera și ceară-avem de-ajuns,
Aprinde-vom la cap o lumânare
Acestor munți,
În care dorm cronicarii-munți
Cu inima și sufletul afară,

Căci ei poporului mai argătesc și-acum,
La-ncrețitura frunții purtând mai multe patimi,
Încă jertfind luminii cirezi întregi de piei
Cu pana înmuiată în propriile lacrimi.

Și cum bătuți au fost de gând, târâți prin cărți
De bărbi, cu limba smulsă și despuiați de dor,
Nu-i chip să nu se-audă peste grâmezii de timp
În clopotele noastre cum bate limba lor.

Deci, lor li se cuvin făcliile dintâi,
Cu prima înclinare a frunții să murmure
Ca-n trandafiri văzduhul însângerat și sfânt
La apăsarea noastră pe clopote cu gura.

Și când se lasă raza cea de lumină-n grai,
Să ne muncească dulce voroavele istețe,
Să netezim prin veacuri înalții munți pe zări —
Cu degete zdrelite de foi letopisețe.

O, plumb, care-n tiparniți ești aurul pe dești
La nunta istui grai pe frunți cronicărești,
Pe care, ca un nimb, la depărtări de astre,
Rotește încontinuu vocala gurii noastre!...

Eminescu

Pe un picior de plai
Sfântule grai
Pământ crezământ
Venind auzind
Unde steaua arde
Aicea departe
Ca sângele țării
Din piatra durerii
Zidită adânc
Pe sori care ning
Pe cumpăna firii
De sfântă citire
Și-aducere-aminte
Sărutând cuvinte
Suflete sfinte...

Cum să vă spun...

Am supt fagurii
Până ne-au rămas în mâini lumânări.
Prietene, cetină,
Ochii tăi sunt întrebări.

Drumul se zvârle pe cal,
Groapa — pe casă.
Prietene, cetină,
Din lacrima ta Atlantida apasă.

De ce meșterești
Spărgătoare de ciori?
Prietene, cetină.
Mâinie tale sunt fete-surori.
Moara de vânt e cumpătul soarelui.
Prietene, cetină,
Poezia e aburul proaspăt
Al varului...

Cu fiecă carte...

Lângă pâinea cea dreaptă și lenea noastră de somn burdușită
Arătăm nu știu cum ca între două minicoperți...
O, fraților, cu fiecă carte de noi necitită,
Noi sălbăticim cărți!

Homer necitit e ca ursul, cu blană,
Shakespeare e din junglă numaidecât.
O, gurii noastre îi cresc liane
De mai-mu-țărit!

Câtă inteligență inspiră gurile noastre suav aurite,
Deși cuvintele ne sar cariate în părți.
Cu orice carte de noi necitită,
Noi sălbăticim cărți,
Eu repet: noi săl-bă-ti-cim cărți!...

Parcă un plug de lemn în carnea noastră se frânge,
Când refuzăm, când nu citim cărți.

Parcă apa abatoarelor mugește prin sânge,
Dacă rufuzăm, dacă nu citim cărți!

O, cărțile! Iarba de leac, nevoia problemelor neachitate.
O, cu muții lumii cum poți să te cerți?!
Cu orice carte de noi necitită,
Noi sălbăticim cărți!

O, cuvinte desenate pe gură, o, vorbele noastre fardate!
O, pâinea mâncată pe gratis, cum să ți-o ierți?!
Cu fiecă carte de noi necitită,
Noi sălbăticim cărți,
Eu repet: noi săl-bă-ti-cim cărți!

* * *

Mă uit la mine
Și-mi spun: „El îmi lipsește,
El, care mai trebuie să se nască,
Să refuze dorința mea
De a-l avea“.
Mă uit la mine
Și îmi zic: „Auzi, străinule,
De ce ți-aș lipsi,
Dacă nu mă voi nașate
Și va trebui
Să mor pentru tine?“

Un prunc se-mpiedică de-aripa lui...

Lui E. Doga

Să crească floarea-soarelui pe casă,
Și roți de dor să punem la fântână —
S-o poarte bivoliu prin sat și prin grădină
Cu ciutura-nflorită la amiază.

În scorbură să-și nască oaia pruncii,
Cu mirt să-i ungă Cerul pe la coarne,
Polen de cuci pe blana lor să cearnă
Și-o iarbă peste moarte să-i arunce.

Să-și poarte oul pasărea cu gura,
Zborul rotund pe lacrimi s-o-mpresoare,
Ca glasul mierlei omenind pe țară,
Ca plugul înfrunzind sub arătură.

...Un prunc se-mpiedică de-aripa lui, în iarbă,
Și-o stea îi sfinte mâna în roua de pe harpă...

O pasăre nume

Stâlp de la bolțile frunților noastre
Ori steiul de piatră din lacrimi zburat
Spre țarmul dălților care sunt păsări
Zburate direct dintr-o moarte a lor
Mereu repetată în nemurire.

În timpul ce-a fost cotropit de cocoși
Din ornice-n care mișcarea murise,
Nașterea lui a fost declarată
Greșeală-a proporțiilor, care-au stârnit
Uimirile noastre, purificându-ne...
Oh, lemnul jertfirii la infinit,
Sporind căutările noastre mereu...
O clipă doar, una, mai dase-ndărăt:
Prea mare-îndrăzneală ne-a-mpins a-nțelege,
Că dalta-i să nască mereu din argilă
O pasăre Nume din Piatra Brâncuși.
Ci el — numai sufletul dacă era
Atingerea lui cu Neatinsul
Aripelor lui ce aveau să-i încurce,
În toată ființa, Nemărginirea...

Brâncuși

El va exista
Până va intra cu totul în mare,
Până se va face pește,
Până se va face lacrimă
Și muntele de sare,
Rezemat de amintirea mea
Care mă teme...

Vasile Covrig, magul culorii albe

1

El într-un chip e mucenic culorii
Și sie rob, și pare-un răzvrătit,
Sub lespede de iarbă și pământ
Pictează-n alb și cerul și cocorii.

Alb descojit de alb.
Ia numai miezul laptelui din lapte,
Unge cu ziuă petecul de noapte,
Abia de se mai vede luna slab.

Pe hartă pus cu propriul destin
Și tras pe roata albului de gală,
El și-a clădit spitalele pe crini,
Bolnav de-o înălbire capitală.

Nu-l miră murii căptușiți cu sfinți,
Pictează roți în cârje pe altare.
Multicolor, cu-o singură culoare,
Cum ar picta cu osul din părinți.

...Vasile, frate, zbor de albatros,
Cu grâul țării îmbrăcat pe față,
Să-mi scrii cu ceară numele pe iarbă,
Cojind de moarte varul pe-amintire...

2

Asemeni lui DA VINCI a pictat
Cu mâna stângă clopotul pe țară,
Prietenii și maurii din zodii.
Mișcarea mâinii lui cu pană mură
Era mai mult icoana unui tei
Sub arcă-mbălsătă de nemoarte.
Storcea de lest zăpada pân' la os,
Convins că frigul iernii e dantura
Zorilor care mănâncă fluturi.
În loc de ochi punea fântâni la oameni,
Albe fântâni și le-nzestra cu-aripi.
Într-un tablou a desenat samuri
Îndrăgostiți de-o lebădă codalbă.
Se iscălea pe cai și amintiri.
Într-un salcâm vedea păreți de rău.
Dorea vecii și cugeta mălini.
Avea și-o slăbiciune pentru miei,
Și-i dezrobea din lupi, tămăduindu-i
Cu duhuri de baladă de pe stâni.
Picta cuvântul și-l lega de om,
Ca sufletul nicicând să-l părăsească.
Vezi ochii lui? — aduc a zori de zări.
Și gura — a cules pe-nrouate,
A lapte-prunc din cornul unui plug.
Nu-l poți prepune c-un stejar sau nuc,
Chiar dacă-n fond e înrudit cu-aceștia:
Ochiul vorbește-n el de o lumină,
De albul ei mut pătimind în Om.

...Reprezentant de seamă al mâinii stângi,
Vasile, Doamne, tu numaidecât
Porți cinstea țării ca pe-un steag de plopi,
Din care izvorăsc hulubi și stele.
...Cum ar picta-năuntrul unui ou,
Mâna-nflorită ca-ntr-o mănăstire,
În alb pictează chipul maicăi lui,
Eufrosinia Vartolomeu Moruzi...

Shakespeare

Shakespeare. El însuși e un cal
Ce mușcă iarba cu copita lui
Până-n statuia gândului
Din cărțile c-un prinț hamal.
Lecturile sunt herghelii,
Și-n locul unde se omoară
Un prinț cu altul la chindii,
Se varsă sânge din cotoare.
În dreptul mesei lui de scris
Pierd mitocanii bătălia,
Căci gândul nu le-a fost precis,
Și-au tras în teatre cu hârtie.
Acuma el, britanic, bun,
Shakespeare-ul vastelor castele,
Împinge-n rochia Ofeliei
Un geniu pe la părți nebun —

El cinstea ei o ia cu flori,
O suie-n moarte pân' la Artă,
Până mai dincolo de soarta
Celor mai bravi violatori,
Deșertăciunea lor deșartă
Jucând-o pe-aiurite sfori...
Lăsați cortina. E departe
Ce ni-i aproape uneori...

Un adânc ne vede

Șirul vorbei, ce nu minte,
Cu mioare, cu miorii,
Cu izvoade la cuvinte —
G r â u l , g r a i u l și g r i g o r e .

Viță rourată-n patimi,
Cu pelinul și cu mierea.
Răstigniți pe-un stâlp de datini —
V i a , v i n e r e a , v i e r u .

Giuseppe Verdi în largul Mării Negre

Mariei Bieșu

Pian unduit sub astrul frunții tale de veghe,
Adâncă muzică, de lacrima Italiei foarte aproape.
Giuseppe Verdi,

Cum se roagă degetele tale pe albele clape,
Ca musulmancele pe litoralul Mării Negre.

Giuseppe Verdi,
Cu omoplații respir muzica ta, de parcă aș trage
Două năvoade în spate din necuprinsurile tale foarte afunde.
O, în zori, Giuseppe Verdi, pianul tău o să inunde
Străzile orașului meu cu delfini și cu alge.

Doar numai spre miezul nopții, ca un reflux gigantic,
La răsăritul frunții tale peste vecie, ca o lună,
Se va retrace dezlănțuirea pianului tău, ca-n Oceanul
Atlantic
Lacrima Italiei, răzvrătită-n furtună...

Lira coarnelor de taur

Nu carnea noastră poate să dea palme
Neprihănitei stele de departe,
Ci vorbele zburate ca o piatră
Din laconismul nostru de sudalme,
Metodice sudalme, foarte calme.

Ce ni-i obrazul, dacă avem și cuget,
Dacă sub blana noastră cea de aur
Împinge lira coarnelor de taur,
Care devoră, muge și străpunge?

Ce-i pâinea, dacă gura o-nrăzboaie,
Dacă mai vrem sămânța să rodească,

Instinctul foamei să ne omenească
Cuțitele în grevă, că nu taie?

Ce-i lacrima, ce ne inundă chipul
Și zâmbetul lucrat atâta vreme,
Pe masca noastră, dacă vrea să-nsemne
Că-n tot ce spunem, lacrima-i nisipul?
Bine și rău — în timp să se consume
Din tată-n fiu aceste două nume?
De ce?

A tăcea nu-i omenește

Declar că a tăcea nu-i omenește,
Nici a minți nu este omenește.
Tot neamul meu detestă și urăște
Această patimă, în noi dacă pândește.

Nici a vorbi prea mult nu-i omenește,
Palavragiu e acel ce mult vorbește.
Tu îl asculți și el te năucește.
Încearcă, dacă poți, și-l ocolește.

Nici să parvii nu este omenește,
Cel ce parvine mai și lingusește,
Fățarnicește și se mai târăște,
Parcă e miel, da-i lup și te-ncolțește.

Nici a muri nu este omenește,
E o trădare moartea. Ea trăiește,

Și ca o umbră te mai urmărește,
Să te sugrume, să te strângă-n clește.

Ci omului se iartă când greșește,
Căci a greși oricum e omenește.

Dar a tăcea nu este omenește,
Nici a muți nu este omenește —
Tot neamul meu detestă și urăște
Această patimă, în noi dacă pândește...

Eu, dac-aș dărui...

N-aș dărui cu împrumut nimic,
Să zicem clipa asta trecătoare.
Dar nici să i-au din laudele care
Mi le-ar vorbi un uriaș pitic.
De ce să dau cuvintele pe vânt,
Și fruntea, dacă are-un gând pe-aproape,
Sau lacrima, când îmi mângâie pleoapa —
De ce s-o risipesc, de ce să mint?
De ce să-ntind de-odată două mâini,
Genunchii să mi-i frâng într-o părere;
Sau să trișez și astfel să m-alin
Că-n halu-acesta mi-am sporit averea?
De ce să-mi dau nesomnul care îi
Neastâmpărul și Ziua ce nu-apune,
Dacă e riscul șansa mea dintâi,
Să mă-mpresoare gândurile bune?

De ce să-ngreabăn lumea cu poveri,
S-o fac să meargă strâmb și într-o parte,
De ce s-o iau cu vorba în răspăr,
S-o duc de nas, să mă aleg cu ceartă?
Eu, dacă-aș dărui — din mine o parte:
Să-și aibă lumea partea mea — Nemoartea...

Eu totdeauna

Unii își adulmecă gândul pe marginea farfuriei.
Eu totdeauna, nădușind după gând, mă lovesc de
pământ.

Unii pândesc lângă veșnicie.
Eu numaidecât o să cad lângă verbul *luptând*.

Eu totdeauna o să vă car lumina soarelui cu ulciorul,
S-o aveți în adevăr și pe săturate,
Să se bucure numaidecât poporul
De vorba inimoasă-a unui frate.

Unii își macină în măsele nisipul,
Eu — ideile ca pe niște alune.
Pe unii, poate că-s păsări, îi bucură-aripa,
Eu, de aceea că-s om, mă arunc în furtună.

Să trăiești și să nu te zgârii la un genunchi,
E ca și cum te-ai acopei numai cu aur,
E ca și cum te-ai hrăni numai cu lauri
Pe istmul și țărâna de sub unghii.

Deci, plug lucrând să-ți fie cele spuse,
Și un atac de cord să-l ai, dacă ești omul
Ce-ai îmblânzit și fiara și atomul,
Și n-ai ținut greșelile ascunse.

Căci viața omului nu e decât ideea
Că omul urcă către omul lui,
Și, dacă-n omul lui nici omul nu-i,
Ca-ntr-o pustie omul o să steie.

Eu totdeauna, nădușind după gând, mă lovesc de pământ,
Eu numaidecât o să cad lângă verbul *luptând*...

Un fel al meu de munte

Să-mi fie pururi gândul mai sprinten și mai treaz,
Să mi-l păzesc de multe și urâte
Acele vorbe care ne par ca un topaz
Zvârlit între pahare, înnebunind cuțite.

Să mi-l clătesc în roua de lacrimi fierbinți
Și-n mirodenii scumpe, ca-ntr-un botez. Să-l știu
Asemeni unui astru printre ființi cumiști,
Rotind cu-nțelepciune dinspre părinți spre fiu.

Să nu mi-l risipească de laude păreți,
Atribuindu-i chipul de zeu care te-nfruntă,
Care-n repaos ține sau frânge de pe stări
Un fel al meu de-a spune, un fel al meu de munte.

Dar e absurd...

Le pare unora normal
Să-nhame vorbele la targă,
Pe-această targă să o tragă
Cu două jumătăți de cal.

Dar e absurd, dar e banal
În targă gândul lor să meargă,
Să deie-n gropi și să se spargă
De un deștept provincial,

De-un moft, care pe loc aleargă,
Care-i schilod și anormal,
Ca o mârțoagă roaibă-șargă,

Ce știe drumul la spital
Și viața-n copârșeu țî-o-ncarcă
Și-o varsă hăt colo pe deal...

Filogeneză

Iată zic: eu strig tăceri.
Eu nu zic, eu tac păreri,
Eu insist, implor și cer
În tăceri modificări.
Iată zic: pasc mieii lupi,
Lupii pasc la miei în trup, —

E părerea mea. Repet:
Micii-s lupi și îi accept.
O fi-așa sau o fi ba,
Eu îi zic cu spusa mea,
Care, deși în răspăr
Luată, e-un adevăr
De păreri contra-clîșeu,
Să le spun cum le simt eu —
Cele ce le-am moștenit
Mai pe nou, mai îndrăcit,
Mai cu risc și mai cu sorți,
Mai altfel, cum n-o spun toți.
Știu: vă e peste puteri
S-acceptați aste păreri,
Să admiteți c-aș putea
Să-mi exprim părerea mea
Mai cu totul decât ar
Spune-o omul fără har.
Deci, repet: eu strig tăceri,
Eu nu zic, eu tac păreri,
Eu insist, implor și cer
În tăceri modificări.

Replică

Dumneata, Domnule,
Stai strâmb în idei
Ca turnul din Pisa.
E nevoie de îndreptat ceva

În îndreptăţirile
Spre care înclini atât de insistent.
E hău, Domnule,
E unghi de vedere greşit
La baza celor debitate
De Dumneata...

Proba de austeritate

O să vă las pe tot cuprinsul cuvinteor
Doar numai statuia mea de văzduh,
Sufletul meu îmbălsămat de-amintiri,
Unduirea mea, că am fost omul,
Doar numai în spusa voastră
Să dăinui mai cât umbra luminii,
Mai cât clipa care a fost.
Ros de păsări, voi fi şi de vânturi,
De privirea temută a stelelor,
Mereu consumat,
De ecoul propriei mele uitări.
De la naşterea lumii cu mine
Văzul meu, în schimb,
Va fi numai piatră,
Numai umbră împietrită a pietrei
Şi a totnecuprinsului pietrei...

Stea citind, om nemurind...

Pune-mi, maică, busuioc,
Ram pe mâini și rai pe ochi,
Și pe gură, maică, hăi,
Pune-mi grai și încă grai
Întru veci. Iar la feciori —
Pasăre pe gura lor
Pune, maică: ai să-auzi
De la rădăcini în sus,
Cu un plugure-n pământ,
Stea citind, om nemurind.
Pune, maică, larg de frunți
Pe ce-avem scump în părinți,
Pe ce-avem strățară-ntâi,
Semănând grâu-n copii,
Lacrime, spre a spori
Roua zorilor de zi,
Pune, maică, printre sori
Ochii mei ca două flori —
Vede-m-aș cu ei un pom
Rămuros, rodit și om
Sus pe deal și tot ION!..

Așadar...

Această clipă a explorării mele în cuvânt
Nu e decât riscul de-a inventa piatra la modul pasăre,
Ca și cum în acest chip aș tind mereu spre simplitate

Și bucurie — prin zbor și lumină.
Cugetată, piatra este modul concret al materiei prime
În punctul ei maxim de a se umaniza.
Imprimându-i fizionomia sentimentelor noastre,
Piatra devine unghi de vedere,
Concept
Și atitudine și poate fi citită cu inima — la

toate
tim-
pu-
ri-
le...

Așadar, bolovanul de piatră la căpătâiul strămoșului nostru
Din preistorie nu e decât pergamentul de sinteză
Al unui permanent risc al acestuia de-a proiecta piatra
Cu fața spe lumina ochilor noștri,
Vorbindu-ne nu despre el,
Ci despre trecerea vremii...
Deci, eu nicidecum nu scriu cuvinte,
Eu gândesc aceste pietre...

* * *

Ar cu plugul mâinii mele,
Să-ntemei culesuri grele —
Rostul trudei să se-mpartă
Din ogorul meu de piatră —
Aibă-l omul în cămări
Jos cu praguri, sus cu scări,

Iar din părți cu porți deschise,
Și pe-alătura cu vise,
Eu, ce din adâncuri sui,
O să pun pe masa Lui
Danie, ce o am scris
Întru timpul lui neînvinș,
Rotind globul cu piciorul,
Să mă dăruie cu hore,
Să-mi descarce dansu-n creștet —
Cu mine parcă grăiește —
Mâna ară, casa vine
Din adâncuri, ca o pâine,
Vine la mulțimea ei
Din alt timp, din alt temei.
Stau și-ascult: pe dinascuns
Casele apasă-n sus.
Fă-te, cerule,-ntr-o parte: Vine P i a t r a!

* * *

Piatră cu fruntea mănoasă,
Albă ca fața de masă,
Sub geana, care ne-amurge —
Piatra ca lacrima curge
În trei rânduri de pahare,
Picătură cu-ndurare,
Amară cum e pelinul,
Dulce cum e sărut mâna —
S-o bea pruncii și nepoții,
Mugurind în patru colțuri,

Și părinții cu genunchii,
Înflorind în patru unghiuri,
Și străbunii, duși pe gânduri,
Pârguiți în patru rânduri, —
Mari, ținându-se de mână —
Toți de-o piatră și-o țărână:
Lumea să rămână-a noastră
Tot acasă și sihastră,
Între liniști și furtună, —
Îndulcind cu țara bună
Și cu harul ei de-a spune.
...Cine-a zis că-n noi e scris
Neagră piatră de cais
Și că-i piatra dinadins,
Pusă-n gleznă și brățară,
Fruntea la adânc să ară?
Rupe-te, cuvânt urât,
Ca piatra de râșinit,
Bobul cel amar să-ți fie
Măcinat întru pustie.
Eu cu dalta, de când sânt,
Am descălecat cuvânt,
Ca să-i fac de jurământ
Istui grai, care mi-i dat,
Să nu-l nărui în păcat,
Să-l înalț și să-l îmbun
Cu ce-i mare la om bun,
Despuiat de rău și ceartă —
Dulcele cuvânt de piatră,
Ca să-l rânduiesc în cărți,
Cum e lespedea-n cetăți...

* * *

Pe sub răsărit de lună
Piatra fiica și-o cunună
C-un fecior Ion-a-Pietrei
Din cuprinsurile pietrei,
Lângă ctitorii ovale,
La adâncul dumitale...
Și-a pus piatra-n cingătoare —
Numai piatră de odoare,
La brațari —
Piatră de fier,
La ureche —
Piatră veche,
Iar la buze —
Piatra frunzei,
La grumaz —
Piatră de-olmaz,
Și pe frunte —
Piatră scumpă.
Iar în plete —
Piatra pietrei...
Și-au nuntit așa o zi
Pân'la piatră de copii,
Că le-a fost iubirea-ntâi.
Și-au nuntit apoi și-o noapte
Sub stele de piatră coaptă,
Că le-a fost iubirea dreaptă,
Și-au cioplit fântânile,
Să le bei cu mâinile,

Și-au săltat frontoanele,
Amețind ciocanele,
Porțile și scările,
Până-n vârful serilor,
C-a fost mirele fecior
Înflorit cu dălți de dor,
Dălți ca penele de graur,
Poleite-n vârful cu aur
Și argint în cioplitură,
Sărutând piatra pe gură,
Răsucindu-i pe la boi
Adiere de trifoi,
Și-n sprânceană —
Măghiranul,
Și-n privire —
Trandafirul,
Iar pe brațe —
Mintă creață,
La picioare — lăcrimioare,
La călcâie — iasomie,
Și în mers — floare de șes,
Și-n pas — floare de Spas,
Și-apoi piatră,
Piatră,
Piatră...

Cuprinsuri

Unde-i pietrăria creață,
Trece Voicu și înalță
Peste frunte dimineață.
Șterge-ți, Voicule, pe frunte
Că te-albește și te-ncruntă
Piatră scumpă dinăuntru.
Sufală-ți genele de-adânc
Din cuprinsuri care ning
Casa ta pe brațul stâng.
Șterge-ți de pe geană piatra,
Care din adâncuri arde
Fântâna pe mâna dreaptă,
Lângă ciutura, când varsă
Faldul pietrei de mătasă
Sub gene, la Voiculeasă,
Care în inelul mâinii
Poartă piatra săptămânii,
Tocmai la norocul ei,
Unde-i piatra de flăcăi
Urcată pe cai țintăi.
Frământând până-n pământ
Piatra cea cu firul sfânt,
Lângă piatra cu pripoară,
Unde soarele răsare,
Cum e piatra cea de moară,
Până sub piatra de amiază
Pentru Piatra Voiculeasă,
Care-n piatră și-a-nflorit
Chipul ei neprihănit...

Pietrarii

Din strană cerul își răstoarnă
Talazul orgilor de-argint,
Și luna rupe noaptea-n coarne,
Și noaptea cade la pământ,
Unde-n adâncuri, cu putere,
Pietroase spații detronând,
Pietrarii, dincolo de eră,
Și dincolo de infinit,
Coboară-n propria lor soartă,
Unde de vii s-au fost zidit
Pietrarii vecilor de piatră,
În piatra pietrei nemurind
Un clopote de piatră dură
Pe turn de piatră ridicat,
Și piatra e cu piatra-n gură
Și piatră-n piatră a săpat
Un mit al ei și tot de piatră —
În necuprins și pestetot,
Unde mai dincolo de moarte
Din piatra pietrei piatră scot
Pietrarii: Ce imens adânc, —
Ei parcă-n albul pietrei ning..

Pietrele grece

Adu-ți aminte odată și-odată
De câteva veacuri, de veșnicie.
De Europa de-un taur furată
Și dusă în coarne în Mitologie.

Tu poate acuma din moarte pândești,
Cum timpul din marmuri își fură sărutul,
Tu poate pe spate îți pipăi trecutul,
Să-l știi că-i de glorie, să știi cine ești?

Tu poate ești clipa și ești nemurirea,
Că abia de mai poți să te naști prima dată?
Tu poate ești lacrima pietrei, săpată,
În trupul durerii din amintire?

Doar timpu-i pe ducă și omul se trece,
Doar mitul rămâne și pietrele grece?...

* * *

Există numaidecât o metafizică a ideii de piatră,
Și a pietrei îndeosebi,
Și a căderii din ea a locului, că era, că s-a putut.
Toate sunt de marginea presupunerii,
Că există numaidecât o metafizică a pietrei,
Că ideea de sine a acesteia
Se reclădește din chiar ființa ei, că este

Ceea ce poate fi presupunerea că a fost
Mai întâi locul căderii din ea.
Locul

 că-
 de
 rii
 din
 ea...

* * *

Ceea ce este piatra
E numaidecât,
E că trebuie să fie
Piatra faptul că n-a existat
Ceea ce a fost întotdeauna că trebuie.
Constatăm în permanență
Starea de absență a pietrei, care există totuși,
Dar care n-a fost niciodată oricând.
Or, ceea ce este piatra în adevăr
E să constăți că nu ești acela ce ai fost tu
Lipsa ei de pestetot, că erai,
Că îți ești...

* * *

Orice am spune —
Piatra e continua ei naștere de sine,
E venirea plecării ei de oriîncotro
Către ea.
E necesitatea existenței ei,

Că s-a putut să se nască nicicând.
E ea cu ea, să facă un singur întreg,
Care nu poate fi,
Dar care veșnic era
Piatra că sânt...

Piatră din piatră

Când și-a isprăvit Ion al lui Ion casa,
A pus și-o piatră pe masă,
A dat foc uneltelor, să ardă ca lumânările,
Să le facă de văzut, să nu le ia uitările.
A-nfipt apoi în prag câinii, pisicile, orătăniile,
Roțile, juncanii, toate jigăniile,
Ceva stele acolo, de pe acoperișuri — luna.
Din câmp — păstârnacul, obligeana, mătrăguna,
Din împrejurimi — vrăbiile, păpădia, văzduhul,
Ducă-se cu noaptea, muma pădurii, duhul,
Cu noroc vouă, săru' mâna, mulțam dumneavoastră,
Și alte înțelesuri pentru fețele noastre,
Cum ar fi cântatul cocoșilor,
Numaidecât părinții, feciorii și neapărat strămoșii.
Apoi și-a strigat peste grad și vecinii,
Să vină de la treburi, de prin grădină,
Să se înfătoșeze mai aproape, mai la masă,
Unde-i luminează Piatra, Plozii și Nevasta,
Și cum e primit pe la noi, și-a șters gura cu palma,
Să-i vină cuvântul frumos, să i-l ia lumea în seamă,
Și a grăit: — Frați oameni, și voi, aceste noroade,

Unii în prag, alții pe casă, ceilalți pe garduri,
Unii cu vorba zicând, alții cu semnul,
Ceilalți cu mersul,
Ascultare mic, deci să luați aminte, ca să se știe cele
Că-s ca tot omul, cu izbânzile și păcatele mele,
Născut dintr-un Ion și o Marie, pe-aici prin mahală,
Să vă ridic casele voastre, să vă duc fala
Până la marginea lumii și pân' peste moarte
Cu aceste mâini ale mele, cu această piatră
Din datina ei, din maica țărână,
Șfințită cu lacrimi, cu har și lumină, —
În geam, ca să ardă, și-n larg să vă-mbie
Omul cel drept și de omenie.
Acum eu mă duc. Și-acolo-i departe,
Acolo-n adâncuri, acolo la piatră,
Și tot ce vă las, de preț și mai bun,
E piatra aceasta cu care vă-mbun,
Că-n tine, Ilie, și-n tine, Tănase,
Și-n fiii tăi, Gheorghe, e piatră de casă,
Or, lumea se trece, dar piatra rămâne
Cu tot ce-i al lumii — în mine și-n tine.
Deci, luați-o pe umeri, urcați-o pe frunte,
Omul, mai oameni, e viță de munte
Ce fulgeră-n stele, și cât e înaltal,
Un munte ca omul nu este vreun altul,
Să-nsemne podoabe de-nalte-nțelesuri,
Din care umbletul lumii se țese.
Din piatră sunteți voi, piatră din piatră,
Căci viața cu moartea de piatră vă ceartă.
Atâta avui să vă spun la plecare,
Că-n voi e o piatră cu bolți pân' la soare.

Vă dau astă frunte și brațele mele.
Râvniți-vă casa mai sus, lângă stele, —
Acesta-i și harul, dacă mai este,
Căci restul — e umbră, cum moartea-i poveste...

Durută, lacrima pietrei

1

Pe cer
Pasăre de fier.
Din pământ —
Cap de mormânt,
Și din ape —
Ochi de noapte.
Iar la uși —
Numai cătuși.
Și-n grădină,
La fântână,
Ferbe sarea
Cu pelinul...
...e războiul,
e străinul...

2

Frunzuliță amară,
Cu plânsul de sare,
Pe drumul de țară
Trec din neuitare

Cele patru cară
Cu pasăre tare,
Ș-apoi trei mai grele
Cu aripi pe ele,
Ș-apoi trei bătute
Cu zboruri mai mute —
Vin de unde oare
Ca ispititoare,
Unde-i nesfârșirea
Cea de pătimire,
La firul de apă,
La codrul în scapăr,
La umbra de munte,
La datini cărunte,
La maica țărână
Cu lacrima-n mână;
Vin fără prihană
Din anu-răsanu,
Cele patru cară —
La țara Ioană,
La piatra vădană,
Vin ca o-nnoptare,
Cele patru cară,
Și trei încărcate
Cu aripi sfărâmate,
Ș-apoi cele grele
Cu zborul pe ele —
Zborul lui Ion
Îngropat în somn,
Zborul lui Vasile

Îngropat cu zile,
Ș-apoi al lui Andrei
Pe negre tranșei,
Și cele duioase
Zboruri rămuroase,
De la toată casa.
Oh, ți-o fi grea, Ioană,
Lacrima-n găvană,
De vreme dușmană,
Venită aproape
La firul de apă
La umbra de munte,
La datini cărunte,
Unde se aude:
Cetate Ioane,
Fântâna Vasile,
Din anu-rășanu,
La mia de zile.
Tu, stejar Andrei,
Din negre tranșei —
Unde că v-ați dus
În lumea de-ascuns,
Cu soarele-apus,
Cu zboruri duioase,
Zboruri rămuroase
De la toată casa,
Ca să le doboare
Peste patru cară,
Peste trei mai grele —
Lacrimile mele,

Zborul cel de piatră
Și care nu iartă,
Și care nu trece,
Și ține cât vecii,
Hărtănind în semne
Noaptea cu blesteme,
Că trec toată țara
Șiraguri de cară
Cu pasăre tare,
Ș-apoi alt șirag
Cu aripi de drag,
Unde e neunde
Și auzi cum se-aude:
...De-o fi de-o-ntreba
Scumpa maică-mea,
Rogu-te să-i spui,
Că sunt dus de-acasă,
Că e timp de coasă,
La cosit de grâu
Lângă mal de râu,
La stânca de piatră,
La hotar departe,
Că se-aude-n spate
Mândra cu legatul,
Așa viața-ntreagă
Dragul și cu draga
Grâul să-l culeagă...

Niciodată genunchii...

La un masacru de piatră nicicând nu se va ajunge.
 Tot pământul e o piatră suferindă de dor.
 Numai coarnele melcului dacă vor putea-o străpunge,
 Numai lacrima de pe roua unui izvor.
 Numai săgetarea păsării din nemărginirea lăuntrică-a
 oului,
 Numai dinții de lapte ai pruncului care se zămislește în
 sânge,

Dar niciodată genunchii omului
 Nu vor putea-o învinge, încă nicicând nu vor putea-o
 învinge.

De prea multă supărare a genunchilor ce i-au arătat,
 Toți meșterii pietrari au fost pedepsiți cu o piramidă,
 Șă-i stăpânească piscul pietrei în starea unghiului, euclidă,
 Sub veșnicia căreia însăși asprimea Faraonului s-a consternat.
 Toți care s-au vrut curiozitate la sondarea pietrei pământului
 Au fost aclamați cu o fântână până la urmă,
 Adâncul cel mare să-l poarte pe umeri
 Acești robi ai ideii, ai gândului.

Deci, la un masacru de piatră nicicând nu se va ajunge,
 Tot pământul e o piatră suferindă de dor,
 Poate numai coarnele melcului dacă vor putea-o
 străpunge,

Poate numai lacrima de pe roua unui tânăr izvor,
 Poate numai săgetarea păsării din nemărginirea lăuntrică-a oului,
 Poate dinții de lapte ai pruncului care se zămislește în sânge,
 Dar niciodată genunchii omului,

Nu vor putea-o învinge, încă nicicând nu vor putea-o
 învinge.

Pururi anonime

Aceste pietre-antume și postume,
Aceste, ale noastre și de lume,
Aceste, care-nfruntă, dar și-ndrumă —
Sunt lacrimile țării noastre mume.
Aceste pietre pururi anonime,
Dar proslăvite pân' și-n țintirime,
Cu nemurirea noastră sinonime,
Cele mai sfinte la blesteme rime;
Acestea — din adânc și din afară —
Un plug la ară, altul le-nfioară,
O, pietrele acestea milenare,
Pe care crucea timpului se-ndoaie
Pe semănat, pe hore, pe trifoaie,
Pe mahna maicăi mele, ca o ploaie,
O, pietrele acestea în războaie —

Nicicând pe ele nu se uscă roua,
Că-s împietrite lacrimi de Moldova.

Meșterul Manole

Genunchiul pietrei când m-a luminat
Din umbre lungi, ascunse sub cupole,
Of, nu știu cum, frumos m-am furișat
Și am intrat în meșterul Manole.

Zvon era sub ceruri ori sub ram,
Jos detot, ori că mai sus era?!
Știu, Manole mi-a fost mare neam,
De-a zidit-o-n zid pe sora mea.

Of, dar sora mea a fost fântâna,
Din sămânță ce-o aduse vântul.
Și-a băut-o meșterul cu mâna,
C-a rămas în palmă doar pământul.

Martori mari la aspre începuturi,
Când din piatră am iscat ideea,
Noi, bărbații, am căzut în luturi,
Ca din noi să freamăte femeia.

Of, și ce frumos era pe lume, —
Cerul sus, mai sus, peste cupole...
Și-a bătut doar clopotul pe nume:
Manole,
Manole!

De dor să-i uiți și chipul

S-o cerni prin gene piatra,
Când de-amintiri e scumpă,
Când piatra-i cearta, arta
Și ora cea de cumpeni.

Tu s-o gonești din peșteri,
Și s-o despoi de blană,
Și s-o-nflorești în meșteri,
Cum ai jertfi o Ană.

De dor să-i uiți și chipul
Și-n moarte să-i dai mâna,
Tu s-o-zidești cu-aripa
Pe cerul din fântână.

S-o aperi de podoabe,
De răstigniri păgâne,
Să-ți fie pururi roabă,
Și s-o păzești de tine...

* * *

O supremație de crini.
Și de mult alb dulce,
Și de mult frig cald decapitat pe trunchi
E această piatră stârnită de genunchi,
Sub care fruntea mea o să se culce.

Și de mult timp,
Și de mult necuprins și adânc
E această piatră de pestetot,
Pentru care sunt obligat să mor și să pot
Cu viață pre viață călcând, să înving.

Rău mult fi-va, inimă rea,
Templu fals, nume plebeu,
Har-canibal, infatuat și greu,
Când se va călca
Necruțător și voit dureros pe lacrima mea...

Piatra asta de pământ...

Și-apoi, piatră, n-am să mor
Nici de dor și nici de soartă,
Căci al vostru, al tuturor,
Am să fiu cât piatra-n vatră.

Și-apoi piatră că mai sânt,
Și-apoi piatră, că trăiesc,
Și-apoi piatră, că-o cioplesc
Piatra asta de pământ.

Piatra frunții mi-i fierbinte,
De piatră să nu mă vindec...

Raiu-n doi

Urc la cer
Și dau de munți.
Șap în lut
Și dau de nunți.

Parcă aş călca
Pe sorti,
Pe nemoartea
Celor morți.

Cerul gurii
Mi-i încins,
Cat izvoare,
Dau de plâns.

Caut neamul:
Frați și unchi,
Caut frunți,
Dau de genunchi.

Greu e, Doamne,
Raiu-n doi —
Șap în mine,
Dau de noi.

Să te miri,
Să nu te miri —
Un popor
De răstigniri...

Absurd

Vestea că am fi iar se amână.
Nu mai suntem cei care am fost.
Am cerșit și ni s-a pus în mână
Numele rostit în zi de post.

Cum să fim acei care nu suntem,
Cei de-a pururi dincolo de ieri,
Cei veniți din nu știu care unde,
Cei aflați aici din nicăieri?

Doamne, ce absurdă-i astă parte
De pământ cu omenirea ei
De hatârul altor s-avem soarta
Celor mai nevrednici și mișei.

Doamne, ară-ne și pune altă
Mai de-a țării și mai de la noi
Semincioară, care-n colte saltă
Demnitate, s-o-nmulțim cu doi.

Poate-n acest chip vom fi ai noștri,
Nouă-apartținându-ne oricum,
Izgonind din firea noastră monștri
După frontierele de fum,
După frontierele de fum...

Trafic de lacrimi și rușine

Ce aer mult! E peste seamă!
Și-i prea detot și nu e bine...
De ce ni-s zilele senine?
Plătească și lumina vamă!

Or, faptul sincer că ne doare?...
E că am plâns, de-aceea-i rouă! —
Plătească vama la hotare
Și ploile care ne plouă.

Și umbra, că de noi se ține,
Și amintirile cu toate.
Plătească prețuri ridicate
Și Sinele că-i de la sine.

Plătească tot ce ni se pare
Că este și că nu există
Această mică și mult tristă,
Și foarte optimistă țară.

...Trafic de lacrimi și rușine,
Plătesc, să mă dezic de mine...

E prea de tot...

Așa ni-i datul sorții. Oricum, așa ni-i firea —
Ne-nduioșează jugul, cătușa, lingușirea.
Trăim o stare-n sine de umiliri oculte,
În schimbu-a toate bune noi preferăm insulte.
Suntem la dispoziția oricărei vreri obscene.
Obrazul ne palpită să-l scuipe cui nu i-i lene.
Absenți la ale noastre, suntem ai tuturor.
Moralul ni-i trădarea de frate și de soră,
Și ni-i comod, ni-i bine, și ne e larg în țară,

Când gropile cu morții sunt aruncate-afară,
Mai dincolo de rană, mai dincolo de sânge,
Când vrem cu de la sine să nu mai știm a plânge,
Și fericiți pe cruce ne aburcăm ca v i c i i,
Dând lumii a-nțelege că facem sacrificii.
O, prea-i detot poporul acest la el acasă,
Părând deștept că este, numai de el nu-i pasă:
Din ce-i M I Z E R I A lumii el cea mai mare parte
Și-o ia. Mereu se scuza.
Și moare mai departe!...

O, Doamne, noi, care aceștia

Trăim senzația umilă
A faptului că nu mai știm
Cine suntem, cine-o să fim...
Împinși de propria gorilă,
Noi pe-un afet urcăm la vilă,
Noi vrem să ne sălbăticim.
Pe creier punem un pospai
De cuci, să cucuim în poartă,
Să dăm impresia de șatră,
S-avem iluzia că-i rai,
Și pe motiv că ni se iartă
Belșug de aruncări cu barda
În Dumnezeu, în frați, în soartă,
Noi, în sfârșit, cu gesturi mari,
Să triumfăm, că e de piatră
Epoca noastră pe-acest PLAI,

Pe care îl iubim plinar
Și cu-o anapoda candoare, —
Să vrem, să nu știm că îl doare
La amputatele picioare,
Pe hartă-un reumatism barbar —
A două jumătăți de Țară
Zvârlite lumii pe cântar.
O, Doamne, înapoi ne vrem.
Cu toată voia de la sine,
Să fie rău, că e mai bine,
Că-i mai ușor când îndurăm
În beznă stropul de lumină,
Ce ne orbește, că-i un semn,
Ce ne-amenință, ne previne
Că vom fi liberi, puri și demni
De cine suntem, că în fine...
Stârnește, Doamne, păr pe noi,
Sălbăticește-ne-ncă-o dată,
Dă-ne senzația ciumată,
De pușcărie și de gratii,
Dă-ne-ntunicul de-apoi,
Că n-avem ținere de minte,
Că noi n-am fost nici înainte,
Că ne-am slujit la simțăminte,
Că nu știm care ne e rostul,
Că ne-am dezis de ce-i al nostru,
Că-l facem pururea pe prostul,
Scandând cu flori, de la fereastră,
Că mama nu e mama noastră,
Că e și slut, că-i de năprasună,

Cu pâinea graiului pe masă.
Să ne știm liberi și acasă,
Înstrăinându-ne-nde noi.
O, du-ne, Doamne, înapoi,
Du-ne-ndărăt, du-ne cu sila,
Dă-ne condiția umilă
De-urangutan sau de gorilă,
De junglă care urlă-n noi,
Cu toată voia de la sine
Să fie rău, că e mai bine,
Că-i mai ușor când îndurăm
În beznă stropul de lumină
Ce ne orbește, că-i un semn,
Că vom fi liberi, puri și demni
De cine suntem, că în fine...

De răi, de lași, de ficine,
Ne scuipe peștera-napoi!...

* * *

Lumina cade brusc din cer
Și se așterne pe ogoare
Și stele nu-s, și toate pier,
Și țara scade în hotare.

Și oamenii sunt mai severi,
Și strâng lumina în fuioare,
O pun în clăi, și-o-nchid pe zări,
Și fac puțină-ntunecare.

Apoi dau foc la lumânări
Și se duc parcă la culcare,
Unde e totul nicăieri,
Unde e totul o-ntâmplare.

Mormintele-au sosit în gări:
Cer vizele de-nstrăinare...

Acești niște oameni...

Mi-i dor de prieteni, dar iată nu-i am.
Gândul că au fost e o absurditate.
Erau niște oameni, ajustați la un ham
De interese și gratuitate.

De bine, de rău, ei mi-au fost nu știu cum,
Acești niște oameni. Aceștia, în fine,
Acuma-s în for: opinează postum,
Mereu înhâmați la ideea de sine.

Mult mi-i jale de ei, dar nu-i chip să-i ajut
Pe-acești niște oameni, puși pe post de-a fi mari,
Să-mi delege idei, și să-mi dea cu-mprumut
Din ce-i numele meu niște pete de har.

Dar acuma ei mor, că n-au fost, dară sânt
Un azil de bătrâni, trași de lacrimi în iad,
Dar acuma ei mint, că li-i hamul prea strâmt,
Că au pasul încet, și obrazul li-i smead.

Vai, sărmanii de ei, cum se duc îndărăt!
Au și ceață pe ochi și se vor cineva.
Vai, sărmanii de ei, luați cu lumea de piept,
Ei mai cred că mi-au fost mari prieteni cândva.

Dară eu parcă-i pierd, dară eu parcă-i am,
Mai departe de ei, mai departe de mine,
Pe acești niște oameni, roși pe soartă de-un ham.
Ei, în care mai trag la uitarea se sine.

Acești niște oameni,
Aceștia, în fine...

Lătrați de istorie

Am să fac absolut totul,
Să vă conving
Cât e de mare sufletul Câinelui
Și cât e de lanț umilința
La care e supus —
Voi să fiți cei lătrați
De istorie,
Cei încolțiți de evoluția
Căderii încontinuu pe labe.
Și tot voi să fiți cei împușcați
De turbare,
Mursecând hoitul timpului de peste gard.
Am să fac absolut totul,
Să vă conving

Că lingușirea ce o scheunați
E starea de fidelitate
A izbirii cu piciorul în burta Neantului
La care ați supt voi, jupuiții de vii
Ai plăcerii.
Dar mai întâi spălați-vă de morminte,
Dar mai întâi săriți din lacrimi.
Dar mai întâi scuturați spânzurătorile
De noduri și sudoarea mitologiei infracționale.
Închideți porțile.
Lătrați laptele ce ați supt
La lupoaica înfierii voastre pe Capitoliu.

Toate-s puse pe cântar...

E târziu în lume iar,
Ora spânzură-n perdele,
Mi se-ntunecă în var
Capătul privirii mele.

Parcă nici că-am fost, că sânt
Eu acel ce-o să se nască,
De curând ca și curând,
Vouă să vă amintească.

Că e frig, că e demult,
Că-i de când nu se mai știe,
Umbra mea că-ar fi trecut
Dincolo de veșnicie.

Toate-s una, Doamne Cer,
Toate-s har, deși-s o parte —
Să ne-o dai, și să ne-o ceri
Viața pân' la altă moarte.

Ca și cum e ca și când
N-a fost soarta să-mi dezlege
Alte rosturi pe pământ
Decât legea fără lege.

Să o știi, să n-o mai știi
Că-ar fi fost să se întâmple
Prea devreme, prea târziu,
Niciodată și la timpu-i.

Să mă mistuie-n zadar
Cu nemoarrea pe-ndelete
Infinitul din perete,
Vama cumpenei de var...

...Toate-s puse pe cântar.
Mă sufoc, mi-i frig, mi-i sete...

* * *

*Fraților mei din duruta Bucovină
V. Levițchi, M.Lutic, A. Suceveanu,
V. Tărățeanu, I. Zegrea*

Vă rog frumos să nu cedați.
Scuzați-mă, e o greșală:
Ninsoarea asta e o boală.
Puneți-i foc, o alungați.

Ea vine ca o matahală,
Ea lasă pete pe Carpați.
Goniți-o. Nu vă dați pătați
De pata ei universală.

Ea vă dezbină, vă înșeală,
Ea agresează între frați,
Ea vă-mpresoară cu nitrați,
Albeața ei e o momeală,

Ea e paianjenul cu laț,
Ea contra voastră vă răscoală.

Incertitudine

Lui Isai Cărmu

O fi că e mai mult decât se poate
Această nălucire de idei.
O fi că-i răsucirea unei chei
În Cerul încuiat de peste noapte.

O fi că s-a furat de către zei
Din legea noastră cea mai mare parte,
O fi că ne pândesc de la o parte,
Să n-avem chip să ne-nrudim cu ei.

Să stăpânim prin ei o altă soartă,
Să le dăm șansa unui bun temei

De răstignire pentru toți ai săi
Nemuritori cu viața mai departe

De viața noastră care nu știm ce-i,
Care de moartea lor nu are parte...

Cerșetorul de la poartă

Ia uitați-vă pe cer:
E tras cerul într-o parte —
Cineva îl trage-n moarte
Și ne lasă-n nicăieri,

Să fim pururi fără soarte,
Cu pustiul în cămări,
Fără ieri și-alaltăieri,
Fără tot ce-i mai departe

De ce-au fost, niște păreri,
Că ar fi măcar o parte
Dincolo de legi deșarte
Necuprinsul cu tăceri.

Ia uitați-vă-i de fier
Cerșetorul de la poartă?...

*Mama mea cu fața plânsă**Lui V. Crăciun*

Din hotare în hotare
Îl simt greu, cum pe spinare,
Muncit, muntele de sare
Curge-ncet și intră-n mare.

Apa mării se ridică,
Stânca s-a retras în stâncă —
E potop și lumea strigă,
Din ce-a fost nu e nimică,

Doară eu și necuprinsa,
„De la Nistru pân’ la Tisa“,
Țara mea cu mâna-ntinsă,
Mama mea cu fața plânsă...

Luată-avans...

Moștenitor de datorii
(Parcă m-aș ține de-o avere) —
Lui Ahile, Doamne, c-un călcâi,
Și lui Icar cu o cădere.

O, râuri câte-am risipit
În lume și-n adânc de mare!
Cum aș putea să mă achit,
Să mi le-ntorc acum în țară?!

Luată-avans o zi de ieri —
Cu ce vecie s-o restitui,
Pentru comodele tăceri,
Ce munți să dau de dinamită?

Ce aur pentru-un gând nescris
Să răsplătesc și, cu dobândă,
Să-mi merit pururea osânda
Nemorții care m-a învins?!...

* * *

Și totuși, Doamne, mai trăim
Și-o să murim, și-o să ne doară,
Că ne-am urât de drag de țară,
Să n-avem loc la țintirim,
Și aruncați să fim afară
Din țara care o iubim.

Și, totuși, Doamne, ne e soarta
Râvnitul umilinței ham,
În care a intrat un neam,
Să-și tragă gropile pe hartă
Și-n felu-acesta, suveran,
De neamul lui să se despartă.

Și, totuși, Doamne, le aud,
Cum vin prin vremi potopitoare
Străbune pluguri să ne are

În rana noastră un tumult
Și iar să ne-nfieze țara
În țara care-a fost demult.

Mi-aplec urechea: din străfund
Se-aud cum munții ies afară...

* * *

Și, Doamne,-n cerul nostru cât prinos!
De sacru, de sublim și de frumos,
Că se aude-n lume-așa duios:
Ninge Hristos,
Ninge Hristos...

Și, Doamne, câtă pace-acolo sus!
Dar niciodată-n lume nu s-a spus
Mai simplu, mai profund, mai fără-apus:
Ninge Iisus,
Ninge Iisus...

* * *

Nu știu cum se-ntâmplă: unii
Dau în lacrimă cu pumnii.
Uite-așa: din supărare,
Lovesc unii lumii sarea.

Nu știu cum de-i rabdă dânsul,
Dumnezeu, lovit în plânsu-i.
Nu știu cum își mai păstrează
Marea lacrimii aghiasma,

Care toată-mi vine greu
Să vă spun că-am plâns-o eu,
Să vă spun că-am plâns-o eu...

Obsesia că se mai poate...

(1937—1949)

Acest negoț pecuniar
Cu plus și minis la-mpărțială,
Demența asta capitală,
Hoția asta la cântar
Sunt de epocă galonată,
De neam de pușcării, de hoți,
De ștreang bălăbănind în porți —
Să acceptăm, că se mai poate,
Cu groapa dată la o parte,
Să pierdem câștigând la sorti
Aceeși soartă repetată...
Dar deocamdată spunem rai,
Trăgând mormintele pe roate,
La gară orele sunt gata,
Acarul inversează plai
Pe șinele care sunt gratii,
Și-i iarnă, și e luna mai,

În dulcea ei fatalitate...
Tu, omule, de ce mai stai?
Ia-ți lacrima, căci gongul bate:
'37...
'49...
H a i !!!

Războiul, seceta

(1941—1946)

1

Uscate-s ierbile: o scamă,
Că nu mai ai
Decât un fremătat de coame
În vânt, pe cai.
Și vitele mai se răstoarnă,
Mai pe fântâni,
Zvârlindu-le, mugind, în coarne,
Vărsând pelin.
Și pân' în vulturi e pustiu.
Pasc mieii lupi.
Și mieii mai flămânzi se știu —
Refuză trup...

2

...Trec norii pe câmp.
Zdreliță e blana
Pe lupi care ling
Amurgul pe rană.

Se-aud cum se-nfig
În timpuri săgeți
Zvârlite spre noi
De huni și de geți.

Adânc în pământ
Cârțița tace.
Ne flutură-n vânt
Mâneca, sacii.

Țin ca pe-un taur
Plugul de coarne:
Foamea mugește
Să mă răstoarne.

O, iat-o și luna,
E ca o coasă.
Drumul în cârje
Se-ntoarnă acasă...

3

...Piatră, maică de plai,
Ochiul zilei îl tulburi.
De sub streășina casei cai
Pasc iarba din cuiburi.

Cornul oii-n văzduh
Lasă gaura arsă,
Și prin gaură, uf!
Fuge pasărea.

Cerul cade pe jos
Ori se ține de pari.
După deal soarele ros
De țistari...

4

...La clopotnițele dinspre stâni
Trag clopote să moară de plămâni...

5

Din ploaie cu fruntea s-apuci,
Cu ochii, cu buzaaa.
Pe nuci — freamătă cucii
Folclorului nostru frunza.

Și-s toate acum la plural:
Fântâna, părinții și țara!
O, pâinea miroase a deal!
O, sacii miroase a moară!

Ce nalți sunt acuma copacii!
O, cerul își flutură macii!
O, apa e dulce-n fântâni!
O, pruncii dorm într-o pace,
Ca merele-n podul cu fân!

...Și poate doar numai mama,
Și încă alte mame
Lacrimi ascund sub năframe...

Don Juan, 1945...

Frumos ce mai era.
Părea un Prinț călare
Pe calul lui de flăcări
Și cotropit de-o iarbă.
Femeile, of! of!
Săreau nerăbdătoare
Și se-necau la el,
Oho! la el în barbă.

Satul urcat pe garduri
Să-l vadă dimprejur,
Ținea pe lacrimi cerul,
Rugându-l până-n datini.
Ci el, ne'ndurător,
Gonea pe calu-i murg,
Dorit de alte coapse,
Mușcat de alte patimi.

Când se făcuse seara,
A-ntrat treptat în cal,
Și calu-a-ntrat în iarbă
Cu șaua lui cu tot...
Femeile, of! of!
Pășeau încet pe deal
Cu steagurile fustei
Descumpănite-n șold...

Baladă

Războiul se duse-ntr-o țară murind...
Locul rămase pustiu, fără sorți,
Și Gheorghe a pornit să are plângând
Cele o sută hectare de morți.

Plugul taie-n țărână amar.
Iar Gheorghe strigă în zările-albastre:
—Băieți, la o parte, că-i chip să vă ar,
Și ce-o să-mi zică țările voastre?

Ci ei nici s-audă: bat ora locului
Cu pasul ciubotei uitate în hlei,
Și Gheorghe, înfipt între coarnele plugului,
Ară-n zigzaguri văzduhu-ntre ei.

... Când lanul se dase arat la o parte,
Morții veneau cântând printre flori,
Iar Gheorghe era într-o țară departe
Cu plugul strigând la vreo patru feciori:
—Băieți, la o parte, că tata vă ară,
Hai, treceți la pluguri, că-i iar primăvară...

Constantin Oprea

*...fecior din satul meu, care a
pornit prin Europa cu Pluguşorul
în seara Anului Nou, 1945.*

Capul copilului din lună al cui ai vrut să fie,
Când a venit Moş Crăciun atunci
Printre stelele de tinichea, prin vijelie
Să-ţi aducă papuci
De Anul Nou, prin tranşee?...
Tu purtai pacea printre gloanţe
Ca pe-o Cale Lactee...
De ce ai urat aşa de frumos, Constantin,
Că te-a muşcat glonţul de inimă cu venin?
Şi ai ridicat de pe zăpadă pâlcuri de flori,
Aşezându-le pe steagul ţării, să-ţi fie drag
Chipul Mariei tale, care îţi cântă de dor,
Că înfloreşte şi piatra în prag.
Ai mai chiuit de trei ori ca-n trecut:
—La ureche zurgălăi...
...Şi-ai căzut...
Hăi-i-i...
Capul copilului din lună al cui ai vrut să fie,
Când răsturnau toate pluguşoarele ţării
Scrumul şi gropile bătăliei
La marginea Europei şi durerii?...
...Şi-au pus toţi flăcăii, pe rând,
Câte o floare la inimă, să ardă,
Să le-nflorească Mariile cântând
Dorul în poartă...

...Trece luna pe curmeziș plângând și străină.
Și iepurii se uită pieziș
Cum îți înflorește o floare pe carabină.
Și o încălzesc cu nările,
De se luminează toate zărilor
De foc și pelin.
Măi Constantin,
Scoală și pune plugu-n țărână,
Să vezi cum răsare din brazdă lumina,
Cum vine Maria și cântă
Îmbrățișarea ta cu pământul.
...Dar ai scăpat Plugușorul tău foarte adânc,
Că ți se văd numai ciucurii la pălărie,
Ca florile, să le culeagă Maria.
Aho, aho!
La ureche zurgălăi,
Mai strigați o dată...
— Hăi-i!...
...De ce ai urat așa de frumos, Constantin,
Că te-a furat pământul sub tufele lui uscate de pelin?...

Colindul copiilor în război

Leru-i ler,
Florlle dalbe...
Sunăți, zurgălăi, sunăți.
Sunăți, zurgălăi, mai sprinten.
Ning cenușile cumplite,
Prin tranșei, printre morminte
Vin copiii cu colindul...

Leru-i ler,
Florile dalbe...
Sculați, gospodari, sculați.
C-am venit cu semănatul,
Dar pământul e ca piatra,
Sămânța-i pietrificată...
N-ar avea războiul parte...

Leru-i ler,
Florile dalbe...
Sculați, codrilor, sculați,
Râu, și munte, și câmpie. -
Au copiii-o datorie:
De-i război, de-i vijelie,
Ei vă samănă vecia...

Leru-l ler,
Florile dalbe...
Că războiul răului
N-are el copiii lui,
Și ne-aruncă plumb și ură,
Și ne strică arătura,
Și ne fură-mbucătura.

Leru-i ler,
Florile dalbe...
Sculați, voi copii, sculați
Morți și vii - pe-ntreg pământul.
Ninge negru și ferbinte.

Prin tranșei, printre morminte,
Prin tranșei, printre morminte...
 Negru-i Ierusalim...
 Florile dalbe...

Mitul personal

Hotărât lucru: nu mai apare
În cumpăna mea și-a părinților mei
Fiul lor Gheorghe, sau fiul lor Ștefan
Și mie frate drept — Constantin,
Sau cum i-au fost spus surorile întâi...
Croitor pe potrivă unei ambiții,
El nu mai cutează să dea printre noi,
Să-și ceară partea lui de avere —
Să zicem, un cal sau vreo unealtă,
O tufă de vie sau locul de casă,
Sau vreo poreclă și așa mai departe,
Dacă ar fi să-l pornească-ntr-o nuntă
Părinții mei pe vreo coastă de toamnă.
Dar nici un sfat acum nu mai prinde.
Plimbându-se-n el ca-ntr-un paradis,
Nu-l mai rănesc întrebările noastre,
Sau golul ce-l pune-ntre el și părinți,
Ca locul furat, pe deal, de o cruce,
Pe care o cară-n spinare străbunii
Departă în satul lor din vechime.
Ci el — nici habar de toate acestea,

Și nici vreo idee măcar să-l deștepte,
C-ar fi mai cu cale să-și hotărască
Nașterea lui pentru un plug sau vreo armă,
Sau pentru vreo pâine sau pentru vreo foame,
Sau pentru vreun fiu care mișcă pe-aproape,
Cum poate să fie, dacă se-ntâmplă
Ideea părinților să se-mplinească.
Nimic nu-l mai poate urni dintr-acolo,
De unde ambiția l-a prins cu otgoane
Și-l ține departe de grijile noastre.
Crezând că mai poate ceva să se facă
În această direcție, să se arate
Din paradisul lui de departe, -
Trimis-au vorbă prin tribunale,
Și multe dezbateri prin assemblee
Au fost să se pună-n aceste afaceri
De rudele mele foarte stufoase
Și foarte pornite, dacă e cazul..
Dar nu s-a ajuns la vreo înțelegere.
Și-atuncea satul se-mpinse la porți.
La portile noastre,
Proptite pe câini,
Urnind către noi atâta ocară
Și-atâta blestem, așa deodată,
De parcă roteau câte-un corn pe la frunți.
„Dacă fiul vostru venea
Din nașterea lui, neapărat,
În sat mai făceam o nuntă ca lumea
Și-o casă, în ciuda apelor astea,
Care ne mîncă brâul la școală,
Și vitele-n staul,

Când norii coboară pe codrii Orheiului...
O, dacă venea, putea la o adică
Să-i fie de soț Lizavetei lui Sârghe
Pe care l-au fost furat două gloanțe
Cu tot cu inimă; dacă venea...
O, dacă venea, în groapa lui Toader
Putea să se ducă și-acela, cântând,
Să vină-ndărăt la casa lui tânără,
Să-și facă neamul lui mai departe
Cu o fată-a lui Gheorghe, care își ține
Sânii cu-o mână, fragezi să-i aibă...
Cine să-i ierte toate acestea?!...“ -
Așa facu la încheiere un tânăr.
Și care-și ținea de mână nevasta
Foarte frumoasă și foarte de treabă
Cu burta-nflorită ușor către gură.
(Să fi fost, probabil, în luna a opta,
Când totul se pare că-i hotărât.)
Iar noi? Ce puteam să răspundem atunci
Când el, fiul lui Gheorghe, sau fiul lui Ștefan,
Și mie frate drept - Constantin,
Sau cum i-ar fi spus surorile-ntâi -
Măcar nici idee de toate acestea...

Piatră în războaie

Piatră, nu mă săruta,
Că ți-i ca piatra gura
Și ca piatra inima.

Ce-am făcut de-ai blestemat,
Lacrima că mi-a secat
Și de om m-am străinat?
Mi-ai facut cerul de glod
Și drumul ca de prohod,
Ca să-l trec să nu mai pot.
Știu-te-aș, de nu te-aș ști,
Cum ai sta și m-ai privi -
Cu blestem tot te-aș grăi,
Nici să poți a te căina,
Cum ți-oi blestema gura.
S-o ai ca mătrăguna!
Să-ți faci și umbra seacă,
Pe piatră să ți-o răscoacă,
Să-ți fie pusta dădacă.
Să n-ajungi să mai ajung,
Să-ți văd fruntea pe genunchi,
De urâtă - ca un trunchi.
Când mi-a fost dragostea-ntâi,
Să mi-o sfâșii sub călcâi,
M-ai lovit cu bățalii,
Și-ai ghiontit plumbul să muște
Din ochiul scalâmb de pușcă.
Să-mi deie viață de dușcă.
Și-ai facut să-mi port pe mâini,
Pe vreme de timp hapsân,
Mormântul printre străini.
Dar de drag ce l-am avut
Plaiul, de frumos și mult,
Am aflat piatră de scut!

Și l-am așezat departe,
Omu-nveșmântat cu ceartă,
Avea-o-ar să n-aibă parte
De pâine, nici de cuțit,
Nici de stropul răcorit,
Cu piatra că m-a-nvrajbît.
Nici de umbra lui măcar,
Să-i treacă vorba-nzadar,
Să-i facă mersul tâlhar!
Lua-l-ar negru-n puhoai,
Că-a băgat piatra-n războaie!...

Mitul probabil

...Și taurul cu tancul prins pe zări,
Când împușcau fântânile în lună
Ciuturi de lacrimi
Și amenințări...

Or, Gheorghe a fugit atunci din el,
Într-un vecin cu trei feciori în carne,
Ce-aveau, arînd, să intre în oțel
Și să-l răstoarne.

Ci fieru-n brânci curgea împins de căști,
Prin arătură, grajduri, prin ferești...

Văzînd că-i slut, scăpare că nu este,
Gheorghe-ndărăt, în el, al nimănu,

Lovit din spate pe neprins de veste
De umbra lui.

Rămase duhul curții, neînvinșul,
Și bourul ce s-a izbit din funii,
Cu ierbele și coasa după dânsul,
Să se răzbune...

Ogorul parcă-n fruntea lui vuia,
Prins ca o stemă de-un Ceahlău rănit,
Căci bourul ca dintre zări venea
Cumplit.

...Ce-a fost apoi, ce s-a făcut în lume? —
Bourul mai doarme-n dreptul lunii
Și dintre zări ucise își răstoarnă
Cirezi de ierbi, păscându-le-ntre coarne...

O scrisoare care putea fi scrisă

Nu certați grâul la moartea lui de pâine,
Voi sărutați-i coasa și dați cu vin pe-afară,
La focuri ridicate, înalte, din țărână,
Felia lui de soare pe gânduri mari să steie.

Vin zilele pe-acasă cu veștile-n spinare,
Din porțile închise gonesc spre voi toți anii,
Ca lupii, țopăind, când gerul le stă-n coamă
Și datina îi paște cu turme mari de miei.

Puneți și-n cruci sămânța a unei vieți de treabă,
Să deie-n muguri brațul, la cimitir să cadă
Războaiele-mpușcate c-o lacrimă, din iarbă,
A fratelui meu Toma, ce vine-ntr-o scrisoare.

Mușcați din fructul tânăr, când fapta vă e dreaptă,
Puneți inel în mâna feciorilor, să-l poarte
Spre zodii sau spre holde, prin care trec mai tineri
Copiii mei cu păsări în cuibul lor - pe umeri.

Dați ghiont la iezătură, urniți din curte câinii,
Topoarele să-mpingă la porți, să tune piatra,
Fântâna clocotită urniți-o-n doi pe-o parte,
Spre lungul șir de arșiți, ce-i chip să se arate.

Voi, mari, părinții mei, și eu - din care oră
Alături vă pun sfatul, luând din masa voastră,
Să vă clădesc din zile, din ani - nu obiceiul,
Ci datoria sfântă de a rămâne oameni.

Câte-ncurcate - toate-ale voastre și-ale mele,
Și-un vis, că vin acasă, e-al vostru totdeauna,
Și totdeauna gândul că-aveți în spate-un nume
Din numele meu care e-al vostru pe vecie.

...Voi n-ați certat nici grâul, nici moartea lui de pâine,
Ați dus la gură coasa și-ați dat cu vin pe-afară,
Și focuri mari - să ardă, că mai sunteți pe-aproape
Cu o felie-n mână la capul veșniciei.

Vin veștile pe-acasă, vin amintiri, sau eu,
C-un tren printre morminte, ce urcă greu la deal,
Și crucile-nfloresc din umerii mei doi,
Cernându-mă cu floare la temelia voastră...

Logodnă

Dansul cocoșilor în seara nupțială,
Sărind peste cuțite, cum zori pe cimitire,
Cu trâmbița de sânge vărsată pân' la școală
Din care fuge sora să fluture de-un mire...

Voi, miri din satul meu, voi sprinteni la sandală,
De soartă, ca de șarpe, mușcați la mâna dreaptă,
Cosiți la capul lumii și-n gropile de smoală -
Surorile v-așteaptă.

Stau vornicei, moșnegii, pe boi furați din pluguri,
Pe bărbi se varsă chiot și cade lângă mese,
Berbecii sar pe tobe, și vinul crapă cruguri
De hore împietrite sub genele miresei.

Voi, miri...
Parcă-ați chemat din goluri frumoasele-adormite,
Și-ați dat în clocot timpul, să se aștepte mult
Logodna sorii mele, de voi îndrăgostită,
De unul care pare pățit și mai adult.

De unde țipă zorii, așteaptă iar părinții,
Colacii la fântână stau aninați în cumpeni,
Ci voi cinstiți prea mult din vinul suferinței
Paharul cel de lacrimi, care pe zări se umple.

Mai chiuiți, moșnegi, o dată și-ncă-o dată,
Pe bărbi vă curgă chiot și blestemul de nuntă,
Rotind cât e pământul acele hori de piatră,
Și-n care, sub năframă, e sora mea cărunță...

La nunta de aur

Scoală, măi tată, și vin' din țărâni,
Căci mama își face nunta de aur,
Treci mai aproape de-al nunții destin
Purtat în căruța voastră c-un taur.

Când morile macină-acum numai timp
Și brazda aruncă colaci din țărâne,
Tu scutură-ți haina de schije în câmp,
De steaua pământului care te ține.

Nu mai e chip să se facă vreo șagă.
Totul e gata: și căni și vinaț,
Și-i dreptul feciorilor acum să aleagă
Ce trubi să vă cânte și voi să jucați.

Pe mama pe mâini să o joci chiuind,
Ca lumea să vadă de peste trei mări.

Fă într-un chip ca să-i sune-a pământ
Lacrima toată culeasă-n brățări.

Când nunta va fi să se stingă puțin,
Veni-vom și noi aproape-aproape
Lacrimi fierbinți
La voi sub pleoape...

Netămăduire

Lui V. Morenko

Ani de război, legați într-un suman,
În amintirea noastră se mai plimbă...
Zăpada sobelor pe umerii sărmani
Și clanța ușilor, ca un bănuț, pe limbă...

Parcă se tânguie, acolo sub țărâni,
Moara de vânt, cu piatra ei străbună,
Și nucii cei plugari de lângă stâni,
Trăgând pământul către zări mai bune;

Încă fântânile cu toate lăcrimând
În fața caselor vădanelor, sub vie,
Și cerul despicat în asfințit
De-o schijă, pân' în neamul din vecie;

Încă buneii-nnebunind pe deal
De jalea fiilor, nepoților, de ură.
Și Nistrul din tranșee scos pe mal
Cu apa lui trăsniță de căldură;

Încă ovăzul palid în căruți,
Și câinii alungați din sat afară,
Și-nstrăinați de lanț, încă bătuți
Și împrășcați cu pietre și ocară;

Încă furată ceara din albini
Cu degete subtiri, pe nemâncate
Și cănepele trase din fântâni
Pe trupul unor știri însângerate;

Și loboda din haturi, fir cu fir,
Stâlcind cazanele cu iz de buruiană,
Și boii în genunchi la cimitir,
Rugându-se de groapa lor sârmană.

Și încă nunțile care n-au fost atunci.
Nici naștere de suflet, nici de floare,
Decât doar numai scâncete de prunci,
Uitați în carnea sfântă de fecioară.

Și președintele încărunțind în porți,
Plângând în pumni cu-o rugămintă sfântă:
Să tragem brazda țarinei cu soț
Pentru cei mulți cu grâul pe morminte;

Și încă steagul de pe școală, sus,
Împrospătând cu pace pân' departe,
Și eu cu-o așchie de stea, de după deal
Întâmpinându-mi frații din nemoarte...

Mantaua

Greu e drumul,
Frig și zloată,
Ning zăpezile de-un veac,
Dar de-odată
Se arată
Cu mantaua ruptă-n spate,
Opintind și dând din coate,
Prin nămete-un pui de fag:
Din război neamul venea;
Și cum văd că frig îi este,
Fără ca să prind de veste
Îi ofer mantaua mea:
— Ia-o, frate, arunc-o-n spate,
Până frigurile trec,
În război mantaua tatei
A-ncălzit un codru-ntreg —
El din zbor a prins ghiuleaua.
Și-a rămas cu ea pe șes.
Schija ce-a lovit mantaua
N-a lovit în codrul des.
Ia-o, fagule, fârtate:
Peste codri norii-s grei, -
Parcă e mantaua tatei
Găurită peste ei..

1958

Spaimă de grâu, 1947

Grâul acesta îmi pare-un Dumnezeu
Cu barba răzvrătită în tot cuprinsul țării,
Sau poate-n spaima noastră se zvârcolește-un leu
Al foametei, ce ține-n coamă o avere?!

Pari încercat de-o coasă la glezne, să admiri
Sorocu-ntemeierii pâinilor cu gura.
Pari liberat la ora culesului din miri,
La nunta lor să-ți fie mireasa-mbucătură.

Atât de multă-i teama în noi, că e mult grâu,
Că-o să ne mănce grâul, că-o să ne dea la moară,
Că n-o să-aflăm scăpare de grâu, ca de un fiu
Ce vine-n viața noastră, zvârlindu-ne afară.

O, leul,
Dumnezeul,
Tu, grâul,
Însuși eul!...

* * *

1

Cosim iarba pe morminte.
Iarba lacrimă cuvinte.

Strângem frunza de pe cruci.
Lacrima n-o mai usuci.

Gropile răcnesc fântâni.
Apa-i lacrimă pe mâini.

Ciutura ajunge-o stea.
Ciutura
E lacrima
Plânsă și de maică-mea.

Ne spălăm fața cu rouă,
Roua-i cântec de necaz,
Roua e cu luna-n două
Fulgerată pe obraz.

Trupul ni-l îmbracă frunza,
Și-l dezbracă toamna iar.
Mi se leagănă pe buze
Un blestem de fruct amar:

Cucușor cu pana sură,
Pune-ți-aș pelin pe gură
Și orbalț pe cătătură.

Face-ți-aș zborul urât
C-un lanțug legat de gât,
Că tare m-ai chinuit.

Din sfințit mi-ai arătat
Că vin fiii la arat
De-unde moartea i-a-ngropat.

Face-s-ar războiul scrum
Și tu - pulbere și fum,
Să n-aștept plângând în drum...

2

Semănatul e târziu,
Dar și-n Nistru crește grâu.
Că Nistru-i de lacrimă,
Grâu-n val se clatină.
Dacă mi-i bâtrână coasa,
Crește grâul și pe casă.

Unde a căzut un fiu,
Totdeauna crește grâu.
Chiar și lacrima din ochi
E de grâu și e de foc...

Egoism

Când se-ntâmplă să murim puțin,
Vin copacii și ne trag de mână,
Vine câteodată și-o fântână,
Dacă se întâmplă că nu-i vin.

Numai că la ora când se face
Vreo țărână să ne logodească,
Nu ne dau din trupul lor copacii
Capătul de scândură drăcească.

Nici fântâna nu ne dă din cană
Și nici via, dacă înțelege
Că se face în sat vreo vădană
De singurătate să se lege.

Plouă-atunci. Pe vale fuge glodul,
Gropile se cațără pe case,
Și se-ntorc pe-o parte, și se pierde totul
Ce-i gândit de-o cruce și-i ochit de-o coasă.

Uite-așa deodată — sute de zăvoare! —
Pe din toată partea satului, s-o știe
Că-i urâtă treaba, dacă lasă glia,
Mai ales cei tineri la chipiu cu-o floare.

... Încă din hăt-veacul vine legea asta,
Să nu-mpingă ceasul peste noi vreo știre,
Că-un fecior mai hâtru și-a zidit nevasta
În singurătate, ca-ntr-o mănăstire...

Singura avere

Acum numai vestea dacă mai vine
Neînchipuită și deșartă,
Curenții urii se-nvârtesc pe hartă
Și-n graniță se face că nu-i bine,

Și se aruncă peste munți cu piatra,
Și se rănesc și ape, și coline,

Și oamenii ce-și amintesc de partea
De cer, că le-ar veghea printre ruine.

Singura lor avere, care-i moartea,
Care pe dealul ei se mai reține
Și sapă groapa lumii mai departe
De lumea care moare de la sine.

Seul din soare s-a sfârșit. Nu arde.
Noaptea-n cuprinsul lumilor revine...

A preveni

Nu vă jucați cu baloanele
Cu gaz inert:
Jocul acesta posedă
Seducția măceșului
De pe fruntea Academiilor
Bombate
Cu beton armat.
Jucați table de cripte
Ale morților — milioanele
De soldați tineri,
Plânși de propriul lor glonte.
Nici nu vă dați seama
Că acești cai îmbrăcați în mantale,
Trag circul cu butii
Umflate cu jeg, de tămâie.
După steaguri slinoase

Mitralierele corup iarba
Și laptele nevestelor tinere
Ale milioanei de soldați tineri

Mărșăluitoari:

Un, doi!

Un, doi!

Armelor

Li-i drag

De noi!...

O, nu vă jucați cu baloanele
Cu gaz inert,
Altfel riscați
Să va atribuiți chipului
Masca
Care o să vă strivească
Gingășia pentru glonte risipitor,
Supus bunătății sale de trandafir,
Care ne fluieră...

Eu te strig, floare de măr

Cât de paradoxal ne-ar părea,
Dar aceste avioane B-52
Țin de ideea de cârțiță a insului uman.
Șchioapătă trandafirul,
Albina fură din lumânări... .
Cu fiecă zi,
Cu fiecă an

Eu te strig, floare de măr,
Floare-mireasă,
Cu premilitari la nunta maicuței lor care întrebă
Mirii-meri, cu picioarele de tuci,
Sărutați pe mâini,
Îmbrăcați cu iarbă:
— Fecioraș subțirel, unde te duci?
Aceștia sunt mirii Ioni, Constantini,
Multmirositori, ca un lemn sărutat de-o garoafă.
Aceasta însă-i floarea mărului, Mireasa Maria,
Pentru unul din ei, scuturată de drag —
În fiecă zi,
În fiecă an,
În fiecă veac...
— Nu dăm mireasa fără arămi și clopote, —
Zic frații meri vlăstăriți în livadă, —
Mărul cu floarea care se scutură
Este viscolirea nunții Ionului-măr.
Oricum, lumea e obsedată de aceste avioane B-52,
Care țin de ideea de cârtiță a bravilor soldați.,
Constantini,
Gioni,
Antuani...
Care-s miri și meri înfloriți,
Îngropați în amintirea mireselelor merilor,
Care-s
Marii,
Calipse,
Luize —
Toate ninsori...

Rugămintे

Chipul mamelor
Pe soclul de piatră
Împrejmuț cu tăcere...
Numaidecât să introducem lacrima Patriei
În circuitul universal
Al durerii.

Lacrima —
Cea mai statornică-n timpuri avere...

Putem să îndulcim sarea din ochi...

De buna seamă, noi putem îndulci sarea din ochi,
Dar ideea de Soare în față nicidecum nu ne poate lipsi.
Senzația de amar totdeauna a stat la temelia
Evenimentelor, care împing omenirea înainte,
Dar nu în măsura războiului!
O, nu! Nicidecum în măsura războiului!
Ne putem lesne debarasa de cuvinte,
Însă nici o putere nu ne poate lipsi
De ideea că suntem.
Universul e un punct,
Toate celelalte, de jur-împrejur,
Sunt marea întrebare:
Vom supraviețui drama luminii, care ne luminează din față? —
Altfel cum ne-am putea juca
Propria noastră comedie umană?

Soarele din față,
Idea ca suntem,
Și senzația de amar
Totdeauna au stat la temelia
Evenimentelor, care împing omenirea înainte,
Dar nu în măsura războiului,
O, nu! Niciodată în măsura războiului!

Să-ți iubești Patria, e puțin să mori...

Cu stereotip
Nici florile măcar nu pot fi hrănite,
Cum nici umbrelele nu pot face dragoste cu fluturii.
Se-ntrețin pomii nu cu aer,
Ci cu sfântul duh al poezilor
Căzuți în războaie
Pentru cântecul privighetorilor Patriei lor.
Munca e haina omului îmbrăcată pe sufletul acestuia.
Omul, la rândul-i, e Dumnezeuul lui Sine,
Care-și tămăduiește rănile inimii
Cu spiritul trandafirilor împurpurați
De propria lor mireasmă.
Fiece lucru, fiecă ființă
Mai întâi înflorește și, pe măsură ce-și coace fructul,
Se subscrie ideii omului care le domină.
De aceea să substituim termenul ideii de viață
Celui de brațe care gândesc
Și au anotimpul și vremea coacerii lor.
Totdeauna pe steag se pârguiesc holdele Patriei,

Totdeauna cuvântul e patria ciocârliilor, care îți cântă în gură.
Totdeauna pâinea e cosmosul
Cu drumul întoarcerii acasă.
A te hrăni numai cu forma pâinii
E ca și cum ți-ai tăia trandafirii gurii cu propriii tăi dinți.
Să-ți iubești Patria,
E puțin să mori.
Să-ți iubești Patria,
E nevoie numaidecât de nemoartea ta!

Plugul ară, să răsară...

— Plugul ară,
Să răsară
Grâu, Marie...
— Că-i sămânță
Cu priință,
Măi Ioane...
— De-ar fi timpul
Cum e câmpul,
Bun, Marie...
— Dar e timpul
Cum e ghimpul,
Rău, Ioane...
— Bate vântul
Ca din flintă,
Greu, Marie...
— Și-i pământul
Ca mormântul,
Of, Ioanel...

— Plugul taie
Și se-ndoaie,
Fa Marie...
— Că sunt oase
De-ale noastre,
Măi Ioane...
— Îmi iau calul
Și trec malul,
Fa Marie...
— Zi-i mai iute:
Vine slutul,
Măi Ioane...

Monstrul

Pe roată grâul lumii de pe stări
L-ai rupt și sațiul ni l-ai pus în chinge,
Trăgând în țeapă frații mei de sânge,
Și-n burta maicăi ai făcut tăieri.

Și-n lacrimi ai hăcuit atunci,
Și-ai milogit în vămi aurifere,
Și-ai tras cu ranga în ficații mării,
Și-ai răstignit pe ixuri și răscruci

Eul țărâni, Sinele de plai
Și-a toate graiul laptele acesta,
Și-a toate raiul ierbile celeste
Din iadul abatoarelor de cai.

Tu pentru toate-ai să răspunzi acum,
Pentru topoare și pentru cuțite,
Pentru decapitarea unei pite
Și pentru-asesinarea unui drum.

Tu pentru toate ai să nevoiești
Răbdarea noastră, buna-cuviință,
Și bună seama faptei cu căință,
Că datu-ți-am să fii, că NU-TE-EȘTI,

Tu — numele nenumelui-a-nime
Din clanul ghilotinei anonime...

Tăcere verticală

(Monument)

Eu, dacă nu pot ninge ca teii sau ca merii,
Eu, dacă nu am freamăt ca plopul bunăoară,
E o greșeală poate: că-s tot o-ngândurare,
Că în durerea lumii eu sunt doar o avere

De lacrimi care-ntruna îmi ard în cătătură,
De rouă care-ntruna e un pretext că plângem.
E un măcel de flori tăcerea de pe gură
Și-i piatra fără moarte de care vă atingeți...

Carte poștală...

*...expediată din Vietnamul de Sud
în orașul Washington de soldatul
american Tomm Stoull*

1

Acoperișurile torc pisici sub lună,
Și-i mare vuiet pe la stări de noapte.
Antenele se scutur grele, coapte,
De panglici negre, care scuipă ficuși.

Hamalii-n port descarcă lăzi de lacrimi,
Pun liliecii timbre moi în piață.
La abator curg șir de reclamații
A mii de coarne, care țipă tunuri.

La catedrală umbrele beau whisky,
Cupola-i gri călugărește tunsă,
De funii de paiangen se-ndeamnă troleibuze,
Cum de liane, negri, urangutanii.

Dorm în orchestre cimitire auto,
În tuburi curge poliedric jazul,
Un alb întunecos frământă ceasul
Pe fruntea bursei, unde nasc miniștrii.

Stilourile-mpușcă-n buzunare,
Otrăvuri joacă-n crani polismenii,
Chicago-nnoadă oase la vecernii,
Și crucile fac coadă la morminte...

...*Mai jos — cartea poștală e străpunsă de o schijă. Pe verso: „Așteptați-mă de Crăciun. Coșciugul va fi de zinc. Tomm Stoull. Vietnamul de Sud, 1968“.*

2

Lamentație la cimitirul Armington

...O, TOMM STOULL,
Scrisorile tale — un tom
De albi pescăruși în golf —
Golgota de țipete. Gong
De lacrimi — acasă. Of !

În pomul de ANUL NOU
Bocesc lumânări. Cavou.
Tu în coșciug (ca-n ou)
Good bye, TOMM STOULL.

La vamă, în port, bagaj,
Voal, drapel, bandaj,
Val roșu pe țarm, voiaj.
TOMM STOULL, acasă, marș!
Ești mort, TOMM STOULL,
S-a zis —
Gripă: Da. Da. Precis.
Admitem că moartea e vis,
Poftim feciorul, MIS.
Altfel nu-i chip, TOMM STOULL,

În State e ANUL NOU,
Tu — cel mai bun cadou,
Hallo!

La Washington PILONI
De cruci. La Armington¹
Morminte zgârie-nori.
Odihnă frumoasă, STOULL.

3

La TIMES-SQARE² e scris:
„TOMM STOULL e mort. A-nvins.
America. Bravo, MIS.
Trăiască sloboda. Bis!“

*Ernest Hemingwai —
din nemărginirea lacrimii*

De la un timp
Tot mai mult simt
Că au slăbit roțile mișcării mele de om al Pământului.

¹ Cimitir din Washington, unde sunt înmormâtați soldații americani căzuți jertfă războiului purtat de Statele Unite ale Americii în Vietnam.

² Panoul de informații din New York, pe care se înregistra numărul celor căzuți în Vietnam.

Arcul brațului meu
Nu mai are demnitatea lui Odiseu.
Ochii și-au pierdut sentimentul de mare,
De azur
Și de vânt alergat în derivă.
Pasărea auzului și-a părăsit cuiburile.
Metronomul picioarelor nu mai poate scurta
Pasul curiozității mele cu portocali la Malaca.
Fauna și flora au pierdut orice interes
Pentru vorbele mele puține și roase.
Soarele nu mai e soare pe cer,
Ci discul de ceară,
Din care mierea lacrimii se arată puțină.
Carcasa de zgârie-nori
A șirei spinării mele
Nu mai rezistă la nici un seism
Încrunțat al pământului.
Mările sunt sparte
De pești și amfibii.
Ștelele putrezesc în sarea afundului Caraibelor:
Începe judecata cea mare, Ernest,
Judecata omului care am fost
Martorul ocular al nedreptăților universale.

.....
.....

Credeți că glonțul are oprire în trup?
Credeți că moartea e finalul meu pe vecie?
Pentru unii voi supraviețui în piele de lup,
Pentru alții —voi arde ca o făclie.

Orice drum are întoarcere acasă.
Nimeni nu întârzie din nicăieri niciodată.
Demult cerul acesta cu stele-i o plasă
În lacrima mea aruncată.

Actualmente aurul spelb nu e podoaba
Urechilor celor surzi și pigmei.
Os curat în dolari se întreabă,
Os pur sânge, Hemingwai.

Cunosc eu toate aceste afaceri.
Ochiul nostru produce inflații,
Și gura — inflații, dacă nu tace,
Inflații — și brațul șomer. Variații.

Pentru că eu cer doar o boaghe de sare
Din însăși sudoarea mea adunată,
Eu, omul cu oasele trase pe roata
Oceanului, pentru că-s bun de răbdare.

Noi adică nu producem mierea din stup —
Lacrima sfântă a albinei e mierea stacojie.
Credeți că glonțul are oprire în trup?
Credeți că moartea e finalul meu pe vecie?

Pentru unii voi supraviețui în piele de lup,
Pentru alții — voi arde ca o făclie
Eu, Ernest Hemingwai,
Hrana rechinilor din lacrima Universului.

.....

Trosnesc oasele. Rechinii rup din trupul lui fierbinte, devorându-i sufletul îmbrăcat pe trup ca o ambiție. Nu-l dor nervii, nu-l doare lacrima — peștii îl fură și-l rup. O singură întrebare însă îl roade în sinea lui, vorbind cu mânie:

Voi credeți că glonțul are oprire în trup?
Voi credeți că moartea e finalul meu pe vecie?

...Chile răsare în țărnul de ziuă. Bate val roșu dinspre Nicaragua. Sarea în ocean e fărâmițată ca într-o piuă, și numai de jur-împrejurul nemărginirii lacrimii e **O c h i u l** profetului.

Trebuie-ar cuvânt mult mai mare la chip...

Patima lui au fost roțile, încâ roțile,
Iarba însă i-a încolăcit glezna piciorului, ca o armură.
În goana timpului,
Cât l-au vegheat neamurile din străbuni,
I se întorlocau roțile patimii cu soarele la cotitură.

Maică-sa l-a semănat printre oameni ca pe un grâu,
L-a îmbrăcat mai întâi într-un freamăt de zori,
Apoi în toată jalea bătăliei.
Alexandru, taică-său, cu arma pe trup,
Odihnește încă din '44 în plai străin, pe vecie,

Încât fătul său, Petru Ungureanu,
Despre care scriu eu aici,

Avea să primească, mai târziu, drept moștenire,
Freamățul nucilor, luna pe sat, cucii în vie
Și norii cu lacrimi pe cimitire.

A păscut berbecuții pe șes, a certat lupii în vad,
A purtat vaca de funie pe brazdă,
Stropind plugul cu trudnicul lapte,
A crăpat lemnul pentru sicriile foamei și simboluri,
Pe deal,
Măritând sălciile satului cu țipătul buhnei de noapte.

Bucălat, ochii negri, drept la os și la inimă,
Săruta izvoarele, porțile și albina în livadă,
Pornea moara în lan, ținând vântul de coarne,
Grăbind timpu-n vecini, oprind frunza să cadă.

Însă tot ce-l scumpea la inimă, ca un soare de plai,
A fost roata, sufletul ei, alergând prin țărâne
În jurul Rădenilor Vechi, adulmecând
Urma satului drag către soarta lui scumpă de mâine.

În tot Universul, cum singurea cu frații și maică-sa,
S-a desprins ca un steu din cumpăna Carului Mare,
Prin ponoare-alergând, prin hârtoape și plaur,
Lăsând o brătară de dor să-nflorească pe țară.

Din munca cea dreaptă a trăit și a învins,
Mult închinându-se științei de carte, ca la o fântână,
Sub steagul cămășii lui împorporată pe cer,
Ciopor de feciori de vădăni au tot mers spre lumină.

Și încă multe cuvine-se aici s-amintesc
Despre faptele lui cele mult omenoase,
Parc-aș pune prin ani în trunchină de cărți
Firișor de pelin pe-amintiri să-nflorească.

Trebui-ar cuvânt mult mai mare la chip,
Jugul cel cu-adevăr să-l muncească la tropi.
... Pe acei mici de virtuți,
În cei ani hărtăniți,
I-a pețit pentru veci scândurica de plop...

El? — cu satul a mers de la zori până hăt,
Și din câte-i s-au dat, primi drumul cel lung,
Rostul omului drept, cântul țarinei dragi,
Cel pe ierbi rourat, cel plecat peste plug.

Multe sunt de-arătat în al maicăi grai sfânt:
Hora noastră pe cârje, frunza viei — pe răni,
Mieii storși din mioare peste gură de prunci,
Cu gând bun de-a grăbi neam de miri în Rădeni.

Toate-s fapte de veac spre a le ști,
Cum le-au fost pățimit cele vremi ca de plumb...
Bunii noștrii părinți, generația mea,
Aste vremi și le-a tras ca pe-o haină pe trup.

Eu de-aceea aici scriu cu buchie grea,
Ca-ntr-o piatră-așezând nume scump, nume drag,
Cum aș pune-ntr-un chip anii mei rânduți
Ăstor zile pe nou, ca un freamăt pe steag.

Amintirea-i s-o port din părinți spre nepoți,
De-un folos s-o avem, ca pe-un rodnic pământ,
Semn că-i pururi cu noi pe un drum de izbânzi
Petru nostru de plai, chipul lui luminând...

Om semănând

Învățătorului Al. Busuioc

Cartea-mi este floarea ce o să-ți lege rod
La ceasul sfânt, când intri-n arătură
Dinspre parinții care-ți strămoșesc
Graiul acesta înrouat pe gură.

Ceru-i de plai — de-asupra și-n pământ,
Cum și pelinu-i neamul dinspre țara —
Ție pe veci, de leac și de-ndulcit
Câte-s dureri și-s cumpene sub soare.

Pe chipul tău e timp de-arat acum,
Avânturi mari dau vântul la o parte,
Și-ncepe întemeiere și frământ
Pe frunțile plecate peste carte.

Citire multă. Se școlesc în vremi
Rânduri de plopi și rând de hori la muncă.
Parte de cer e scrisă cu-ndurări,
Parte de fii e scrisă cu poruncă.

Tu, Alexandru Busuioc, pe sat
Ții câte-o pâine alături de-o făclie,
Mantia-ți curge ca un steag pe zări,
Pe arături, pe nunți și pe vecie.

Osânda dulce-a buchiilor mari
Drept o așezi în fiecare poartă,
Și rugă e-n cuvânt: să buchisim
Izvoarele sub lepedea de piatră.

Câte-s de veac și-s datorii, le știi
Lumii a da cu-o lacrimă pe față,
Om semănând, cu graiul dinspre noi,
Și dinspre fața grâului, la coasă.

Icar cu o aripă...

Memoriei poetului L. Turchilatu

Frate mai tânăr, dragă Leonard —
Nume de iarba, — când se aude-o coasă —
Unde te-ai dus, cum de-ai fugit de-acasă?
Sub dealul cărei vămi, ce moșteniri te ard?

Dacă-ai strigat adânc pe unde steaua ară,
Dacă-ai făcut cuvânt cu îngerii aproape,
De ce-ai legat la poartă o rima să ne doară,
De ce-ai urnit cascade de lacrimi sub pleoape?

Din scândură ți-i zborul, dar parcă-n noi adastă
Icar cu o aripă — să n-o trădeze-a doua.

Tu al cerului n-ai fost, căci te-a râvnit Moldova,
În piatra ei, căderea să-ți fie mai a noastră.

Alaiul tău de nuntă mereu tot mai departe
Își freamătă cămașa de in, ca o păstaie,
În vâlul de mireasă, ca gura cea de aer —
Atât de sfântă ție, când ți s-a-nchis o poartă?

Tu ai crestat văzduhul în zodii cu poemul,
Tu, pasăre strivită, dar nîcicînd învinsă,
Că-aripile-ți mai zboară, de trupul tău desprînse,
Scriind în necuprinsuri, ca un simbol, edenul.

.....
...Prea devreme e cosită iarba noastră cea dintâi,
Și-i ca zmeura pe coase sufletul de ciocârlii...

Fața cu grâu ți-ai fost-o semănat...

Unii se miră cum de pot ivi
Floarea de-alean cu-amar în amintire,
Chipul și ora-n care mă-ngrijesc
De-o lacrimă sub iarbă-n cimitire.

Cîntu-i al lumii, dacă ni l-a dat
Măicuța frunză a zicerii din gură,
Și eu îl sun, ca să-l aveți acum
Temei de prețuire cu măsură...

Tu, Fiodor Ponomari de la Goieni, —
Și umbra ta-i un fel de-a zice Ț a r ă,
Un fel de a simți și a vedea
Gum steaua ta în cartea mea pogoară,

Că-aceleași vremi de foc și de pământ
Țin fierul îmbrăcat pe o gheorghină,
Pe freământul sticleților din grai,
Pe colburile-ncinse din fântână,

Ca să nu mori de foarte multe ori,
Lumina ta oricând să ne cuvânte,
În rândul anonimilor arând
Cu flacăra întemeierii sfinte.

Fața cu grâu ți-ai fost-o semănat,
Holda uimirii noastre să te-ație
De grija lumii aproape, ca la prânz,
Sporindu-ne la mese cu vecie...

Nu-s de uitare plumbii rotunjiți
În trupul cuvântului ce-ai fost odinioară,
Tu, Fiodor Ponomari, cât mai trăiești,
Și moartea ta-i un fel de-a zice Ț a r ă.

Pământu-i otova cu tine la adânc
(Aceleași greu de dor va cumpănește) —
Simbolic foc și-o ardere de viu,
De-un Prometeu acum ne amintește...

La baștina lui Petru Zadnipru

Întâi, Suflete, ca i-ai dat
Pâinea cea bună la inimă,
De-a hrănit tinerii poeți
Până la nunta lor,
Pățimindu-i abecedarului de omenie —
Supraviețuiește-l
Și ține-l pururi aproape de noi!
Dă-i, Suflete, micii
Pe mormântul lui,
Să-i împrăpăteze iarba
Cu roua ciocârlilor pe îngândurare și tihnă.
Nu-l cruța de pământ, de adânc,
De înaltul plopilor în asemănare,
Ține-l în legea cea dreaptă
A părinților săi brăzduitori Maria și Ionaș
Cu plugul și coasa,
Îmbolnăvindul-l de cântec mereu,
Cu hora legată de glezna piciorului
Pe dealul cel mare-al Moldovei.
Nu-l tămădui de rana inimii pentru popor,
Pentru dobitoace,
Păsări și buburuze,
Nu-l slăbi de dragoste
Pentru om și copaci —
Îndură-te, Suflete, de noi
Și ține-l mereu treaz
Grijilor noastre,
Cu ranița și arma în spinare
La hotarul acesta, ce se cheamă
Pământul de veci.

Liviu Deleanu

Grâul cel copt și cel de sfinte pâini
Pe chip să-i curgă și pe-ngândurare.
Privighetorile cu inimile lor
Să-i privegheze n u m e l e sub soare.

Piatra deschisă întru vecii lui
Să-i murmure cu steaua lângă creștet.
Că e de clopot locul lui cub cer,
Și iarba de pe ochi i se citește.

Purtat la doina maică-mi din plai,
Își arse buzele cu miere-n dimineață,
Și dintre lacrimă și ce e leac la om,
El floarea graiului o sărută pe față.

Suflet de pasăre e steagul lui acum.
Numai cuvintele și frunza au să-l doară.
Spre răsărit e capu-n univers,
Și-un tei din slăvi cu toamnă-l împresoară.

Anonimii

Câți dintre foarte modeștii
N-au înșfăcat calul de coamă,
Ci de iluzia ierbii lui,
Îngăduitori și creduli, ca niște statui,
Purtându-și drept lauri uitarea pe creștet?!

Câți, din așa-zișii aleși de destin,
Au sângerat cu verbul în gură,
Scrâșnindu-și cu smalțul răbdării măsura
Modestiei lor de mari anonimi?!

Câți, respinși dintre iambi și horei,
Ca dintre doi stâlpi de triumf — în afară,
Străluminat-au pâinea asta amară
A gloriei noastre prin jertfă cu ei?!

În numele lor, că au fost, că mai sânt,
Le ardă făclie acest legământ!

Tăcerile noastre

Nu se mai ceartă nimeni acum...
Copacii au dat îndărat și s-au dus
În crucile morților dintr-un apus,
Să-i scoată afară, să-i pună pe-un drum.

Nu-i nici o grabă acum să se facă
Vreo mustrare, că astfel se-ntâmplă,
Că morții e chip să se-ntoarne pe câmpuri,
Lăsând să le scape ura din teacă,
Și, grei de țărână, sa-i supere tare
Lacrima noastră, ce lancea le-o-ndoaie —
De parcă le-am pune mereu în spinare
Războaie, războaie, războaie, războaie. —
O vină a noastră, că veșnic se uită

Cuțitul de pâine într-o altă idee,
A lui, cea de sânge, de om, sau de ciută,
Din care moartea cu pumnul să-l beie.

...Tăcerile noastră plătesc foarte scump —
O știe țărâna, o știu și copacii.
Deci, fie-vă lacrima-n gene de lance,
Morților, pacea vă fie de plumb.

Ultimul monolog al lui Martin Luther King

Cum să-ți modifice lacrima la culoare?
Forma perfecțiunii lacrimii cum să o schimbi?
Cum s-o servești pe tavă celor multsentimentali?
Cum s-o dai la probe de autenticitate
La ora 9, la ora 10, la ora 13 și jumătate?
Cum să-ți plângi lacrima în oglindă,
Măsurându-i cota și nivelul durerii programate
Pentru ziua de joi, pentru ziua de vineri?
Cum să-ți plângi lacrima numai cu un ochi,
Cu o jumătate de ochi,
Cu un sfert cum să o plângi?
A străpunge lacrima omului
Cu plumbul fierbinte,
Lăsându-i o gaură în mijloc,
Pe care nu-i chip s-o ascunzi cu gura,
Cum?...

Vom rezista sau nu?

Nu se mai scurge soare pe frunți și pe-ntrebare.
Ca lemnul e văzduhul și-aruncă din strânsori
Fântânile întoarse cu fundul în sus pe zare
Cu-o secetă călare pe cumpenele lor.

Brazda căzută-n labe respiră ca o spumă.
Patratizat, ca-n piatră, e ochiul în albuș.
Și putrezesc balauri, vărsând pe soarta lumii
Cuptoare de jăratec. Căuș după căuș.

Un iad de ameteală e-n lucruri și în toate,
Pe după spate viața se furișează. Dor
Cuprinsurile lumii sub bolți căzute-n coate
Pe suflete sterile și calcinate-n zbor.

Stă lumea-ntr-un genunche și-s cuiburi sub genunche,
Și-n cuiburi ouă negre, și-n ouă — clonț de corb,
Și-n clonț sunt mii de gheare, și-n gheare — mii de unghii,
Și-n unghii mișcă noaptea, și-n noapte mișcă-un orb.

Nu se mai prinde viața pe petecul de zare,
Mocnesc lumini-bickforduri, care murind se duc
Spre dinamita lumii cu limba scoasă-afară
Pe întrebarea noastră: vom rezista sau nu?...

Monologul clipei

O, după umbra stelelor să nu te dai.
Să ai o lege-a ta — să nu te dai.
Născut la zodiac mari,
Tu gropilor să nu te dai!
E semnul că-ai învins întâi,
Murind genunchi,
Să nu te smulgi din temelii,
Să nu te frângi din trunchi.
Să nu cobori din steag, să mori,
Să cazi în glii.
Refuză-alai, refuză flori,
Dar mai rămâi,
O, mai rămâi!
E ora care mușcă lut:
Trăiește plai!
Ești la zidirea de-nceput.
O, mai rămâi.
O, mai învingi,
Din temelii să nu te frângi.
De moartea asta
Ca un rai
Să nu te-atingi!

La ceasul de veghe al călărețului

... Se culcă iarba, se culcă,
Calul se așterne la pământ și bea apă din ulucă.
Și vine la stăpânul calului ceasul de veghe și-l întreabă din gură:
Unde-i, zice, stăpâne, coama calului, mură?
Copitele unde s-au dus,
Că bea fruntea calului apă de-apus
Și se aude numai nechezatul acolo, în câmpie,
Parcă se scutură de pustie?
N-ai ținut cetatea bine în frâie, stăpâne,
Și a curs în pământ,
Că zboară prin coama cetății uliul de vânt
Și face a rău și a izbândă pierdută,
Sub gaura tunului, care fumează sub cucută.
De ce nu te-ai ținut acolo sus, pe șa, măcar cu o mână?
Se putea să te mai lupti o săptămână
Cu toate împărățiile,
Care ți-au tulburat plugurile și grâiele.
Nici copiii nu ți-ai cruțat.
Când a fost lupta mai mare,
I-ai pus pe cântat.
Și s-a târăganat răzbelul pe-o oră,
Atunci s-a vărsat pe zare ulciorul, cu zori roșii,
Că era taman pe la cântatul cocoșilor.
Și ți-a lunecat sabia din mână,
Că tu văzut-ai o dragă de țărână
Și-ai strigat cu dreapta
Pe brâu:
— Iată aici înfig eu plugul, să năboiască frumusețe
De grâu! —

Și să-ți arunci de pe cal armele toate,
Și să-l pui la postată să are.
Dar te-a lovit vrăjmașul cu sabia lui de pe călare...
Scoală, Ioane,
Că s-au dus două escadroane,
Să-ți mănânce satul,
Să-ți strice aratul,
Și o să deie foc la fântână,
Cu un braț de sulfină.
Și-o să-ți joace pe piatra părinților la cimitir.
Și via ți-o fură neapărat și te pune la bir,
Așa cum te văd eu cu sabia frântă,
Mușcând pământul,
Așa cum îți crește în ureche floarea de iarbă,
Că vrăjmașul nu te întreabă.
Hai, grămădește-ți calul de prin șirul de gropi,
Culege-i oasele de prin plopi.
Copitele, care au stropșit furtuna,
Să le strigi din lună.
Fruntea? O fi ea undeva,
Dacă nu s-o fi dus cu vreo stea.
Frâiele nu le căuta, că-s la tine în mână.
Aruncă-le peste coama calului și ține-te bine.
Nu-i chip să mori nici de-a câta oară.
Ridică-te și agață-te de soare,
Să-ți văd sabia cum peste vrajmaș arde,
Că noi, Ioane, n-o să murim niciodată!...
... Ci eu mai beau două lacrimi din ochii calului
Și mă duc la mai marele spitalului,
Să-i spun că te-ai dus
Să tragi cu sabia în apus...

Vine Gheorghe din război

Mișcă ramul, bate vântul,
Cine trece șuierându
Prin poiana cu trifoi?
—Vine Gheorghe din război.
De la margini de pământ,
Vine Gheorghe șuierând,
Că e pace pe pământ.

Pe cer luna, ca nebuna,
Sună valea și răsună:
Peste deal, peste zăvoi,
Vine Gheorghe din război.
Vine Gheorghe, dui, dui, dui,
Că-l așteaptă maica lui.

Că trec anii, năzdrăvanii,
Și cu anii — băietanii,
Dar prin zloată, dar prin ploi
Vine Gheorghe din război...

De treizeci de ani, mereu,
Vine Gheorghe, drumu-i greu
Prin pustie, prin tranșeu.

Dar prin zloată, dar prin ploi
Vine Gheorghe din război,
De la margini de pământ
Vine Gheorghe șuierând,
Că e pace pe pământ...

Vin pe la case din morțile lor,
Cu frații alături, cu tot cu feciori,
Vin din al doilea război mondial...

...Numai că tare drumul e lung,
O viață tot vin și nu mai ajung...

În marmuri

Vai, cum intră omu-n marmuri
Tot cu plai și tot cu nume.
Vai, cum strigă grâu-n marmuri
Chinuit de foamea lumii.

Vai, cum suie steagu-n marmuri,
Cu izbândă și durere.
Vai, cum strigă maica-n marmuri
Și e trupul ei durere.

Pasarea-i mai sus ca cerul.
Vai, cum cade zboru-n marmuri...

Vor avea copiii iară...

Țipă văile și strigă,
Țipă noaptea și nimicul, —
Vine frigul,

Vine frigul,
Albă-i mama, alb tătucul,
Albă-i mama, alb tătucul...

Și-a înghețat pe văi zăvoiu,
Umblă vântul, ca strigoii, —
E războiul,
E războiul,
Zgrunțuroiul cu țăpoiul...
E războiul, e războiul...

Și ne sperie la ușă
Bate lanțul și cătușa,
De cenușă,
De cenușă,
Mi-s bocancii și păpușa...
De cenușă, de cenușă...

De cenușă e troianul,
Și povestea năzdrăvană.
Nici dulceață,
Nici bomboane
N-avem și-a trecut și anul...
Nici dulceață, nici bomboane...

Dar veni-va primăvară,
Vor avea copiii iară
Câmp cu floare,
Cer cu soare,
Nuci și ținte-n buzunare.
Câmp cu floare,
Cer cu soare.

Maree în golf

Închideți geamul, că-n lume iar e frig.
Curenții mână vântul dinspre soare,
În termometre urcă desperare,
Din partea lacrimilor ochii noștri ning.

Suflați în lămpi, că iar e a genune, —
Acord final al muzicii de Bach.
Încep cu negrele partidele de șah —
O Africă se-ntunecă întruna...

Suită-grotesc împotriva armei cu neutroni

*a. ... Explozii de cord a câte cinci tone de trotil pur-sânge...
b. ... O, praf vitaminizat de cuvinte,
Cu care ne lustruim aurul în gură...
Admitem: metafora pe-alocuri ne fură,
Realitatea însă nicicând nu ne minte.*

1

Maică-natură!
Dragostea ta cea dintâi, cea de lapte
A umanului drăgostit de numele tău mult sunător,
Neprihănit, încă fremătat în trup și pe gură,
Ca un Luceafăr în noapte...
Mă auzi, maică?
Cutia creierului pruncului tău
E mai mică decât creierul lui gânditor!
Cum de se poate?!

Încotro, veacule-taică?!
Omenirea mai e-n calcarul coajei de ou,
Că abia de se deșteaptă din celula primordială străbunul.
Oho! Ani una mie nouă sute optzeci valorează cât nouă
luni de sarcină

A lacrimii noastre în spasmele facerii,
Să ne dăruiască namila Secolului douăzeci și unu!
Cum o fi el,
Scos din cristelnița civilizației nucleare?
Silueta bipedă a saltului declanșat de gorilă,
Sub carapacea de plumb, cu soarele cât o lumânare,
Și durerea dilatată, cât gura monstrului, în pupile?!
... Păsările s-au zburătăit cu toatele
În cerul lor pe vecie,
Iarba e scoasă la licitație contravaloare.
Încă din pruncie i se întrebă fetia
Lacrimii din ochiul fecioarei.
Ovalul feței noastre e ajustat liniei
Timpului, care-și face cale întoarsă
Către senzația de-o clipă a nevertebratelor,
Afla-te la stadiul lor de semiumbră și cearcăn.
Șira spinării ne saltă pe rulmenți biochimici,
Și un țipăt monosilabic
Celula materiei noastre de simț o desparte.

Rămâne în spațiu o singură ieroglifă: om-amintire,
Carcasa ei carbonizată, dominând imperii de spaimă,
Sufletul încă e vânat cu arcanul, mare cât un ZERO.
Legiunile de neutroni vor despuia-o de simbolul păsării, mamă,
Solicitând drept mișcare căderea!

Nu-l naște, maică! ține-l în furci ca-n cetate,
Refuză-l surplusului de blană sterilă,
Ochiului bulbucă, împerecheat cu gura la spate,
Întru metamorfoza lui de gorilă
Spân-
Zu-
Rată de propriile zile.

2

Cum, maică, am acceptat Ionul drept numele meu propriu,
Sfințindu-l ca pe un fruct cu gura,
Încă proclamând PÂINEA nume comun al existenței
noastre într-o bine,
Și acum să dau îndărăt, ca și cum mi-aș trage pe ochi căătura,
Ca și cum m-ar ustura ochii de prea multă lumină?!
Ce-am făcut? Ce-am izbândit?
Cât piramida faraonului ne e lacrima pe față.
Pe strănepoți urcă sângele nostru sterp, ca niște liane.
Apără civilizația maimuței, maică, vine sloiul de gheață
Al creierului nostru desculțat, al antiumanilor!...

3

În numele ierbii, care ne-a dăruit
Simbolul coamelor de cai mereu galopând,
Mi se depun munții de sare în lacrimi...
Cine suntem?
— Aveți un *pământ*. Păstrați-l!

Meditații ale geniului uman... ei nu produc zgomot, nu
provoacă seisme, nu devalorează clopotele tuturor
înmormântărilor posibile...

... Au-u-u!

Pâinea e scrumul din gură,

Văzul e incolorul...

Idee-sinetortură,

Știință-sineomorul...

... Alo! alo! Apăsați pe butonul claviculei cu oxigen!

alo-o-o-o-o-o-o!

Cu oxigen...

Cu oxi...

Gen...

En...

N...

Au-u-u-u!

Vaccin

Academicianului V. Anestiade

Avem la pâine. N-avem pace,

Și-o nepăsare ne consumă...

Văzduhul e bolnav de cancer,

Au cancer toți chirurgii lumii.

Ni-i sufletul în compresoare

Carbonizat și dus pe targă,

Auzi, să fugi de la izvoare,

Auzi, să nu te ștergi pe lacrimi!

Pe cer cu păcură să-mpresuri,
Pe-aripi, pe vânt și pe lumină.
Auzi, să nu te-atingi de păsări,
Auzi, să te ferești de mine!...

Geologi, atent...

Descântă-l ca un mag la minerale,
Pământul, când la osie răcnește,
Nu-l hurduca, să nu-l urnești, firește,
În gheizerele lacrimilor tale.

Apasă-n joc cazmaua ta buiacă,
De luturi steaua, să ne țină-n cumpeni.
În piramida lui de taină scumpă,
De lăcomie chipul ți-l dezleagă.

Fii donatorul Lui și fă să-nfloare
Plămâni de specii, ce-aveau două inimi.
Sub certurile lumii anonime,
Tu nu-l prăda și nu-l izbi prea tare.

Bogat de gropi, pământul nu-i o groapă.
El, dacă mișcă, ție-ți ține parte.
Nu-i arunca țărâna prea departe,
N-o face din pleoape să ne scape,

Această lacrimă, străluminând ca steaua —
Cine în ea izbește cu cazmaua?

Ninge...

Zăpăzile torc albul rodirilor în câmp.
Un foc le mână-n seminția noastră
Belșugul orelor și-al grijilor la timp...

Parcă e șoapta noastră cea dintâi,
În zorii primi, când nemurim cu plugul
Printre balade și printre vecii,

Printre statuile de albul nostru mult,
De multă omenie și putere —
Tot albul lumii să-l purtăm pe scut.

... Pe necuprinsul albului de tei,
Peste plugarii albi ca niște zei
Ninge adânc din cel mai alb temei...

Acuarelă în alb

Ca un cortegiu nupțial
Ninge pe stări și sentimente,
Ninge de-un veac, arhetipal,
Ninge profund, ninge total,
Ninge din rai cu-adolescente:
Matriarhatul capital
Tronează iar pe continente!...

Roșu fapt de zină

Nu putrezește roua nicăieri,
Putere mare-i aburul pe munte.
Trec cerbii din stejari, la ceasul lor
În nunta cea de sânge să se mute...

Jumate e pământul sfârtecat
De coame și copitele de piatră.
Încremenește vulturul pe cer,
Când se aprind faciile de moarte.

Steagul de luptă tremură-n genunchi,
Ci steaua frunții lor e demnitate.
Fecioara stîrpei în lacrimi luminând,
Ține-a simbol și a putere-n toate.

Și câte-s tunete și fulgere-mprejur,
N-o sperie decât o frunză poate,
Căzută la picioare, ca un semn
Că cerbul făt e cerbul mire-tată.

Ochi fremătat e astrul în țării:
Perpetuarea cruntă-a firii îl domină.
Râurile roșii pe pământ
Poartă stejarii ruți din rădăcină...

Pe gura ta, care e rana...

De ce ne-am îndoi adică,
De ce-am trişa, de ce ne miră,
Că-n floare mirosul conspiră
Cu ceară, când pe mâini ne pică,

Dacă-i desfrâu în toată floarea,
Dacă provoacă şi incită
În simţuri vveri nesăbuite
Şi-mi toarnă-n trup neruişinare?

Şi-apoi de ce, naiv, aş crede
Că rozul nu-i amantul florii,
Că albul florii e-al ninsorii
Ce cade moy, să fie verde

Otrava florii diafană,
S-o bei, s-o ştii că-i de culoare
Durerea scrisă cu oroare
Pe gura ta, care e rana

Ce fecundează, suverană,
Plăcerea, îndurându-şi starea?...

Lupii

Pe stirpea lupilor se pune-acuma preţ.
Lupii mai rar ne vizitează firea.

Lupii cu aur se plătesc, cu vieți,
Dacă te urlă-un lup — e o fericire.

Să nu ai lupi, să te mănânce oi, —
Cum vine aceasta? Ce e cu pădurea?
Ce braț a fost să-și fluture securea,
Să lase numai blana lor pe noi?

Să n-aibă omul lup. E un blestem!
Să n-avem lupi și să-i vânăăm pe hărți?
...Pe stirpea lupilor se pune-acuma preț,
Un maxim preț: să nu știm să vânăăm —
Lupii cu aur se plătesc, cu vieți,
Deci, e nevoie-un lup măcar să-avem.

Am tras în lupi și-agonisirăm vânt,
Parcă-am uitat de lupi, dar ni-i și dor,
Și-i căutam urlând în umra lor,
Prin țeava puștii, parcă-n noi ochind.

Mi-i foarte greu să știu ca n-avem lupi,
C-am sărăcit de lupi această viață,
Că m-am spălat cu plânsul lor pe față,
Că lacrima mi-i ciucure de plumb.

Cucul

Îmbătrânit între două silabe-ale lui,
Își pune viitorul în cuiburi străine —
Un sens al cuiva, al lui nimănu,
Al păsării care nicicând nu mai vine.

Sărac, doar cu numele propriu în spate,
Din ceasuri de lemn își strigă feciorii,
Ci ei, ratăciți dintr-o oră, îl ceartă,
În sângele-i sterp, ciugulindu-i fiorii.
Atâta a fost din el să se-aleagă...

Clipa veciei

Odată și odată va fi să dăm seama.
Nimic pe lume n-o să ne scape —
Răpunem timpul, ca pe-un mamut.
Lovindu-l barbar în moalele capului.

Priviți cum ne tragem lenos și învult
Umbrele noastre la marginea gropii,
De parcă venim cu vânatul: la șold
Ne sângeră orele ca niște dropii.

Timpul va fi să răzbune odată
Ora patru sau cinci către seară,
Ora șase sau opt și jumate,
Violent atacate de o nepăsare.

Pe lungi cimitire de ore ucise
În hăul orbitelor noastre cu sila,
CLIPA VECIEI va sta neînvinșă,
Pendulându-ne chipul ca pe-o gorilă —
Pe frunți ori cadrane, ce-arată-n neunde
Ora zero și trei sferturi de zero secunde.

Ghețarii de Sahara

O, stelele fantânilor furate
Sunt cuiele bătute în vecie
Și cât pamânt e-n lume — e pustia,
Dar mult mai mult e apa niciodată

În ochii mei care-au secăt-o-ntruna
Și poartă vidul cumpenelor grele...
Fântânile gravide cu genune
Privesc din cer cu lacrimile mele,

Care-nde ele nu vor să se-ncapă
Și de la margini se retrag spre centru,
Și-apoi dispar la mine sub pleoape,
Să nu le umple oamenii cu pietre,

Să le ia mana, roua sau măsura
Îngenuncherii lumii la izvoare.
Plâng vertical: parcă-aș umplea ulcioare
Mereu întoarse spre pământ cu gura.

... Pe față-mi trec ghețarii de Sahara,
Carbonizându-mi plânsu-n cătătură...

E straniu, nu știu cum...

În lacu-acesta apa e de sare —
Îl tulbură pelinul și deșeul.

Lipsește sinele din el, lipsește Eul,
Și lacul alte ape nu le are.

O mâzgă-apasă firea cu tot greul,
Și dacă apasă, e firesc că doare
Pe necuprinsuri pata de unsoare,
Pe care-o dă cu var helicopterul.

Și-i straniu, nu știu cum, pe la izvoare:
La urdiniș s-a înădit misterul.
Mă ia cu frig, mi se ridică părul,
Când mă surprind că sunt o nepăsare,

Care-și dă-n cap cu pumnii și cu fierul,
Care-și fumează ultima țigară...

Întreabă iarba...

Întreabă iarba: al cui ești,
De ții veciile în dești? —
Să ne prezici,
Să ne cosești,
Să te căiești?!
Întreabă iarba: de ce taci?
De ce cu pustă ne îmbraci, —
Ce-o să mângâi,
Ce o să calci,
Ce crezi că faci?!

Întreabă iarba: un' te duci.
Prin care iarbă o să-apuci,
În nicăieri
Dacă ajungi,
Ce-o fi atunci?!

Ce-o fi cu roua cea dintâi,
Ce-o să așezi la căpătâi,
Ce o să lași pentru copii, —
În nicăieri, când nu vom fi.
În nicăieri, când n-o să fii?!

Din cumpăna sortii

Academicianului Ilie Untilă

Te duci la om și-l întrebi:
— Cum îți merg, cetățene, trebile?
— De, așa: când pe nou, când pe vechi,
Alta e, nu prea merg ierbile.

Țârâna-i de zdreanță și fără vreun rost,
O drămuie seceta ca pe-o savană.
Din cumpăna sortii mă uit cu ocheana
În sânge, să aflu pe neamul ce-am fost.

Un fel de-amăreală lovește-n copii,
Și omu-i prădat până-n crucile sale.
De-acolo din deal, de lângă vecii,
Fug cimitirele noastre la vale.

Nici cucii nu dau primăvara cu-alean,
Vestind că-am veni din răscruci la lumină.
Se leapădă cerul de omul sărman,
Căci umbra de el abia se mai ține.

Sunt toate-o căință de frați și de pâini,
Murim fără teamă că o să ne doară
Țara, că e fără noi, dată-afară
Din țarina ei, s-o cerșim prin străini.

Auzi? Iară tună colo, la origini:
E semn că-o să plouă,
E semn că-o să plângem?...

La nunta de taină

Coboară străbunul meu, baciul Manole,
Dinspre munți, peste munți, printre lunci cu trifoi
Cu oaia cornută ca o mănăstire,
Zidindu-și băcița în stâna de oi.

Din răscruce de veac, cu berbeci înfloriți,
El turma și-o-nalță cu turla spre soare,
Spre ultima jertfă a Mioarei fecioară.
La nunta de taină, surpând-o-n părinți.

Cruntă e datina, bace Manole,
Acestor păscânde, mițoase cupole,
De-o taină vegheate, în trecere lină
Spre mântuire din stranele stâinii.

O, ctitorie, o, turmă, o, mit! —
Clopotnița stâniei purtată la gât!...
Trage, Manole, tălăngile toate:
La nunta Mioarei dă zvon de nemoarte,

Stârnește și-un vânt, și-un spulber, să scapere
Cu lupi... de prigoană ce rup și răstoarnă.
O, mieilor tineri grăbește-le coarne,
În burta măicuței lor să se apere!

Vin ierbile mari: au coasa pe umeri.
Icoana jertfirii Mioarei e-aproape.
O, lacrima oii ne-apasă pleoapa,
O, fruntea codalbă ne muge a turmă.

...Sărută capul baladei pe trunchi,
Tu, foame a lumii, tu, gură-n genunchi!...

Unul în durerea celuilalt

Ce gândea atuncea omul, când
A rupt fructul și l-a pus să joace,
Doar în fruct a mai gemut durând.
Clipa despartirii cu copacii?

Ce-au simțit atunci, când au purces,
Brațele prin pomi în căutare?
Fructele din pom n-au înțeles
Că-au pormit din trupul meu să doară.

Ce făcuse omul, ce-au făcut copacii,
Când a fost să fie hotărâtul salt, —
Prin durere lin să se-ntorloace
Unul în durerea celuilalt?

De ce?

De ce e-atâta rouă pe pământ,
De ce-s atâtea lacrimi conspirate,
De ce-i atâta frig și-atâta vânt,
Și-atâta-ndreptățită strâmbătate?

Dacă au pânile ideile de grâu
Și-a le rosti nu am de ce mă teme,
De ce în viață mi-i așa târziu,
De ce în moarte mi-i așa devreme?

De ce ni-i drumul pururi în răspăr
Luat în piept și părăsit de soartă,
Prea scurt și prea lungit în nicăieri,
Și prea de când mi s-a făcut o piatră

Această amintire despre noi,
Cu-această mult promisă înviere,
Până la marele și veșnicul apoi,
Până la ultima și veșnica tăcere?

De ce-s atâtea toate pestetot,
Și-a toate câte sunt să nu mai pot?...

Din ceruri, totuși, s-a furat...

Din ceruri, totuși, s-a furat
Un clopote, de pe o turlă.
Și cerul s-a cutremurat
Pe fruntea noastră care urlă.

Și-acum e cerul crenelat
De dangăte, care atârână
De limbi tăiate. S-a furat
Din ceruri Biblia și Smirna.

Și cerul sus s-a ridicat,
În pestetot păstrându-și rostul.
Și e pustiu, și e păcat...
Din ceruri, totuși, s-a furat
O lacrimă din Tatăl nostru!...

Asocieri vizual-comparative

În zori
Atâta transpirație pe trandafiri,
Pe crini și gheorghine,
Parcă ar munci la amintiri,
Parcă ar pătimi pentru mine!

Și încă
Atâtea cute — pe cer și pe mări,
Pe copaci și nisipul pustiuului, —

Parcă ar îmbătrâni de starea
Cea scumpă, de mâine, a fiului
Meu!

Gândim plânsul,
Ca și cum am vedea în interiorul lacrimii
Șira spinării ei!...

Omul de vis-à-vis

Numai două oglinzi
Se pot în-de-ele privi,
Trei — nicicând, niciodată,
Altfel m-aș nega,
M-aș minți,
Dacă eu nu-aș fi eu
Acela care sunt — omul de vis-à-vis.

Când și cu Unde se pot întâlni.
Sine cu Sine nicicând, niciodată.
Eu însumi cu mine m-aș contopi,
Dacă oglinzile toate-ar fi sparte
Și eu n-aș mai fi, n-aș mai fi
Acel care sunt — omul de vis-à-vis.

Perechile lumii pot fi sincopate,
Dublurile lumii s-ar nimici.
Dacă încă-o dată, o singură dată
Eu n-aș fi eu
Acel ce cu degetul mereu mă arată:
Omul de vis-à-vis.

Totul depinde...

Să tai pădurile nu-i chip,
Nu-i chip să desfrunzești topoare,
Lovești copacul — sar aripi,
Lovești topoare — sare cariul.

De drag ne zboară ghinda jos —
Pentru mistreți, care o rup.
Cu mușcătura pân' la os
Ne bântuie un dor de lupi.

Balanțele nu se succed:
Câți arbori sunt — atâția cerbi.
Dispare-o coasă — e prăpăd,
Îndată se răscoală ierbi.

E totul calculat precis.
Depinde steaua de-un paing,
Paingul de-un voloc întins
În apa golfului Bering.

Toate depind,
Totul depinde;
Destinul de un fir de păr,
Cum de o lacrimă depinde
Nivelul apelor în mări.

Totul depinde...
Luați aminte:

În marea noastră aventură
Într-un peisaj de fals desen
Menținem sufletul pădurii
Cu doze mari de oxigen...

Iarbă de miei

În primăvară noi jertfim cu miei,
Iarba pe șes nicicând să se usuce,
Să nu coboare coasa de pe cruce,
Pe-această frăgezime de idei,
Pe tot ce e sunare de mult verde,
Și de mult proaspăt îmbălsămat pe vale,
Să țină luna-n chipul dumisale
Capul de miel, dar că-i tăiat nu crede.
Vin ierbile ca-ntr-un sobor înalt,
Să-și tragă clopotele-n dangăte de lapte,
Boltind văzduhul cu miresme coapte,
Ca o pedeapsă fremătând pe-asfalt —
Să nu se țină focul de cenușă,
Să-și înverzească inima de-a dreptul,
Să bubuie, să-și răscolească pieptul,
Întinerind și dărâmând cătușe.
O, foc primordial, când totul naște,
Când totul cheamă iarba la lumină,
Când miei bat de-a dreptul din țărână,
În fruntea noastră tânără-a o paște,
Aud din adâncimi cum prin asfalt străbate
Iarba de miei cosită de pe roate...

Indispensabil

Pe cer lovesc aripi enorme,
Și-n locul unde-a prins fiorul,
Descătușându-se de forme,
Își lasă pasărea doar zborul:
Menirea ei — și-anume — gândul,
Sub fruntea cerului, încins,
Peste genune, peste-abis,
Nimicul materializându-l;
Dar fără aripi — ceru-i goluri
De cuiburi goale, în care-ntoarse
Clocesc, selenic, nebuloase
Pătrate ouă cu trei poluri...

Eu mă declar...

O, fier zimțat
Care devoră
În cuibul humusului
Ora
Acestor ierbi
Și-acestor ape
De-o lăcomie retezate, —
Eu mă declar un zid de piatră,
Să nu se treacă mai departe:
Sub steaua țării să rămână
Tot ce ne-au moștenit părinții,
Să ținem aerul cu dinții,

Să ținem soarele cu mâna,
Și mai adânc, unde sunt lacrimi
Și sfânt izvoarele murmură,
Să prindem pasărea cu gura,
Pe sub pământ dacă-o să treacă!..

Ierbare nu cu iarbă

Durerea mea sunt caii. Nici o goană
De vremi să nu mi-i uite, nicidecum să mi-i sfârșească,
În fiecare ogradă statuia lor să pască
Și-o claie de memorii să le stea pururi hrană.

Ei, năclăiți cu arme și cu răniți pe coame,
Trag timpul cu otgoane de moarte mai departe,
O stea îi cheamă-ntruna, și-un plug le ține parte
Pe steaguri nearate, în drumul lor spre vamă.

E-atât de mare crugul vitezei, că-i prăvale
De către om cu harul măicuța lor cu-o floare,
Și pârguit e orzul pe goana lor călare,
Și ei — lătrați de peșteri și fulgerați de-o vale.

Ierbare nu cu ierbi ne fac duioși la speță
Și la răspunderi cheamă, să-avem o coasă trează.
Iarba cosită-i ochiul galopului. Nechează
În mâna noastră frâul scăpat de-o frumusețe.

... Când peste plai cenușa motoarelor va cerne,
S-o așezați în urne și-n dealul cu lucernă...

V-oi hrăni cu fân din buzunare,
Dar acuma trebuie să plec.
Dar acuma, roibilor, în gară
Trenul mă așteaptă chiuind...
...Dincolo de lanul de secară,
Sus, icoana mamei lacrimând...

a. 1959

Cai prin ploaie

Fug prin ploaie.
Coama lor,
Ca arcușuri pe viori.

Dans înnebunit de crupe
Struna ploii că o rupe.

Alb sacâz, ori e otravă
Peste coama lor, pe iarbă?

Lacrima pe firul strunei —
Răcnită sonata lunii.

Tu, Beethoven, o auzi ? —
Nunți prădate, mirii surzi.

O fi luna ca o coasă...
Mire — cal, iarba — mireasă,

Logodiți întru adânc,
Pe care luceferi plâng.

... N-aud tropot, că se-aude...
Încotro, de când, de unde?...

Numitorul comun

Un om pe-un cal $1/2$ este întemeietorul
Marii jumătăți din toată frumusețea lumii, pe care mereu
O aduni.

Omul e *numărătorul*.
Calul e *numitorul comun*.

Atâta doar că o nuanță formală
A șirei spinării calului îi mai desparte,
Dar, în fond, calul
E temeiul omului fără de moarte.

Deci, să aduni și să împarți egal
Frază cu frază, până sufletul o să ți-l descoperi.
Un Don Quijote împărțit la un cal
E radical la puterea Cervantes și egalează cu Operă.

Te ispitește mereu termenul de cal-putere,
Cu frumusețea lui maximă să te-ncaieri,
Încearcă și reduce calul până la limita marelui Zero —
Numaidecât omul o să atârne în aer.

De aceea un om pe un cal $1/2$ este întemeietorul
Marii jumătăți din frumusețea lumii, pe care mereu o aduni.
Omul e *numărătorul*,
Calul e *numitorul comun*.

Atâta doar că o nuanță formală
A șirei spinării calului îi mai desparte,
Dar, în fond, calul
Este eșafodul și rugul omului fără de moarte!

I-aud venind...

Vine-o fântână, cum ai spune: Fraților!
Ce sfântă-i munca noastră în cuvinte!
Întru vecia codrilor, Carpaților,
Noi în genunchi ne dezvățăm a minte.

Veacuri de marmuri, scrise doar cu fruntea,
Le smulgem îndărăt, să n-avem moarte.
Din neguri galopând, țintați cu ceartă,
Toți caii lumii vin să ne înfrunte.

Stepe de foc pălăliesc postume
Glorii, cedate pe un tui de coame,
Cabrați pe timp, toți caii pasc în foame,
Decapitați, însă cerând un nume.

Județul lor l-au fost bătut copite
Pe chipul lunii, mult, ca o pecete.
Goană de frunți, care-au iscat comete,
Au șansa grea de-un gol să ne achite.

Din moartea lor ei încă vor învinge,
Dând sens înalt stejarilor, Carpaților!
Vine-o fântână, parcă-aș spune: Fraților!
Noi am uitat, noi nu mai știm a plânge?!

De unde se aude că-n nuntă clopotire...

O clipă nu-ntârzie să-mi crească iarba raiul
Și-n dragoste sa-mi tune îndrăgostiții, caii,
Pe floarea lor, când duhuri nechează-a pășune,
Îndrăgostiții, caii, pictați cu rugăciune.

Fulgeră-n ceruri coame, și-mi galopează-n datini
Salbăcie sfântă de forme și de patimi,
La masul cel de noapte cu luna lângă piedici
Cu iarba-mbălsămată înduioșind cu predici,

De unde se aude ca-n nuntă clopotire
Cu-nduioșiri de nufăr — în calul făt și mire,
Cu lacrimi din lacrimi, ca roua, mai aprinse,
Pe coasa ierbii lumii, ca să-mi aline plânsu-mi...

Capitol în istorie

Eu pledez pentru șaua calului la muzeu,
Încă pentru șaua calului pe șira spinării muzeului —
Pe drum de zloată, sub cer de criță, pe timp greu,
Căci șaua calului aparține istoriei și trecutului eului.

Pergament tescuit în tom e fiecă și a calului, —
În goana Omului, călărind arme pe cal,
Încă înălțarea Lui pe coama calului-piedestalului,
Înfipt în istorie ca un pumnal.

Cal pag, cal mag, și roaibă, cal rob,
Ca o mină de mangal exploatată diagonal,
În care războaiele-mi îngrop, în care greșelile-mi dezgrop
În fața generațiilor viitoare, ca-n fața unui tribunal.

Noi paștem și, și călăresc arme, caii sunt timp.
Și ochii noștri rouează ierbi, amintind cai.
O, goana șeilor fără cai, o, și călărind ierbi, amintind câmp,
O, generali lăcrimând, o, ploii fulgerând în muzeu, ca-ntr-un
rai!

Numaidecât la muzeu — râurile și, cu flămură, — munții,
Încă toate podurile și locomotivele Revoluției,
Și, neapărat, șaua calului pe șira spinării muzeului,
Căci șaua calului aparține istoriei și viitorului eului!...

O, mînzul, o, fătul...

Vine mînzul la maică-sa
Și se plînge de stele,
De ierbile rele în lapte,
La maică-sa.
Dar fruntea parcă-i fuge-ntr-un nou.

Copitele caută țâțele pietrei.
Coama dă ghimpî, și-i chip că-o să-l certe,
Când fruntea-i amurge parcă-ntr-un nour.
O, mînzul încă ar vrea să se joace,
Să-și tremure-n goană formele tinere.
Născutu-s-a joi. Oho! Iată-i vineri.
E sîmbătă-acum, și ar vrea să se joace.
Ci maică-sa-l zburdă iar către stele,
Unde-o pășune de drag te omoară.
O, lutul îl leagă cu dor de picioare,
Când maică-sa-l zburdă iar către stele.
O, mînzul, o, fătul, că nu mai putea
Să-și lege de țarcuri fruntea și pasul...
Și mînzul se dase-ntr-o nuntă cu-o pasăre.
O, mînzul, o, fătul, că nu mai putea...
Acum vorniceii țin iarba de mîna,
Se roagă de coasă și stelei se-nchină...

Mînzul

1

Mînzul...
Care a fost o dată...
Sărutînd cu botul stepa —
Manzu-i lacrima și spada
Laptelui din țâța iepei.
Încă vînt, si încă luturi,
Galopări ascunse-ntr-însul,

Nechezat de la-nceputuri,
Pe când nu era nici mânzul;
Încă goana și viteza,
Repezită din copită,
Zmuncitură din ovăzul —
Taina lui neogoită.
Of, și când gemu țărâna,
Peste ierbi se-ntinse mâna
Din nimic sa mi-l adune,
Din durere și din spaima
Nașterii ce i-a fost dată...
Prea era frumos al naibei,
Căci l-a zămislit păcatul.
Și l-am pus atunci să joace
Focuri mari mocnite-n stepe,
Sângerau într-însul macii,
Lăcrămați în ochii iepei.
Și vuia vârteju-n coamă,
Iar în mușchi gemea pământul,
Și din fuga ceea, Doamne,
Se scorni pe lume vântul.

2

Ochiul mânzului pustiul
Îl suia de sub copite.
Și urca în cer sicriul
Lumii cele dușmănite,
Și foiau a groază, Doamne,
Timpii, cerul să-l închidă:
Printre legi și printre oameni

Cai și timpî să se ucidă.
Omul sta într-o săptămână
Cu nimicu-n cingătoare,
Vrând frumos, mai către mâine,
Om cu om să se doboare.
Ce-a fost mînzul, ce-a fost timpul,
Mult prapăd să se întâmples?
...Era semn de groază, Doamne,
Între timpî, și cai, și oameni...

3

Vânt răpus. Și mînzul-n spume,
Năvălise-n coamă cerul,
Și mi-l arătase lumii,
Copiat dintr-o durere.
Iar pe el porneau să cearnă
Goluri mari din golul stepei,
Și-l durea matern în carne
Șaua lui din pielea iepei...

4

Of, da mînzul era cal
Smuls din propria ființă.
Laptele din buze-oval
I-a facut de piatră dinții.
Și s-a răsucit la om,
Alinând în el necazul,
Însă omul era domn
Și i-a sfârtecat grumazul.
Of, și cum am plâns atunci,

Când am fost, când nu eram,
Blestemând și chin, și munci,
Și cel om, ca mi-a fost neam.
I-am dat apă la uluc —
Era lumea în amiază —
Și i-am pus din urmă plug,
Ca să-i îndulcesc necazul.
Of, da el mergea tăcut
Mai spre azi să se găsească
Și potcoava l-a durut,
Că-a pornit în sus să-i crească.
Și s-au rașchirat în os
Fieru-avan și focul mare
Și mi l-au pornit frumos
În direcției vuitoare.
...Mânz din mânz atunci se-nvinse,
Căci mușcând în dinți zăbala
Mânzul așeza într-însul
Înțelesuri de metale...

5

Caldarâm cu iarba-n patru —
O pasc boturi de rezină.
Iarba-n dinții lor se ceartă,
La o masă, cu benzina.

Depărtările fac treceri
Undeva către uitare,
Și-ntr-acolo mi-l petrece
Timpul mult și timpul mare.

Numai dorul stă să-i cânte
Mari învingeri ce-o să-i vie,
Când va pune-n el pământul
Răzbunări de-o veșnicie.

6

Oh, pe zări către uitare
Timpii merg pe mânz călare,
Și ascund în timp neutru
Sensurile-i dinăuntru.

Depărtarea joacă grea
În ochi mari și sub copită.
Idolii de fier în șa
I-au înfipt în coapse pinteni.

Fruntea doarme-n născociri,
Și-ntr-o linie aparte,
Ca pe-un turn de amintiri
Ora într-un ceas de piatră...

7

Mânzul s-a trezit uitat,
Căci a fost din el mutat
Către grav, către mistere
Cu-nțeles de cai-putere...

8

Ce-a fost mânzul la-nceput,
Dacă-n el e timp trecut,
Fulgerat în proiector
Cu-nțeles de viitor?

Aș vrea ora să-mi răspundă
Cu secunda ei rotundă,
Cum se născocise mânjii
Cu ideea despre dânșii.

Că spre alte așezări
Vor fi două vârci pe cer,
Peste bara naltă-a lunii
Gând și mânz să se răzbune...

9

Era marele-nceput,
Când se azvârli din lut
Mânzul, ospătând jărativ;
Sprijinindu-se-n copite
Către patru infinituri
Cu scheletul matematic.

Căci la bază-avea pământul,
Îndârjit să calculeze
Câte cifre-ncape vântul,
Când se toarnă în viteză.

Avea unghiu-n simetrie
Și tăiat pe verticală
Cu-o necunoscută vie
Cu nuanțe de metale.

10

Caii dorm în țintirim,
Foc albastru suie-n coamă.
Sună clopot de aramă —
Galopări pe caldarâm.

Au îmbătrânit și dorm
Cu potcoavele-n afară.
Fierul strâmb prin vânturi ară
Ca prin ierbile ce dor.

Iarba cântă dată-n spic,
Vaduvită de sărutul
Cailor ce-ngrașă lutul,
Legând anii la oblânc.

Iată-i dorm. Și sună-a piatră
Nechezatul lor departe...

11

Cai de piatră, dacă-au fost, —
Caii toți au fost ca roibii...
I-au zburat prin vânturi corbii...

Poate că-a urcat în stele
Trupul lor pe înserate,
Undeva să se înșele,
Că-au murit, că-au fost odată.

Luna, pusă în potcoavă,
A rămas pe cer să sune,
Herghelia de prin slavă
S-o alunge, s-o adune.

Coama-dungă-n asfințituri
Au pornit s-o pască vânturi.
Și se urcă clituri-clituri
Tropăitul din pamânturi.

...Simt prin aer un framânt
Și mă uit cu-nfrigurare
Cum ies negri din pământ
Către noapte armăsarii.

12

Frunzuleană, iarbă grasă,
Mi-a fugit mînzul de-acasă
Și-a plecat către departe,
Către țara lui de piatră.
Prinde-l-ar un băietan
Cu nas cârn și păr bălan,
Decât mine mai avan.
Ducă-se să mi-l adune

Undeva dintr-o pășune
Cu iarbă dată cu lună.
Să-i dea apă de izvor,
Cursă prin piatră de dor
În uluc de merișor.
Să bea mînzul, dac-o vrea,
Cîntul meu și lacrima
Din copilăria mea.
Și-apoi să mă ducă iar
În cel codru de stejar
Cu otavă de cleștar,
Să mă uit în ochii lui
Mari ca apa cerului,
Grei ca piatra dorului.
Și să-i văd la el în scară
Anii mei cum se coboară
Către lumea de motoară.
Să-i arunc frâiele-n coamă
Cu-nceputuri de alamă,
Cînd s-o depărta în toamnă,
Și să-l văd cum pleacă lin
Undeva printre mașini
Către ziua cea de mâini...

Iată mînzul, iată — nu-i.
Of, ochii lui, of, coama lui!

Plăcerea de-a minți cu flori...

Nevoia de a soma color,
De a rupe tropul în măsele,
De a sătura rima cu stele,
De a trage fraza pe picior
Urnind în patul tuturor
Plăcerile purcese grele
Din guri scâlâmbe și tembele
Puind din neputința lor
Dorița
De a minți cu flori...

Ecuatii parabolice

Nu știi care-i *unu*, Doamnă, dintre noi.
Fă din mine, Doamnă, exemplarul doi,
Indigoul aibă-l tirajat. Atât,
Să rămân același — *unu* infinit.

Nu fura întregul semnului impar —
Împărțit la *unu*, rămân *unu* dar,
Sunt al tău, cu care te-ai fost definit.
Unu și cu *unu* dau ceva și-atât.

Ține-l și menține-l la ce-i soarta lui,
Unul, c-ar fi altul, n-a fost și nici nu-i,
Chiar de-ar fi același, tot mai altul îi,
Exemplarul ultim, dar acel dintâi.

Scade, dar adună, totu-i în zadar:
Unu-i pân' la moarte cel mai unitar,
Care e ce pare că ar fi părând
Unu fără *unu* pân' la infinit...

* * *

...Poți arunca în mine cu flori,
Poți arunca în mine cu pietre —
Te iubesc. N-o să mor:
Mă iubești, Petre.

Lacrima timpul ară-mi-o,
Gura n-o să te certe.
—Te iubesc, Mario.
—Ești Veșnic, Petre.

Scrisoare

Lui Gb. Vodă

Tu, lemn întru-ales și adânc la sunare,
Și soția Dumitale ca o ploaie fierbinte,
Ați putea ctitori Minunea cea Mare —
Copilul-vioară cu strunele sfinte.

Un cer ar fi-atuncea între voi să se-adune,
De parcă v-ar curge grâul pe față.

Grija cea mare iscată pe-o viață
Să vă muncească în cumpăna lumii.

Și cum jocul cu viața se joacă în doi
Și-o altă avere de voi nu se leagă,
Jucați-l, cum parcă-ați călca pe trifoi
Cu aburul gurii nascându-vă Dragul...

Lacrima, duminica

Știu că nu mai este-așa,
Nici altfel și nici cum poate
Fi iubirea mea a ta
Totdeauna niciodată.
Am tăcut și tu ai zis:
Las-o, piatră, că e bine —
Soț eu — ție, tu fântână,
Mie soață într-adins.
Meștere, o, dumneata,
Din adâncuri mai adâncă,
Sfântă, care-o să te-nvingă —
Lacrima-i, duminica —
Bea-o, ca într-o sărbătoare,
De durere, când ți-i bine.
Gura-mi s-a făcut păgână,
Fruntea mea-i cotropitoare.
Dor și ură la un loc,
Nu e chip să te mai aperi,
Aste lacrimi nu-s de ape,

Când iubesc, le știu de foc.
Ia-le-n palmă, ardă-ți mâna:
Cum iubește fântâna
Nu iubește nimenea.

Lacrima, duminica...

Magică

Când a fost,
Că nu eram,
Am venit,
Că ți-am fost neam.

Tu, deși nu mai
Erai,
Nu-i exclus
Că te grăbeai

În întâmpinarea
Mea.
Eu —
Mereu pe-alătura.

Veșnic,
Cât mi-a fost de mers,
Să te caut,
Să mă pierzi...

Între viața ta și-a mea

Mai cu rest, mai fără rest,
Cu-acest text fără subtext,
Doamnă, vin să te contest,
Să n-admit ce ți-ai admis
Cu permis fără permis,
În cuprinsul necuprins
Chipul tău în Paradis.
Cu ce drept, cu fără drept,
Ai făcut ca să accept
Dreptul tău, că n-aș fi drept,
Că ar fi, că nu mi-ai fi
Floarea scrierii dintâi,
Cartea mea de căpătâi,
Să nu știi c-ai fi că ești,
Vestea bună altor vești
Cu de dor să mă topești.
Parcă nu ți-ai mai afla
Inima, că-ar fi a mea,
Bătând chiar în stânga ta.
Parcă n-ai mai ști că poți
Printre-ndrăgostiții toți
Soarta să mi-o joci la sorți.
Parcă da, și parcă nu,
Parcă ești, și nu ești tu,
Pleacă, dară nu te du.
Parcă nu, și parcă da,
Între viața mea și-a ta,
Du-te, dară nu pleca.

Toate-mi sunt ca un blestem.
Peste vremi din alte vremi,
Te alung și mi te chem,
Te alung și mi te chem...

Asonanță

Cine ne-ascunde unul de altul?
Parcă
Între mine și tine-i neantul.
Iartă-mă!

Iubirea mea veșnică, ixul,
Vis poliedru,
Hăul și piscul,
Crede-mă.

Numai steaua, de-ar fi să ne ție
O rază pe frunte , —
O clipă, o oră, o veșnicie,
Dar unde-i?

Tot necuprinsul ne strigă-n surdină.
Tu? — Lipsă.
Un soare pe altul de-ar fi să-l lumine
Eclipsă-i.

Crugul se-ncheie mereu în tăcere
Adâncă și mută.
Radical la puterea lui zero,
Necunoscuto...

Ghioc

Semn al blestemului — gura.
Ochiul — cum într-o oglindă te-ai îneca —
Atâta iubire și ură
E-n dumneata.

Fără pereche
E această tăcere în dumneata,
Cum te-ar răcni și trăda
Cei muți cu urechea.

În dumneata
E o dulce minciună
Înflorită de unii,
De cineva.

O, în dumneata.
O, numai nu inima...

Și alunica

Tăriile în ochii tăi se zbat
Amețitoare,-apoi adorm și plâng,
Și buzele paharului te frâng
Cu-o nesupusă vrere de bărbat.

Pier zâmbetele tale și n-au rost
Nici lacrima, nici părul de olmaz,
Și alunica pusă pe obraz
E-un punct la frumusețea care-a fost.

Ora unu, de pământ

Hai să facem focu-n oră,
Draga mea. Ce-naltă-i clipa,
Care-ți vălură piciorul,
Care-mi bântuie aripa.
Timpul e ca melcul, doarme
Într-un cat de ora-n dungă
Și ca melcul scoate coarne
Boierești, să ne împungă.
Dacă urci pe timp călare,
O să-ajungi în ora șapte,
Unde scapără hotarul
Dintre albă zi și noapte,
Dacă ții timpul de mână,
Totdeauna vii acasă,
Și pe cer e lună plină
Într-un sfert din ora șase —
Cea mai dragă oră mie.
Că-i încinsă, cum e fierul...
A trecut o veșnicie...
Uite, dragă-i ora zero,
Și coboară-n infinit
Ora unu, de pământ...

Boccacio, 71

1

Parcă și azi o văd cum vine toată,
Și-i joacă-n coapse luna-n jumătate,
Să-ți ardă mâna, să te deie gata.
Când își saltă piciorul printre flori,
Parcă te joacă dracii și te prind fiori,
Că de plăcere mai că-ai vrea să mori.
Dar a făcut pe-alături și s-a dus
Cu unul Gheorghe, nalt până-n cartuz,
Cu cizma creată și c-un dinte pus.
El o ducea pe brațe la ai lui —
S-o vadă tot norodul: alta nu-i
Mai de frumoasă și mai de stăpână
Pe sânii ei și pe ghiocul mâinii
În care-i crește să nu-i fure nime.
Eu am rămas cu limba-n gură, cuc,
Dar nu m-am dus la crâșmă să usuc,
M-am aruncat pe pluguri de cu zori
Și am arat jur-împrejurul lor
Grămadă de pământ, sa crească dor.
Da-n primavară-a fost, că am văzut:
Venea frumoasa c-un ulcior de lut
Pe toartă cu gherghef și-argint bătut.
Și când să-l văd aproape cum era
Ulciorul cela care ma durea —
A fost feciorul ei. Era firesc
Să vină el, când dânșii se iubesc...
Și am plecat în târg peste un ceas,

Și m-am tocmnit să cânt din contrabas
La un taraf. De scârbă și necaz.
Cu timpul mi-am făcut și-o meserie,
Să-mi curgă banul drept, nu-n șmecherie,
Că aveam de gând să îmi aduc Marie
La casa mea, din centru, că mi-au dat-o
Oamenii (cu altă vorbă, statul),
Că am lucrat pe cinste toată data.
...Când mă gândesc că tare-a fost frumoasă,
Cu luna frântă-n două, pusă-n coapsă,
Inima nici astăzi ca mă lasă.
Dragostea, măi tată, e ceva,
Care n-o prinzi cu ochii — și-i a ta.
Dragostea nu-i jocul pe de-ascuns.
S-au potrivit, s-au înțeles — s-a dus! —
N-ajută nici o jalbă-acolo sus...
Știu, s-or găsi de-acei ce scriu prin cărți,
Că umbl-și eu cu vorba-n două părți
Să-mi scot pârleala și pe alți să-nvaț.
Eu, la un vin frumos care se bea,
V-am așternut ce știu din viața mea,
Că ce am eu cu soarta ăluia,
Care nici el nu e stăpân pe ea?..
...Frumoasă fată! Uite-aici mă doare,
Dar are soț și-aceasta-i întrebarea...

2

Cu miez de nucă o-mbuiase mă-sa,
Și straie i-a făcut — numai mătăsurii

De-acele chinezești și de Bender,
Cu-argint pe țesătură și cu fier,
Că îmbrăcată-n rochii, când era,
Strălumina ca focul și frigea.
Când își punea în părul ei o floare —
Te culegea, de inimă, salvarea
Și te ducea să uiți și drumu-acasă,
Așa era hoțoaica de frumoasă.
Ea n-a muncit în câmp, nici în grădină,
S-a rotunjit la umbră pe-o perină
Cu fir lucrat și broderie fină.
Ci frații ei, prin târguri și departe,
S-au dat la treabă bună și la carte:
Vin cu nevestele, și acelea învățate,
Că ți-i mai mare dragul sa le vezi pe toate,
Cum potrivesc și umblă prin ogradă,
Să înflorească lucrul și sa ardă.
Lisandra? Cum a fost și mai înainte —
Parcă o varsă soțul din oglindă,
Să o așeze sus pe la icoane,
Legată pe din părți cu celofană.
Nici s-o atingi cu vorba, că o scuturi
De pudră, de vopseli și cele multe
Arămuri, tinichele, petre scumpe.
(La tăietura rochiei poartă-un cap de vulpe...)
Și-n degete inele, ca sultanul,
Parcă-a vărsat pe mâini aliotmanul.
Amar ce mai iubea hoțoaica banul, —
Că număra și zimții la copeică,
De înghețau buzunarele la neica.

Căci el e prost, deși are mașină.
În locul lui — aș apăsa pe frână:
S-o mai oprească din luat cu mâna.
...O ține, că-i bălae, cu de-a gata,
Și-o teme foc, și mai să dea-n păcate,
Lisandra, când se uită într-o parte...
De-ar fi a mea... Lasă pe mine — aș face
Să-i sară moftul și s-o văd că tace.
I-aș spune, cum știu eu: „Ascultă, doamnă,
Ia-ți fustele, parfumul, geamantanul
Și da-i nainte, că trezesc vecinii,
Să-mi pună de băut, că fac un bine,
De școală să le fie la oricine...”
Dar nu-i nevasta mea și-aceasta-i rău,
Că știu ce-aș face și ce-aș dregi eu.
Cum vine asta: de hăleala dă-i,
Pune-i mărgelile scumpe și cercei,
Și ea să mi te țină sub călcăi?

3

Busuioc crescut în poartă,
Unde s-a născut și tata
Și-a iubit și el o fată,
S-o poarte la mâna dreaptă,
Cu inel de rămășag,
Să-i pună jurări pe prag,
Când i-a fost ceasul mai drag.
Lumea n-a crezut și-a zis:
Mândru e, dar nu-i precis,

C-ar s-o facă într-adins.
Mama, că era o floare,
Când o pui la cheutoare,
S-a gândit că tocmai are
Prilejul la măritare
Și-a sărit pe brațul lui,
Braț vârtos, pe-al tatălui,
Căci ca tata altul nu-i
De frumos ca mama lui.
Însă-a fost, că s-a-ntâmplat
Mai altul de cum a dat
Gândul ei la măritat,
C-a zis tata: Titiană,
Te-am iubit, fată bălană,
Când dă-n floare maghiranul.
A fost dragoste de-o noapte,
Când ghicești merele coapte
Și le furi mai mult cu șoapte,
Săltată de subțiori,
De ce-ai spus că mă însor,
Lumii toată, de cu zori?
Și acum îți vrei în casă
Floarea ta de chiparoasă,
Care când a fost culeasă
Sâmbătă după amează.
Eu aș vrea să fiu flăcău,
Ș-apoi află că mai vreu
Să fiu mândru, și tot eu
Bun de drăgostit mereu,
Tot de flori, ca tine, cum

Să le văd florite-n drum
Cu trei fire de parfum...
Maica mea, cică, a oftat
Și-a născut fecior în sat,
Care-a scris cu matostat:
Busuioc, și încă-o dată,
Am iubit, dar nu ca tata,
Dragostind pe apucate, —
Am cules pân' am ales
Floarea cea de înțeleș,
Când dau toamnele-n cules
Și răsar de după flori
Flori rotate de feciori
Cu casa în subțiori...

4

Rostul tău de fată mare
Stă ascuns într-o brățare,
Sus, la coardă-n casa mare,
Unde strigă-n grindă locul
Și se coace busuiocul
Cu sămânță de deochiu.
Am văzut că era grâu,
Pus în coapsa ta și-n brâu,
Spic mășcat, ca val de râu.
Și-am văzut, că trecea unul
Subțirel, așa ca struna,
Și-avea seceră pe umăr.
Am trecut și eu pe-aproape,
Țineam vorba sub pleoape,

Dar s-o zic n-am vrut socoate.
Era tot acel fecior,
Cu fruntea de alior
Și minciuna de trei ori.
Tu-ai săltat și ai făcut
Două vorbe de-mprumut,
C-a fost greu să spui ce-ai vrut
Și-ai zis, Gheorghe, uite, eu,
Ș-apoi tu, că ești flăcău, —
Dacă-o faci, ți-i dreptul tău.
Eu aștept, de, cum mă știi,
Căci de tine dragă-mi-i,
Cum mi-a fost și mai dintâi...
El cu-o floare-n pălărie,
S-a gândit și-a zis: Marie,
Auzi iarba din cîmpie,
Tînerea și se mlădie?
Eu mă duc s-o fac mărunchi,
Să-i pun mâna pe la junghi,
Când s-o frânge în genunchi.
Și apoi mă întorc pe zori,
Cum ți-am spus de-atâtea ori,
Dacă nu de vreo trei ori.
Tu atunci ai scos afară
Busuioc ce da în floare,
Să se scuture-n cărare,
Și ai zis: măi Gheorghe, știu,
Că-o să vii și mai târziu.
.....
Gheorghe-n iarbă pân' la brâu...

Floare din tulpina lui,
Cucului, a Gheorghelui,
Care a dat să-și face pui
Într-un cuib al nimănu.
I-a spus lumea: nu se poate
Să te dai, așa, de-o dată,
Când o mână-o vrea, și-o cată
Altă mână mai pe alta.
Floare dintr-o măcăcine,
Care înflorește bine
Numai când o ține-n mână,
Ea nici a-nțeles că-i slută
Treabă, dacă o sărută
Gheorghe ca pe-o alăută.
El, fecior de om năuc,
Parcă-și puse boii-n jug,
De-a arat până la fund
Dorul fetei al zălud...
...Eu acuma, ce să fac? —
Blestem cucul în copac,
Cosând lacrimi pe-un ac,
Să-i înșir mărgelile — lui,
Dragului, al Gheorghelui,
Care nu-i și-al orișicui
În cuibul, al nimănu...

6

Grăiesc florile pe-afară,
Ca scăpași din subțioară
De trei zile câte-o floare,
Când ai scris cu ele-n gând
Trei ulcioare de pământ,
Care s-am împlut plângând.
Căci în lutul lor făcea
Să se nărue o stea,
Care-n umăr mă durea.
Eu am mers pe jos, măi, măi.
Două dealuri și trei văi
Până la genunchii ei
Și i-am spus că-ntr-un ulcior,
Cel dintâiu, e cu dor
Limpede ca un izvor,
Și-n al doilea, ca se are
Pusă-alături cu o floare,
Inima care mă doare.
Cel de-al treilea plin e ochi
De făcut și de deochi
Cu blestemul la un loc.
Însă ea bine-a vazut,
C-a fost cântul meu durut,
Ars în vasul cel de lut.
Și-a turnat în trei păhare
Două lacrimi și-o floare,
Când o plânge omul mare.
Și mi-a zis să beau de primul,
Și beau primul ca străinul,

Ca să nu mă vadă nime.
Și-am baut otrava toată,
C-a rămas și jumătate,
Să o beu și altă dată,
Cum și tu puteai s-o bei...
Pe trei dealuri și trei văi
Mă dureau genunchii tăi...

7

Fir de carte, iartă-mă,
De mă prinde-o patimă,
Drăgostesc cu lacrimă.
Mai întâi de la mărgele,
Ș-apoi mai în jos de ele
Pun trei sărutări a mele.
Slujtor de gură dulce,
Șoptesc gurii să se culce,
Nu cumva să se usuce.
Ș-apoi unde mă pedeapsă
Mâna ei care mă lasă,
Unde-i țipă pui de coapsă —
Dacă-l iau în palmă doare,
Fir de floare cu dogoare,
Unde-i să-nflorească o floare.
Șoaptele ni se strămută,
Căci fac lacrima s-auda
Genele cum se sărută,
Și spun tare, să se știe:
Tânără de iacomie,
Îți port floarea-n pălărie cu mândrie...

8

Am să-ți cânt de-ntâiul părul,
Fruntea, dacă-n păr mi-o nărui
Și-ți mai cânt și fruntea ta
Cu un neg de acadea.
Și-ți mai cânt geana subțire,
Ca buchia de amintire,
Ochii neapărat ți-i cânt,
Că au negru de pământ.
Buzele, ca două frunze,
Țin sărutul meu pe buze.
Și un degete la mână
Cu inel de anasână.
Sărut piepții, că palpită
Vârful piepților ispită.
Și-apoi iscalesc hârtie
Că-ți voi săruta calcâiul.
Și că mult ce te iubesc,
Iată jos mă iscălesc:
Om de codru și de DOR,
Care nu-i fecior din flori,
Când era la cântători.
Codru-i tânăr de trei ori...

9

...Floare și din calendare,
Dragă-mi-i și foarte tare
La rând scris o cititoare,
Când citește-n gura mare

Buchia cu-o sărutare.
A citit și-a scris mai jos:
„E sărut cu dus și-ntors,
C-a scris cu peniți de os
Și cerneli de abanos
Scriitor și om dracos...”
Tocmai e așa cum spui,
E sărut ca-al nimănu,
Scriu cu buzele țugui,
Unde e frumos să-l pui...
Cititoare ce nu iartă,
Săruta-ți-aș dintr-o parte
Degetul, ce arde-n carte
Buchia încondeiată,
Ca fata nesărutată.
Pune-ți-aș sărutul tare
De trei ori pe fiecare
Degete cu o-ntrebare
Ce-o gândește omul mare —
Cum de ai făcut întâi,
Să-mi pui aripi la călcâi,
Luna când pe-afară îi,
Cum e frunza de gutâi,
Să-mi las cartea-ntre coperti
Cu trei sărutări la părți,
Ca pe jalbă trei peceți,
Și să fug unde citești
Toate semnele pe dești,
Când te faci că dragostești
Scriitorul care-a scris
Cu pana de ametist

Doua sarutări c-un vis.
Fiecare sărutare
Scrisă e cu buche mare,
Maica ta cine te are!..

Peisaj marin

Ochii — i-a prădat lumina.
Aeru-i bucușit în saci.
Valul l-a-nghițit rechinul,
Marea fată-n scoică draci.

Depărtarea nu se vede:
Țărml e mâncat de bărbi.
Fetele se coc pe pietre,
Babele-n nisipuri fierb:

Le mijesc sub bolți călcâiul,
Ca un ochi de bour, greu,
Ca să li-l sărute-ntâiul
Dintre nouri Dumnezeu.

S-au șters gene și pleoape,
Firea a rămas c-un ochi.
Iadul mișcă pe aproape
Lungi castroane cu uncrop.

Vara doarme sus în plop.
Mișcă din nisipul apei
Un călcâi ca un ciclop...

Pelerini

Din trunchiuri de cireși au fost goniți afară
Țigani, unde-n lume li-i traiul foarte strâmb,
Deși nici o zăbavă: cu timpul subțioară
Și visul în turețe înfipt până-n carâmbi,
Se duc în patru vânturi, cu drumul prins de zgarda
Dulăilor ce latră, mai mult din obicei
La turta lunii care, pe cerul cu smaralde,
Pare un caș de aur pe-pentru paradei,
Care tânjesc a boală de mult tabac în pipe,
Mai potrivind pe focuri pupat, de pus la cai
Argint și aur, care, fiind topit în pripă,
O fi să le grabească ajungerea în rai,
Unde vor merge-o viață pân' se vor șterge-n noapte,
Până vor trece în trunchiuri de cireși,
Statornicind un drum mereu purtat în spate,
Mereu într-o speranță că ei sunt cei lăieși,
Stăpâni a toată lumea, deși în suflet parcă —
Atinși de-o bănuială, că le e foarte strâmt,
Își ard pe ei catranul, depus de mii de veacuri,
Murind încet, că-s mândri de felul lor că sânt...

Soroca-deal

E chef mare la boieri,
Rada c-un coțcar petrece...
Fă, te strigă luna-n măr,
Du-te, fă, că veacul trece.

Las-o, mă, că e de zer,
Și-i ca soarele de rece.
Tot așa a fost și ieri
Ora nouă după zece.

Ba o fi că e hanger
Bulicher pe buza tecii,
Neam de plească de muier
Care nu mai vrea să plece.

Auzi, fă, mă umflă-n nări
Zburda cărnii din turetce.

E chip...

Fug stânile scăpate-n trap,
Ci eu privesc ciobanii, cum
Își varsă turmele în cap
Și pleacă în țara lor de fum.

E chip că nu se mai întorc,
Că-n zare, când dispar, deschid
Înalte coșuri, care torc
Din viața lor de antracit.

Acum sumanele călari
Înfățișează glugi de ani
Și lasă goluri de ciobani,
Tălăzuind pe depărtări...

Cronica săptămânii

Pe curmezișul depărtărilor,
Jigărit și slab,
De-i poți număra coastele, —
Un vânt,
O creatură bicusnică,
Un telegar pe-achipuitelea
Din rupturile Asiei;
Și țărani lemnoși,
Trași la rindea,
Cu bostănăriile în plase uriașe,
Trăgându-le-n genunchi,
Prin bălării și înjurături,
Prin gări și ocoluri de control —
La oraș;
Și liceenele nubile,
Doldora de pânzeturi belisime,
Dând băța în matematici
Și învățăturile umanistice,
Cu pulpa picioarelor împlinită în păcat
Și sânii îmbârligați de juneță,
Pichetând în fața Băncii Naționale;
Și în spatele Parlamentului —
Băligar tragic,
Indezirabil și scabros,
Ajutoare și aghiotanți,
Mușiță și atingere cu pedeapsa,
Profeție și încredere oarbă;
Și doamna numărului impar

Al președinției de ocazie,
Cum se obișnuiește de la o vreme;
Și eu carele, contra nelegiuirilor
Și nedreptăților de SĂPTĂMÂNA trecută,
Umblu cu SĂMBĂTA împușcată-n spinare...

Sireaca naivitate...

Domnule deputat,
Mult Stimat domnule ales,
Dumneavoastră mi-ați spus odinioară
O jumătate de kg de vorbe,
Dar ați luat pentru ele din haznaua statului
Cât pentru nouă și un sfert.
Hoție, domnule deputat,
Jăcmăneală în amiaza mare,
Gogoși și la anu-așteaptă, deamu,
Ca nu vă mai cred.
Doar alta ne-a fost învoiala:
Eu votez partea,
Iar mătăluță imi speli obrazul, —
Pentru că am cutezat, nu?
Pentru că am iscălit,
Pentru că mi-ați făgăduit —
După volumul muncii, bine-nțeleș,
După randament, bine-nțeleș,
După pricepere, bine-nțeleș,
Așa, patru ani
Așa, până mă ia dracul,

Că tot n-o scoateți cu bine,
Că de unde? —
Dacă nu-i de dimineață,
Nu-i și pace?!
Vorbe în dodii, domnule tovarăș,
Sticleți și baliverne,
Alivănci și câine împușcat.
Așa, ca să vă aflați în treabă,
Așa, ca să mai trageți de timp,
Așa, ca să mai prindeți la osânză,
Pe când noi, iștlați,
Să ne scărpinăm în cap,
Sa batem din buză,
Să belim și mai departe
Și mai de-a volna
„Păpușoiul chestiunii“,
Sireaca naivitate.
Halal de așa...

La acest sfârșit de mileniu

(manifest)

Stimat auditoriu,
Important acum
E să oprim Planeta,
Măcar pentru o clipă,
Măcar pentru un sfert:
Să tragem și noi de echilibrul Universal,
De cutia lui de viteze,

De cutremure,
Și de alte hărțuieli naturale,
Sociale,
Bilaterale,
Catastrofale și de castă.
Să-i punem talaghirul,
S-o priponim —
Mai în dreptul Capricornului,
Mai la stânga de Gaura Neagră,
Să vedem și noi, barem, zdruncinul
Și goana pe loc a învechirii noastre
de peste tot

Să o strunim,
Să-i luăm pulsul
Și proba de sânge,
S-o răzăluim
De inchiziție,
Opoziție
Și tranziție.
S-o mai cercetăm la fasoane,
La Coasta de Fildes,
La vârful cu Dor,
Să mai reducem pe cap de locuitor
ghilotina,
nicotina
și insulina,
Că de ce adică am lăsa-o de capul ei
Să huzurească
Să amețească,
Să deie prilej

De opinii în contradictoriu
Cu oportunitatea
Acomodării noastre la democrație,
 revoluție
 și involuție?

Trebuie pusă la punct.
Avem toate argumentele
S-o prigonim de pe orbită,
S-o deconectăm de la sursele
Atracțiunii Universale,
De la progresele altor posibile Civilizații.
S-o avem, până la urmă, una și bună.

Citez:

„Pentru toate generațiile viitorului
Nostru luminos“ (am încheiat citatul).
Trebuie, zic, un vaccin,
Trebuie sancționată,
Trebuie întoarsă pe dos.
E un motiv serios de încăierare
Starea ei de infidelitate,
De flirt
Și cochetare
Cu modernismele și postmodernismele
Plantațiilor de mărar convențional,
De ceapă mecanică,
De părere bufantă
Și abracadabra.
Trebuie, în sfârșit, trezită
La conștiința de neam mucalit.
Dar până acolo mai e,

Nevroză

Spaima e ceva de-a nu-știi-cui,
De-a nu-știi-care. Cum te-ar vizita
De pe din dos, să știi, că ești lovit,
Să te convingi că-ai fost un oarecare.

Spaima e ceva, că o să pați,
C-o să te faci de tine vinovat:
Parcă-ai avea ceva de achitat,
Parcă, nascându-te îndată o să mori...

Prezicerile rele...

Prezicerile rele stau pe-aproape,
Prin călimări, prin geam, prin tabachere,
Pe-un zâmbet, tocmai! Sau pe o muiere
Rotundă, unghiulară și de-o șchioapă.

Prezicerile rele, dacă vreți,
E jilțul, rujul, veregheta,
Grimasa mov, sutenul, sau poșeta,
Sau porțelanurile puse în pereți.

Prezicerile rele se dau jos
Din cucută, din poze și din teci,
Din vorbă fiartă și din vorbe reci,
Din șoareci, din pisică, din păros.

Prezicerile rele, dacă sunt —
Pentru strigoi, nesomn, pentru vreun mort,

Pentru lăcăți, oglinzi, pentru vreun cort,
Pentru-o muțenie, sau pentru necuvânt.

Prezicerile rele se distrug
C-un fir de mac, cu-o roată, cu un cal,
Cu-o gaură, cu o bomboană — luminal,
Sau cu vreo cioară-ncărunțită-n nuc.
Prezicerile rele, dacă vreți...

* * *

Străzile vomită bețivani și rom.
MĂCELARI LA BURSA au tăiat curentul.
S-a răcit în steaguri. POLITIȘTII dorm.
Din haznaua țării s-a furat procentul.

Torc pe acoperișuri miorlăind pisici.
Trag la colț, de mână, fufele copleșii.
Cei mari mai contează pe-acel proști și mici,
Poate vor alege la ales aleșii.

Pași se-aud în moarte. S-a făcut de morți,
S-a făcut de groapă, lanțuri și cătușe.
Cartofori mizează pe-un calic la sorți
Cu trotil de rasă, pus sub clampa ușii.

Nu vezi decât pata banului pe ochi,
S-a noptat lumina. Umbra e coruptă.
Venele își taie un gângav-proroc.
Soarta lumii umblă cu cămașa ruptă...

Care suntem...

Miroase-a hamul morții și-a damf
de comunală,
Și-a spintecat de piață, și-a beci
cabrând bodegi
În corturile care cu polițiști pe poale
Se tâlhăresc guverne și se deșală legi.

Un ruptu-gură-a presei dă fals pe două
pagini,
Se-ncurajează-n taină luări peste picior.
Codul funciar pe cizme poartă colhoz
(de pașiști),
La Bancă se răstoarnă venit pe scobitori.

E prea sucită lumea, ce mai la deal, la vale,
E mult prea într-o parte și pusă pe jupit.
Plângem pe rupte, cum că așa e mai cu cale
S-avem motiv să râdem de noi la infinit.

De-a bușile dăm roată acestui veac
de-o sută.
Halal de demnitatea acestor bravi-molâi
Care suntem și care, intrați până-n căpute
În băligarul sacru, rugămu-te să vii,

Sfârștă zi a noastră, care te-nvârți
pe-o groapă,
Care ne ești salvare și ultimul pitac.
...Miroase a furtună într-un pahar cu apă,
Miroase-a pute cinstea acestui ultim veac...

Silogism alogic

Hai să ne amintim
De câteva lucruri
Care n-au existat niciodată,
Dar care sunt atât de necesare
Modului nostru de a ne face o părere
Absolută despre ele.
Parcă tu nu ești mort totdeauna trăind
Până a te naște?
Parcă părinții tăi, până a muri,
Nu te-au avut niciodată că ai mai fost?
Parcă soarele, aerul și amintirea
Despre tine, pentru tine nu s-au consumat până
Ai fost conceput
Ca unul nefiind, că erai?
Toate, domnule, sunt fel de feluri
De triste bucurii ale singurătății colective
Și una singură a toate launloc!
Ești, dar parcă mai trebuia să fii
Nefiindul
Adevărat.

Întâmplarea mirării

Pe mine, domnule, nu mă poți scoate
Cu una, cu două din Durere.
Uite că am intrat până la sorti,
Uite, cu tot trupul,

Uite, cu tot sufletul,
Să-ți demonstrez minunea maximă
A îndurării de Tine.
Tu ce crezi, domnule, că e o glumă
Moartea continuă a învierii noastre pe tot cuprinsul,
Pe toată singura dată a timpului,
Să ne aducem aminte că suntem
Legăți unul de altul prin plăcerea
Deosebirii ce există între noi?
Avantajul meu, domnule, e doar că bănuiesc
Posibilitatea că ai putea să fii convins
Că datu-m-am ție, să trăiesc plener
Conștiința de sine a rănii care ești,
Să mă doară mereu
Întâmplarea mirării.
Așadar, e cu totul alta această deosebire, domnule...

Necuprinsul în necuprins

O, tu n-ai văzut,
O, tu nici că puteai să vezi
Cum Sufletul își târa de păr trupul
La marginea Timpului.
Tu erai numai Amintire,
Tu erai numai Adiere,
Îndurând alte Dimensiuni
Ale închipuirii,
Că ai mai fi existat odată Nicipând.

Tu nici nu puteai să auzi,
Tu nici măcar nu puteai să bănuiești
Pestetotlocul Numelui Tău
Că ar fi că este
Necuprinsul înăuntrul Necuprinsului
Nicăieri că era.
Cutremură-te...

Cu fiecă clipă

Am starea insului care supraviețuiește în veac
Fauna și flora cu un veșnic amânat final,
Ca și cum m-ar gândi mereu un copac,
Ca și cum m-ar alerga încontinuu un cal.

Trăiesc miriade de ani înainte,
De la început, cu fiecă clipă,
Chinuit de sentimentul aducerii aminte
Al clepsidrei căreia mereu i se fură nisipul.

Puternică, zic, este moartea nașterii gândului,
Alternând prin forța ideii contrariilor,
Ca și cum te-ai răci de la centrul soarelui
Către centrul de foc al pământului.

O, goană a omului de timp nicidecum amânată —
De la un punct spre același punct —
în două sensuri odată...

Aparținem timpului, locului...

Cum aparține mirele frumoasei nunții lui,
Cum mireasa aparține mirelui, soțului, dragului,
Așa și pasărea e mireasa mirelui, domnului gutui,
Cum și casa e mireasa răbdătorului, pragului.
Toate într-un fel sunt ale altcuiva,
Toate ale altui aparțin oricui,
Cum și dumneata îmi aparții mie prin cineva,
Cum și eu vă aparțin vouă prin dumnealui.

Clepsidra e timpul spațiului nisipului,
Cum și spațiul e clepsidra nisipului timpului.

Dincolo de oriîncotro

Dacă n-aș avea în dreapta mea prietenii,
Dacă n-aș avea în stânga mea prietenii,
N-ar mai fi, Doamne, nici această bucurie în jur,
Zidul acesta de certitudine și presupunere
Că mă am ocrotit de dușmani!
Alerg de unul singur în jurul Trupului meu,
Alerg de toți absenții lumii în jurul Sinelui meu,
Respingând atac după atac dovada faptului
Că aș fi, că am fost, că nu eram
Decât teama că s-ar putea sa fie
Că n-am fost prietenul și dușmanul
Nimănui.
Dacă n-ar fi atâta lumină în jurul Trupului meu,
Dacă n-ar fi atâta lumină la răspântia Sinelui meu,

N-ar fi, Doamne, nici Neantul acesta,
Neundele acesta
De jur-împrejur, care nu-i,
Să ne pară că ești!

* * *

N-o luați în nume de rău, domnule chirurg.
Nu vă supărați, vă rog,
Cuțitul Dumneavoastră nu taie.
Ar fi prea detot
Să obțineți arta separării
Cu o asemenea jimblătură.
Și-apoi un cancer cât de cât
Se obține nu chiar așa de ușor —
Trebuie muncă,
Școală,
Demersuri în instanțe,
Luare credite
Și câte și mai câte.
Mai pe scurt,
Dai totul pentru a-l moșteni
În formă și pe meritate,
Ca până la urmă să nu se găsească
O așchie de stea,
Să dezlegați acest mister
Atât de constant
Și atât de mândru
De sacrificarea mea
Pentru el?...

Atâta doar...

Munților să le faci scări,
Și mărilor să le faci scări.
În piscuri dacă-i adevăr,
Și în adâncuri e-adevăr.
Atâta doar că marea n-are
Ca munții umbră și-ntristare,
Atâta doar că peștii plâng
Și lacrima n-o văd nicicând,
Atâta doar că milenarii
Și tineri munții sunt cărunți,
Atâta doar că scade marea
Și suie lacrima în munți.

... Cu roțile să nu treci marea,
Cu luntrile să nu treci munți...

Rugăciune pentru bugetul familiei

Academicianului Petru Soltan

La sine-nhămat, să ne care pe noi,
Pe-acei care-s unu de-o mie de ori,
Și-s de-o mie de ori cu mai multe orori —
E Calul, Doamne,
E Marele Doi.
Un Doi fără minus și foarte cu plus,
Un Doi umilit, decât noi mai presus,

Un Doi ce se-mparte cu lumea egal,
Un Doi împărat, care-i rob și e Cal.
El — cel mai cu soț, Calul nostru suprem,
Marcat de inflații, cabrat pe sistem,
Tot el convertibil și neapărat
De băncile lumii, de-acei din Senat,
De-acei care-l fură, îl înjură și-l bat...
O, Doamne, tu care ești mândru de noi,
De-acei care numără foarte greoi,
De-acei care țara și-o trag înapoi,
O joacă la birt și o-mping în noroi,
O, Cerule mare, ca-n vremea de-apoi,
Mai dă-ne-un potop, mai dă-ne nevoi,
Mai scade ceva, dară lasă-l pe Doi,
Pe-acel de povară și care e Cal,
Și care-i bugetul meu minimal,
Și care, în fond, mi-i câștigul legal,
Să-l am în măsura modestului har
Mai mic decât pare, că-ar fi necesar
Pentru cei lacomi și lași uneori,
Și care sunt unu de-o mie de ori,
Și-s de-o mie de ori cu mai multe orori...
O, Doamne al nostru, ce știi a-ndura
Urcarea în scări și căderea din șa,
Dă-ne povara noastră cea grea,
Cea mai grea —
Calul, pe care îl știm număra
Până la doi, căci mai mult nu e chip,
Nu e chip să mințim, că-l vrem altul la chip,
Decât Doi, că-ar fi trei, fără unu și-atât!

Două ierbi, două mâini, să-l cuprindă de gât
Și să-i pună-ndoit și să-i deie cu soț
Două vieți că-ar avea, dară una cu roți,
Și să-l ducă-ncotro i-ar fi ochii că văd
Număratul încet, de la doi îndărăt,
Să nu fie mai mult, că ne-ar păre puțin
Calul nostru suprem,
Doiul nostru.
Amin.

* * *

Veșnicia începu a se micșora treptat
Chiar în stânga mea:
Flutura pe azur ca o pânză
De corabie în golf, dispărând,
Ca apoi să se mărească, să nu mai încapă
În chiar necuprinsul ei
Care se făcu atât de mic,
Încât să se vadă pestetot.
Ce poate fi atunci în dreapta mea,
Dacă Nici când
Este partea de Necuprins
A Uitării de sine?

* * *

Știu doar atât:
Nu voi putea face nicidecum

Înconjurul Necuprinsului,
Nu-l voi putea nicidecum
Mistui definitiv.
Să fiu eu, Doamne, acela
Care nu sunt
Pretutindeni
Să fiu nicăieri,
Că aş fi
Dovada acestei
Nemărginite sincerităţi?

* * *

De auzit se aude,
Dar lipseşte cu desăvârşire
Ceea ce trebuia să se facă auzit.
De crezut se mai poate crede,
Deşi ne lipsesc cu desăvârşire
Dovezile că sunt pricini
Pentru asemenea conciliere cu lumea.
Ne naştem numaidecât,
Dar ne lipseşte cu desăvârşire
Dovada că am putea măcar
Să ne imaginăm așa ceva.
Steaua o vezi,
Dar ea încă nici nu va fi.
De aceea și auzim,
De aceea și credem,
De aceea...

Cutremurul casei

Dacă înclinați puțin urbea
Către munții Vrancei,
O să observați numaidecât
Încolăcit în mătasea putredă a lumii
Cutremurul casei
Clocind dezastrul
Și piaza-rea a surpării în neant.
Nu-l supărați.
Dar, vă rog frumos,
Nu-l călcați pe bătătură,
Suflați ca pe un leac vindecător
Pe încordarea lui sisifică
Damful odorant al coapselor Evei,
Răsturnați peste pânda lui bezmetică
Cofele cu laptele călduț din sânul Afroditei
Și întocmiți pe târâte și în genunchi
Schela de ceară a ultimului Pompei.
Nu-l supărați, vă rog,
Nu-l ciupiți cu țepoaietele,
Cu bastoanele.
Ușor, ușor
Așezați urbea la loc
Lipind-o strâns ca o parafă
Pe reliefurile așteptării
Noastre triumfătoare...

* * *

Dacă va dispărea Văzduhul,
Cum vom zbura noi,
Cei din preistoria peștelui
Și a lacrimii, care a fost Marea,
Că eram?
Cine ne va achiziționa aripile,
În care Muzeu vom atârna Zborul
Ca mișcare și înălțare la ceruri,
Că s-a putut?
Copii,
Spălați-vă dinții cu puțină istorie
Și fuga la culcare. Așadar, ultima poveste:
Cică a fost odată ca niciodată Văzduhul,
Și a fost Aripa,
Și mai era Zborul,
Dar nu mai sunt, că ar fi fost
Nevoia doborârii noastre definitive.
Noapte bună...

Zadarnică pierdere de trup

Pe din mijloc fiind pretutindeni
În intenția de-a mă descoperi,
Eu nu mă voi putea atinge
Cu mâna de Necuprins.
Zadarnică pierdere de trup
Sunt și vremurile astea din partea

Noastră, a nimănu.
Câștig nelimitat de risipă
Al chiar primei articulări
A ceea ce este, că-i Unu definitiv
Până se inversează numărătorea
De la nimic la nimic, agonisind...

* * *

Îți jur că mă voi naște numaidecât,
Că îmi voi lua cu mine drept avans
Și o parte din moarte,
Că am și oficiat deja o înviere pe măsură,
Că am mai fost până a-ți vorbi despre toate acestea.
Îți jur că voi întâmpina nașterea ta numaidecât,
Că te-am și petrecut deja în dealul cu plopi,
Să poți bănuși, fără să știi măcar cauza
Acestei făgăduieli că erai
Până a nu fi...

* * *

Fără îndoială că fiecare din noi
Merită o moarte cât de cât veșnică
Pentru început, bineînțeles.
Fără îndoială că fiecare din noi
Merită câteva nașteri
Pentru început, bineînțeles.
Te naști și te umpli de amintiri.

Te mori și te încarci de uitare.
Dus și întors pe mijloc
Și de jur-împrejur.
Parcă ai veni numai plecând
Din nicăieri în nicicum
De pestetot.

Pasăre căzând pe gânduri

Domnului Ion Borșevici

O fi că se poate,
O fi că s-ar putea
Să planeze totdeauna
O răstignire deasupra
Zborului nostru —
Singura închipuire cu adevărat,
Că e posibilă învierea din morți
Prin crucificare.
Larg desfăcute,
Îmi sângerează aripile
Jinduind palmele lui Icar
Răstignit pe îndrăzneala cugetului.
Numaidecât e posibilă
Purificarea până la
Înălțarea noastră definitivă...

Alchimistul

El afirmă că Vidul
E Ceva care nici n-a fost.
El reinventează reversul părerilor de rău
Și extrage din Singurătate rădăcina tristeții și
Perioada neșansei la determinarea
Absolutului.
El evoluează, în schimb, părerea unei bănuieli,
Că există metamorfoza descreșterii Neantului
De la zero spre zero.
El nu recunoaște ca atare originea, cauza, baza
Și necesitatea Ideii,
Ci numai Umbra acesteia, ca ceva nefiind
Pentru Ceea ce poate fi, că trebuie,
Dar nu se va întâmpla nicicând.
El neagă categoric și documentat
Propria lui ființă ca materie și spirit
În favoarea Stării de absurd,
Că s-a putut ceea ce nu poate exista niciodată
Aducerea aminte...

* * *

Ca să vezi, domnule,
Și Cerul acesta dă frunză,
Că nu mai știi cum și unde să-l scuturi
De cât e de pestetot.
De jur-împrejur numai Hăt și iar Hăt,

Numai Când și iar Când,
Că n-ai decât să te uiți pe tine până la tine,
Să nu te mai știi.
Nicăieri peste nicăieri, domnule,
Absent peste absent,
Gaură peste gaură,
Că n-ai de ce lega nici măcar ideea
Că ai putea să te naști...

De nume dac

Vorbește-mi peste trup și veac,
Peste adaosul veciei.
Tu dă-mi din marea sărăcie
Comoara marelui sărac,

Cel care-n multa-i custodie
De cărturar și lumii drag
A fost prădat de cer și glie,
Bogat să fie doar c-un steag,

Cu-o pânză-n vânt, pe un catarg
În larg de munți — o păpădie,
Dar liber și întruna sie
Stăpân și rob de nume dac.

Din amintiri îmi ies în prag
Cu pâine și cu sare: mie.

Ideea de relativ

Vin să vă explic:
Numai timpul rodește.
Vremile se mai strică câte puțin,
Se mai uzează,
Se mai răresc pe la coate.
Numai orele sunt impecabile,
Și clipele veșnice până la moarte.
Putem atinge cu mâna
Doar ideea și presupunerea,
Că izbutim acest lucru
Cu dorința de a ne manifesta
Intenția că suntem.
Dar Necuprins nu există,
Cum nu există nici miezul Cuprinsului
În Necuprins,
Cum nu există nici relativul, care e
Numai o parte din cuvântul care-l anunță.

* * *

Ca să vezi
În interiorul ei
Teama că ai putea să exiști,
Trebuie să ai lacrima foarte sinceră,
O lacrimă atât de plânsă
Încât să n-ai de pus pe cruce
Decât trupul Cuvântului.

Ecoul

Ne repetăm, suntem banali,
Roși de-ndoieli și de invidii.
Ecoul a purces din Indii,
Din țările cu papagali.

El are bronhii de corali,
El poartă un miros de stridii,
El, de culoarea conopidei,
A fost pictat de Marc Shagall,

Ca mai apoi să fie dus
De surdo-muți... pentru păstrare
La un muzeu cu scoici de mare,
Cu vântul dintr-un țarm opus,

Din care vine întrebarea,
La care nu-i nici un răspuns...

Ruperea din neființă

Silă mi-i de Veșnicie, care-i dincolo de viață,
Care-i dincolo de toate și-i atât cât ține iasca.
Silă mi-i că-n lumea voastră, unde-i soare,
Dar și ceață,
Nu vrea Cerul, nu vrea Marea,
Nu vor nimeni să mă nască.

Așteptarea îmi e șansa poate ultima, că nu e
Amintirea să refuze, că-am mai fost și-n alte dăți —
Parte n-o să am de moarte,
Nici de cruce, nici de cuie,
Despre mine nici o veste n-o să am, n-o să aveți.

Totu-apare și dispare de la sine fără sine,
Totul pleacă, parcă vine de la nimeni înapoi
Vestea, că-o să fiți mai singuri; mie, singur, fără mine
O să-mi fie dor de mine, vouă v-a fi dor de voi.

Dar de ce se întârzie și se ține sub zăvoare
Lacrima virgină-a Pietrei grea cu mine sub pământ,
Dar de ce se avortează și se-aruncă în uitare
Ruperea din Neființă a durerii care sânt,

Dar de ce e-atâta rană, dar de ce așa vă doare
Starea mea de infinit?...

* * *

Încerc să mă îmbun,
Dar unghiile îmi cresc, îmi cresc mereu.
Încerc să lichidez orice discordie
Dintre frați și prieteni,
Dar unghiile îmi cresc, îmi cresc mereu.
Încerc să așez pacea între seminții,
Popoare și continente,
Dar unghiile îmi cresc, îmi cresc mereu.

Încerc să mor, și încă să mor,
Dar unghiile îmi cresc, îmi cresc mereu
Cu o furioasă poftă de-a zgâria
Și a sângera Dumnezeu din mine.

* * *

O dogoare îmi sfâșie gura mea meșteră —
Mi-e foame, mi-e sete, dar apa e lincie.
Dați-mi să-nfulec pulpană de peșteră,
Turnați-mi în cană puțină provincie.

Un dor îmi provoacă în carne cărbunii —
Să ard până-n pietrele din temelie.
Dați-mi să beau nemurire cu pumnii,
Rupeți din nimb, vreau să mânc veșnicie...

Cu raiul numai din furat

O fi să mai îndur un veac,
Să-mi calc pe inimă, să tac,
Și-n umilire iar să-mi frâng
Genunchii pe un gând nătâng.

Să dau și să nu iau nimic,
Să vă iubesc, să vă displac,
Și fără trup, pe catafalc,
Să strig că viața e un tic

Cu care-am fost și eu nimbat
Pe restul veșniciei mele,
Cu raiul numai din furat,

Cu obiceiul dat în rele,
Convins că bolțile sunt grele
Doar de iertare și păcat...

Ora cea mare

Suntem în Univers ca-ntr-o clepsidră:
Curgem, frate!
Boiul subțire dacă ne mai face față.
Până la glezne — se cheamă dimineață,
Până la brâu — se cheamă jumătate.
Până la creștet — e mai mult ca viața.
Alternativ o permanentă vecie ne-amurge,
Ființa noastră nicicând să dispară.
Noi, Omule, curgem
În
Ora
Cea
Mare!...

Totem

S-au trecut atâtea vremi,
Deși încă e devreme...
Gheața mișună de viermi,
Focul putrezește-n lemne.

S-au trecut atâtea lumi,
Ca să nu se mai întoarcă...
Munții-s dincolo de culmi,
Marea-i dincolo de lacrimi.

S-a dus ultimul cuvânt,
S-au dus ultimele soarte.
Și-a rămas, c-ar fi fiind
Viața dincolo de moarte...

Și urmele urmei...

Vrem imposibilul. Urmărim niște scopuri,
Dar ordinea lumii cu totul e alta,
Dar cerul răstoarnă strânsură de baltă,
Dar trag Ararații de alte potopuri.

Dar viața totuna mai are o haltă,
Mai are o vamă, mai sunt niște hopuri,
Dar firea-n răscruci e marcată de stopuri,
Dar umbra pe labe din peșteri ne latră.

Dar toate sunt rumbele junglei mumei,
Cadavrul ideii, în final, să răzbune
Urletul gloriei noastre comune
Pe groapa de var a istoriei lumii,

Când șterse sunt toate la ceasul din urmă
Cu urmele noastre și urmele urmei...

* * *

Mi-i bântuit de aripi chipul,
De harul lor. Să cad nu-i chip:
Sunt o aripă din aripa
Cuprinsului cu multe-aripi.

De n-ar fi gândul să încline
Balanța zborului spre soare,
M-aș crede ochiul de lumină
Prin care Universul zboară...

Metafizică

Peste fruntea mea nomadă,
Doamne, poruncești zăpadă,
Peste părul meu barbar —
Toate gropile de var,
Peste ochi și peste gură —

Metafizică și zgură,
Și de-a lungul, și de-a latul
Încă-o dată niciodată
Veșnicia și Neantul...

Să nu fie ca fiind...

La un sfert de stat de om,
Mai aproape de departe
Ca un dat, ca un sindrom
Este-un absolut în toate —
Gândul că ai fi trăit
Și ideea că se poate
Să decizi că-ai fost (de când?)
Încă-o dată niciodată.

Toate sunt, că se prea poate
Să nu fie ca fiind...

* * *

Din timpuri postume,
Din foarte pustiu
Devremele-n lume
Venise târziu.
Veni să ne-mbie
Și să ne-mpresoare
Mai mult ca vecia

Uitarea cea mare —
S-o știm că-i de piatră
Și mult înainte
De peste moarte
Aducerea-aminte...

Parcă...

Parcă-am coborât din cer,
Parcă aș pași pe ape.
Trup curat. Îmi arde-n păr
Stea cu presimțiri, aproape.

Măcieș pe frunte, lin,
Pune-o aură, și încă
Cresc cuvintele din pâini, —
Lumea rupe și mănâncă.

Și-ar fi drumul că-i de flori,
Și-ar fi noapte că se duce.
Mă dor umerii, mă dor
Palmele:
...Se-arată o cruce...

Toată lumea-i fără lume...

Ce mult regret că nu sunt tânăr,
Că focul îmi e scrum și fum,

Și-apoi azi e-atât de vineri,
Și-apoi azi e-atât de nimeni,
Și-am să pățimesc. Oricum

Zilele îmi sunt postume,
Fără nord și fără sud.
Toată lumea-i fară lume,
Numele e fară nume —
Îl evoc, dar nu-l aud.

Și-i târziu, e frig, e-afară,
Trec singurătăți pe deal,
Rupți sunt munții în hotare,
Piatra în cetăți e-amară,
Iarba n-are nici un cal.

Parcă-au dat cu var pe aer,
Parcă ninge din păneri.
Parcă dincolo de ploaie
Se-nnovează iar a ploaie,
Să nu plouă nicăieri...

... Lacrima pe cer e vaier,
Miezul lacrimii — de fier...

La lumina cometei Halley

Oriîncotro,
Oriundeva

Se-ntemeiază steaua mea.
De pretutindenii,
De oricând
Tot mai aproape de Pământ.

Că-i veșnică,
Încă va fi
Ce-a fost, să-nvăț a nu muri.

De-atunci,
De-aici,
Până acum —
Ecou, pe care îl văzum...

* * *

Vouă o să vă-asemene
Lacrimile gemene,
Care, lăcrimatele,
Îndurat-au toatele
Ale voastre soartele.
Și veni-vor vremile
Să-mi așeze semnele
În cuprinsul lumilor
Toată piatra numelui,
La adâncul sinelui,
Amintirea nimelui...

Imposibil de aflat

Nașterea mea pentru voi
A fost o noutate,
Una singură luata de la început,
Așa cum, bine-nțeles, s-a putut că trebuie
Să fie de un real folos
Exegeților — pe tot cuprinsul
Aflării lor de amănunte și date
Foarte necesare felului meu
Imposibil de realizat.
Minerale tari și hipnotice,
Uitarea de sine,
Intrarea în rol,
Confruntările optice
Și negarea continuă
A noțiunii de sine —
Toate vă pot provoca
Dorința de a afla
O asemănare cu mine, —
Voi să fiți primii exploratori
Ai insului care respinge
Idea ajustării lui la obișnuit
Și potrivire în toate
Cu eul de vis-à-vis...

Destin

Asemeni lui Caligula, dezlănțuit pe cal,
Intrat-am în palate dezlănțuind furtună, —

Direct peste jobene, peste romante-un Deal,
Din care-mping afară cu umerii străbunii;

Sunt felul lor de-a fi, și-accept acest Destin,
Ca lacrima curat pe tot cuprinsul vieții,
Înalt mai ca un steag, purtându-l sus pe mâini,
Ca pe-un fecior să-l duc, să-l
pun în zid cetății.

E marele meu drept și-mpărtașit de lume,
Și-n ăst palat de buchii, pe care încă-i rouă,
Sunt cel ce-nscăunează în fața voastră-un Nume
De voi tăcut mereu, dar necesar tot vouă...

Măririi confuze

Primiți-mă: eu sunt cel de demult,
Care transcrie timpul mai încoace,
Care pe sine-ntruna se reface,
Care confruntă, dar și-ndură mult,

Și are-o angajare la soroace,
Și poartă în ființă un tumult,
Eu parcă din uitare m-aș întoarce.
Eu parcă din durere m-am fost smult

În orele care-au lovit cu pace
Venirea mea în țărături cu iluzii,

Să-mi las ancora și să-mi strig gerunzii,
În golfurile lacrimii sărace,

În care vă zidiți măriti confuze,
De care vă e teamă, dar vă place...

Gloria de păpădie

Desuieți în toate cele
Și banali și puși pe hartă,
Noi murim după zăbrele
Și cu morți ne dăm pe față.

Glosăm soarta cu piciorul
Și votăm cu fruntea lutul.
În trecut ni-i viitorul,
La sfârșit ni-i începutul.

Vrem, nu vrem, dar se mai poate
A fi rău ce este bine.
Încurcate ne sunt toate
Descurcate de la sine.

Ne-nălțăm ca pe gunoaie
Gloria de păpădie.
Doamne, fă-ntr-un chip și taie
Mâna mea, să nu mai scrie.

Gura fă-mi-o oseminte,
 Ochilor le pune trepte.
 Lumea și-a ieșit din minte,
 Omul nu mai știe șapte.

Profanate-s cele sfinte,
 Mutilate-s cele drepte...

* * *

Pe chipul meu
 Nu-s lacrimi:
 Din ochii mei
 Co
 boa
 ră-o
 Mioară
 Cu T
 R
 E
 I
 CIO
 BĂ
 NEI...

* * *

Mi s-a dus din viață-o parte
 Undeva în nicăieri.
 Gânduri v-am lăsat în piatră
 Și idei lucrate-n fier.

V-am lăsat și-această poartă
Și pe ea — un giuvaier
De cuvinte fără moarte
Ca făcliile din cer —

Vouă-n vremei să vă rămână
Harul pietrei. Să aveți
Decât mine altă vină,
Decât mine alte dălți,

Care vor sculpta-n lumină
Duhul sfânt al astei vieți...

* * *

Să nu ai moarte dacă-ai zidit cuvânt
De stele-aproape și de firul ierbii,
Moarte să n-ai dacă-ale tale verbe
În lupta lor nu te-au trădat nicicând...

Și va fi atât de simplu

Bate frig de la origini,
Cerul scapără polei,
Și-o să-ncep și eu a ninge
Peste toți străbunii mei.

Din milenii în milenii
Auzi-vei, vei vedea

Cum vor trece sănii, sănii
Peste căruntețea mea.

Și va fi întruna timpul,
Și de pretutindeni — eu,
Și va fi atât de simplu,
Și va fi atât de simplu,
Parcă-a nins cu Dumnezeu!...

REFERINȚE CRITICE

...Anatol Codru crede cu toată ființa în puterea miraculoasă a metaforei și își înalță poemele pe soliditatea și energiile ei sacre. Drumul ales de minunatul nostru poet e cu atât mai sigur, cu cât ne gândim la faptul că întreaga poezie populară s-a nutrit din sevele și adâncurile inepuizabile ale metaforei. Prin poemele *Pietrarii*, *Tot pământul e o piatră suferindă de dor*, *Baladă*, *Din ceruri, totuși, s-a furat...*, *Bate frig de la origini*, *Ce tarbă!* ș.a. autorul atinge cele mai înalte zone ale poeziei, situându-se astfel printre cei mai înzestrați poeți ai scrisului românesc.

Grigore VIERU

...Dacă lira lui Anfione-grecul a făcut ca pietrele singure să se miște, pentru a forma zidurile de apărare ale orașului Teba, talentul de poet și distins cinematografist al lui Anatol Codru a făcut ca și pietrele să vorbească despre Moldova noastră iubită.

Acad. Nicolae **CORLĂTEANU**

În general vorbind, ar exista două feluri de poeți în Basarabia. Poeți în care vibrează intens sufletul colectiv al nației lor, cu rădăcini adânci în firea tradițională a neamului românesc atât de chinuit de viață și de istorie, și poeți care, între acel suflet național și propria lor emoție, creează o **expresie poetică nouă și individuală**, unii chiar de factură postmodernistă.

Poezia lui A. Codru prezintă un amestec fericit al celor două feluri de a trăi destinul neamului și lumea. Tradițional ca formă,

dar absolut modern ca inspirație, Anatol Codru scrie o poezie de o limpezime și puritate cu adevărat clasică.

Este o plăcere să pătrunzi în Codrul atât de stufos și plin de vrajă al poeziei sale. O poezie plină de vis muzical, de incantații verbale și fermecătoare culori și parfumuri emoționale din care n-ai mai ieși, n-ai mai ieși...

Ion MILOȘ, Suedia

Ca mînuitor de condei Anatol Codru este cu totul ieșit din comun. Anatol Codru e un sui generis, care în scrisul nostru nu și-a avut un model precedent și, probabil, nu-și va avea nici imitatori direcți. Pana lui ascuțită și îndărătnică nu vrea să respecte nici un fel de canoane și postulate ale scrisului și tocmai de aceea generează un fel de modus scribendi inimitabil și irepetabil în tradiția literelor românești.

Dotat cu o rară capacitate a gândirii, cu o deosebită forță de elocvență, cu o fină inteligență și cu un extraordinar simț al limbii materne, poetul răstoarnă cu iscusință tiparele obișnuite și familiare cititorilor, metaforizează până la grotesc realitatea denotativă, inversează culorile eterne ale spectrului imaginativ, creând aspecte absolut imprevizibile și recurgând la un veritabil salt moral în felul de a concepe realitatea, de a se zisa și de a o reflecta în toată complexitatea ei.

Toate acestea fac din Anatol Codru un inovator îndrăzneț al stilului imaginativ și al unei opere ce va rezista timpului.

Anatol I. CIOBANU

...Versurile poetului Anatol Codru, dinamice, agitate, și mereu tensionate, au introdus, categoric, o nouă voce în literatura noastră. Piatra, simbolul central în creația poetului, este expresia timpului însuși, al stratificărilor adânci temporale. Anatol Codru a renunțat

definitiv la metaforicul electrocutant, pe care-l cultiva la începuturi în favoarea baladescului, rostirii sacre (*Din ceruri, totuși, s-a furat o lacrimă din tatăl nostru...*), de ritual cu invocarea cumințeniei (*Dinspre părinții care-și strămoșesc graiul acesta înrourat pe gură*). O undă de calmitate epică vine să se suprapună peste un lirism plin de durități unghiulare, fizice și geometrice.

O altă constantă a poeziei lui e conștiința continuității de neam, tema fundamentală pentru un român transnistrean cu rădăcinile afundate în straturile originare: din piatră apare subtextual iarba ce zbucnește din străfunduri fierbinți, fiind chiar bărbile strămoșilor daco-romani (*...Pe culmi,/ La cetate,/ Țe poase-n ambiția lor,/ Suverane,/ Cresc ierbile,/ Bărbile daco-romane...*).

Mihai CIMPOI

Anatol Codru „a venit“ acasă, pe partea dreaptă a Prutului, mult mai târziu decât alți confrați din domeniul literaturii și al cinematigrafiei în care deja excela. A venit, s-a rupt din Neființă ca un vânt de primăvară, aspru, de care poți să și te mai temi. I-a rămas peste țară, mereu auzit, doar Numele: nu i s-a retipărit, din cele aproape două duzini publicate, nici o carte acolo, unde trebuia să apară în ultima vreme, adică în România. Să fie o teamă a unora? Doar nu teama, nu posibilul *de ce?* îl poate lăsa la marginea neatentei și ignoranței noastre. Născut la margine de românitare, dincolo de apele Nistrului, în Transnistria (nici măcar în spațiul visat de Eminescu „De la Nistru, pân' la Tisa“, ci dincolo)... Anatol era deja obișnuit cu așa ceva... Cine a gândit însă destinul sufletesc al transnistrenilor în istorie îl readuce imediat pe poetul nostru în punctul de obârșie care nu este altul decât Spațiul Mioritic: „Din amintiri îmi ies în prag/ Cu pâinea și cu sarea: mie.“ Numai că aceștia întotdeauna aceiași, vezi bine, și-au păstrat genele dacice, mai avizi fiind de trecutul lor milenar, și mai aproape de idealul tuturor românilor de mai încoace.

Fiind din generația lui Nichita Stănescu, și Anatol Codru face să danseze cuvintele într-o horă de aceeași sorginte: „Din timpuri postume,/ din foarte pustiu./ Devremele-n lume venise târziu,/ Veni să ne-mbie și să ne-mpresoare/ mai mult ca vecia/ uitarea cea mare:/ s-o știm, că-i de piatră și mult înainte/ de peste moarte/ aducerea-aminte“...

Dar oricât am continua cu exemplele, apropierea de marele Nichita nu face altceva decât să sedimenteze specificul aparte al lui Anatol Codru în literatură, specificul unui poet original, meditativ, de o nemaipomenită iscodire filozofică, pusă cu greutate în metaforele esențiale ale gândirii: „Eu nicicând nu scriu cuvinte, eu gândesc aceste pietre“, ori: „Gândim plânsul, ca și cum am vedea în interiorul lacrimii șira spinării ei“.

Există mulți poeți adevărați în Basarabia. Între aceștia Anatol Codru și-a căpătat un binemeritat loc de frunte. Or, așa cum se înfățișează în ultimele sale cărți, poetul se înscrie astăzi printre cei dintâi lirici de limbă românească în întregul nostru spațiu spiritual, confirmând demonstrația că există o singură cultură, care trebuie apreciată valoric unitar.

Judecată în acest context, Transnistria, la încheierea acestui veac, în persoana lui Anatol Codru a dat literaturii române pe unul dintre cei mai mari poeți contemporani.

Victor CRĂCIUN

... Explorând spațiul liric autohton, Anatol Codru a reușit să fie în același timp un poet modern, un spirit inovator, deschis către cu totul alte structuri și orizonturi decât cele cunoscute și explorate în mod tradițional. Când imnic și baladesc, când polemic și ironic, el a făcut devastări în suprastructurile calcinate ale tradiționalismului vetust, radicalizând și democratizând în mod evident și hotărât limbajul poetic al scrisului românesc. Întreaga sa poezie poartă sigiliul

stelar al metaforei filigrane transfiguratoare. Realul, concretul, faptele cotidiene nu apar în forma lor materială brută, ci sunt urcate în sfera esteticului, în zonele metafizicii, spre a fi încărcate cu mister transcendental. De aceea, poate, poemele sale nu se lasă clasificate în categoria celor cu „efect imediat“, care îi așează peste noapte pe unii poeți direct în șaua „valului“, în jilțul laudei publice.

Retras în „cariera“ de piatră a mitului său personal, iscusitul Meșter sapă adânc, înaintează mereu, mai mult se aude decât se vede. Versurile din ultimii ani, de aceeași reconfortantă vigoare și prospețime, dovedesc că poetul zăbovește cu trudă și migală în galeriile aurifere în care se află respirația mării poezii.

Arcadie SUCEVEANU

Cunoscut prin zgârcenia cu care-și dă la lumină fierberea vulcanică a gândurilor și sentimentelor ce îi alimentează verticalitatea demnă de invidiat, Anatol Codru vine astăzi la masa de argint a spiritualității neamului cu un excepțional potir în care a adunat roua neîncepută a florilor de crin, luciul orbitor al fulgerului, tihna luncilor cu ierbi pline de vise și istorie: „Primiți-mă: eu sunt cel de demult,/ Care transcrie timpul mai încoace,/ Care pe sine-ntruna se reface,/ care confruntă, dar și-ndură mult/ și are-o angajare la soroace,/ și poartă în ființă un tumult,/ Eu parcă din uitare m-aș întoarce,/ Eu parcă din durere m-am fost rupt.“

Sincronizat cu marea și autentică poezie de la Cluj, Iași, București sau Brașov (și nu de azi, de ieri!), Anatol Codru este când un liric de o finețe înduioșătoare, când un cioplitor tenace în piatra „pietrelor de citire“, dar întotdeauna plin de prezentul ce-i alimentează fiorul poetic, făcându-l să se claseze în capul listei la capitolul **adevărata poezii**.

Ilie Tudor Zegrea

„...Și va fi întruna timpul,
 Și de pretutindeni — eu,
 Și va fi atât de simplu,
 Și va fi atât de simplu,
 Parcă-a nins cu Dumnezeu...”

Această metaforă — „parcă-a nins cu Dumnezeu” — îl așează pe Anatol Codru în rândul celor mai reprezentativi poeți români din această jumătate de secol. Anatol Codru și-a pus în față o sarcină provocatoare: să reabiliteze poezia din Basarabia. O asemenea operă la noi nu mai face nimeni, în afară, poate, de Grigore Vieru, numai că Vieru lucrează altfel. El alege cuvintele simple, le curăță de rugină și le așează în strofe, precum a așezat Dumnezeu floricelele într-un colț de rai. Anatol Codru nu umblă ca mielul prin floricele; el dă cu târnăcopul, sapă ca un apucat, până dă de cuvintele care n-au mai stat niciodată alături. Astfel, cuvintele într-o strofă ca cea de mai jos pot reabilita și înălța orice limbă peste care planează pericolul rușinii:

„Bate vânt de la origini,
 Cerul scapără polei,
 Și-o să-ncep și eu a ninge
 Peste toți străbunii mei...”

Constantin TĂNASE

Anatol Codru este poetul autentic a cărui poezie se pretează unei permanente **recitiri**, pentru că de fiecare dată, la **recitare**, găsești alte **noutăți**, care nu sunt simple străfulgerări de amnar ale unor oarecare pietre lovite la întâmplare, ci revelarea unui zăcământ șlefuit a cărui valoare este sesizată și întrupată în cuvântul-lamură doar de numai cei chemați... **Recitirea** ți-o impune întotdeauna Poetul: evoluția mărturisirii poetului e o permanentă **recitare**. Eminescu, Arghezi, Barbu, Blaga sunt exemple celebre de **Recitare**.

Opera lui Anatol Codru devine, așadar, **ispită, îndemn și mărturisire:**

„Eu sunt prezența unui fapt real, care confirmă adevărul, că vă sunt necesar. În cel mai rău caz, eu sunt dânsul meu propriu“...

Că Anatol Codru a devenit academician este argumentul suprem, că marea Lacrimă a poeziei sale nu surpă, ci zidește întru rostirea românească de cea mai aleasă calitate. Or, acest lucru se datorează numai celor aleși dintre aleși.

Gheorghe CALOTA, Brăila

E cunoscut că orice nuanță cromatică reprezintă un cuplaj din roșu, galben și albastru, în dependență de intensitatea acestor trei culori. La lectura scrierilor de Anatol Codru (vezi *Bolta Cuvântului, Întâmplarea Mirării și Ruperea (Fuga — n.n.) din Neființă*) orice poezie te absoarbe într-un spațiu anume c-o enigmatică culoare-n plus ce nu rezultă din cele trei, sezisat fiind... doar printr-o paralelă: Albert Einstein, în plimbarea sa pe scoarța găoacei noastre tridimensionale, urcând coline și coborând văi, și-a dat deodată seama că pe această enigmatică culoare o fac culorile universale gravitații. Așadar, spațiul menționat, prin culoarea suplimentară, prezice în poezie dimensionalul infinit al autorului.

„Dar de ce se întârzie și se ține sub zăvoare
Lacrima virgină-a Pietrei grea cu mine sub pământ,
Dar de ce se avortează și se-aruncă în uitare
Ruperea din Neființă a durerii care sânt,
Dar de ce e-atâta rană, dar de ce așa vă doare
Starea mea de infinit?..“

... Eu împart creatorii de valori în două categorii: cea de jos, inferioară, constituită din cei ce utilizează numai principii (culori) cunoscute anterior, chiar dacă acestea fac construcții oricât de fine,

și cea de sus, superioară, asamblată din cei ce aplică, pe lângă vechile principii (culori), altele noi, proprii, și care nu decurg din cele cunoscute. Cu certitudine, poetul Anatol Codru ține de categoria superioară. Rostul vieții Domniei sale e cromatica primordială a durerii neamului, și rostirea acestei dureri e la înălțimea de dangăteculoare a celor mai moderne clopote ca răsunet românesc...

Petru SOLTAN

... Trăind mai mult într-o lume a metaforei și a mitului, Anatol Codru propune cititorului o poezie inovatoare, profund sugestivă și bogată în implicații filozofice latente, modernă în sensul larg al cuvântului atât prin sensibilitatea și viziunea artistică asupra realității, cât și prin ideile și modalitățile de expresie vehiculate. E o poezie — rod al unei fantezii asociative înnăscute și al unui temperament artistic de o molipsitoare energie vitală.

Sub pana lui A. Codru cuvintele capătă o logodire metaforică nemiîntâlnită la alți poeți, făcând ca versul lui să colcăie de sugestivitate, revelație, concretețe plastică, și să intuiască de multe ori ceea ce la prima vedere nu se poate concepe și exprima prin mijloace directe ale limbajului rațional. Ca în exemplele ce urmează: „Poți lua cu ulciorul din cer/ lacrima ciocârliei mult sfântă“; „În cumpăna numelui meu ai să auzi/ Steaua polară a ionului țării cum cântă“; „Atunci mi-i gura clopotului de miere/ Cu graiuri mărgărinte și măiestre./ Zboară-o grădină pe deasupra țării./ Zboară o nuntă pe deasupra noastră!...

Mihail DOLGAN

Anatol Codru este în cuvânt ca nimeni altul dintre scriitorii noștri de azi, și o spunem fără cea mai mică intenție de a minimaliza străduințele și chiar realizările vreunui confrate de breaslă.

Atâta cinste să-i arate, atâta scîpîre să-i desferece, atâta enigmă să-i păstreze — cuvîntului — când îl pune să exprime atâta sens!

Uneori avem impresia că autorul *Pietrei de citire* își face o plăcere cu totul aparte din frămîntarea neașteptat de curioasă a cuvintelor, din plămîuirea profund personală a frazei, altfel zis a versului, din chiar inventarea cuvintelor și expresiilor „ca la dînsul acasă“ ori — mai știi? — „ca la mine, ca la nime“.

De aceea lectura poeziei lui Anatol Codru nu este un act simplu care se împlinește la prima dorință și aduce plăcerea imediată.

De aici nu rezultă că Anatol Codru ar fi șaradist sau, în orice caz, un jongler al cuvintelor. Credem că la mijloc este felul său unic de a fi, de a exista în literatură. Intuim că pentru el metafora nu prezintă o povară; în intimitatea laboratorului său metafora nu este decât un instrument de lucru, ca oricare altul în literatură. Astfel zis, povara căutării, plămîuirii metaforei se transformă, tot atunci, în bucuria găsirii, savurării imaginii dense sub aspectul comunicării și agreabile sub aspectul exprimării.

Vorbirea e una cu gândirea, de aici urmează ceva absolut esențial pentru scriitor: „O, noi vorbim, o, noi gândim! Cuvîntul *ară!*/ Gura e turnul vorbei noastre sfinte./ Să nu mințim vorbind, născînd cuvinte!“ (sublinierea ne aparține — I. C.).

Altceva e că, fiind mereu cu un pas înaintea noastră, a cititorilor „de rînd“, dar și a celor care se consideră avizați, el ne-a adus întotdeauna adevărul din inima și din mintea sa la inima și la mintea fiecăruia dintre noi. S-a străduit el, scriindu-și operele, dar n-a găsit în noi pe posesorii siguri ai aceluia adevăr. Altfel cum se explică faptul că nici criticii cei mai familiarizați cu poezia n-au realizat până în prezent vreun studiu cu adevărat serios despre poetica pe cât de interesantă, pe atît de dificilă (pentru cititor) a creației scriitorului?

Ion CIOCANU

Metafora liberalismului liric codrian modernizează nu numai plasticitatea artistică a zicerii poetice, dar totodată încetățenește un mod propriu și deliberat de a fi întru metaforă și prin metaforă („Dacă au pânile ideile de grâu/ și-a le rosti nu am de ce mă teme,/ De ce în viață mi-i așa târziu,/ de ce în moarte mi-i așa devreme?“) chiar cu riscul de-a metaforiza metafora, metaforizarea subțiază mătasea ideii, fulguindu-se în stropi transparenți de lumină prin straturile imaginii și ondulând fără foșnet, ușor, aerian, diafan, codrian în ritmurile cromatice ale eului său...

Poetul este „prezența unui fapt real“, „el este dânsul său propriu“, al Metaforei, al fărădemorții Metaforei sale „de jur-împrejur“, „de parcă ar veni numai plecând/ Din nicăeri în nicicum/ De petetot“.

...Poezia codriană are un avantaj al ei sui-generis care o pune mai presus de una de călăuză și de roabă a cuvântului, ea izvorând propriu-zis zeiește dintr-un suflet creator profund și sensibil la vibrațiile și la mutațiile cosmice ale ideii, ale lirismului, fiind în consonanță intimă cu zbuciumul adânc al locului și al spațiului carpato-danubian-pontic și apolinic. De aceea versurile sale sunt așchii din cariatidele unor temple mărețe ale viitorului verbului românesc din segmentul moldav și nu numai. Cel mai mare poet român transnistrean al secolului al XX-lea, Anatol Codru, prin universul celor trei cărți antologice *Bolta cuvântului*, *Întâmplarea mirării* și *Ruperea din neființă*, își reinnoiește și își consolidează siguramente căutările de sine dinspre metafora sintetică (sintetizatoare, unificatoare și coordonatoare).

Tudor PALLADI

Poeziile reprezentative ale scriitorului Anatol Codru editate zeci de ani în urmă te surprind prin spontaneitatea expresiei plastice semnificative configurată prin imagistica profund personală ce

devine treptat pilonul simbolic al liricii sale. Intuind situațiile, caracterele, atmosfera, coliziile preponderent rurale, abia perceptibilul stil figurativ relevă un procedeu aparent simplu, neostentativ, clasic în esența lui, nuanțat de accente mitice, baladești, de coloritul și duritatea fiorului folcloric.

Ultimele culgeri de versuri — *Bolta cuvântului* și *Întâmplarea mirării* apărute după o imensă „tăcere“ editorială — marchează „aventura“ unei răzvrățiri poetice bazate pe obsedanta metaforizare ce sondează ineditul prin transfigurarea intenționat sofisticată a subiectelor eterne pentru a le comunica o imprevizibilă inovație artistică. Probleme, dileme, cugetări, discret interiorizate, erupții „teribiliste“ izbucnite din sfera tensionată a subconștientului, stresat de labirintul existenței contemporane, dictează aspectul modern al manierei stilistice adoptate de autor.

Raisa SUVEICĂ

O evoluție spectaculoasă a scrisului lui Anatol Codru nu poate să nu impresioneze pe cititorul nostru specializat pe recitiri, mai ales acum când cărțile de poezie apar cu regularitate.

Când este inspirat, poetul ar avea dreptul să ne spună: m-a găsit o idee.

Mai ales azi, când lucrurile și întâmplările complotează împotriva oamenilor și ele își aleg regi și slugi, avocați și paznici, poeți și preoți.

Suntem căutați de poemele Domniei sale. Ne bucură că le merităm.

Nicolae DABIJA

Așezată la răscruce de milenii, *Piatra de citire* a lui Anatol Codru își are sorgința în codul de legi al lui Hammurabi, precum și în coloana de sare ce s-a înălțat în urma lui Lot după prăbușirea

Sodomei și Gomorei, drept semn că o operă de artă, care are menirea să dăinuie peste veacuri, ascunde înlăuntrul ei o adiere omenească, o dorință, o neîmplinire, o frângere de destin, un imens sacrificiu. Legile lui Moise au fost săpate de fulgerul coborât din cer pe lespede de granit, pentru a călăuzi un popor întreg. Poeziile lui Anatol Codru ascund în adâncimea lor cristaluri înghețate ale unor profunde sentimente omenești. Umil, poetul îngenunchează dinaintea pietrei de hotar și a eternității, pentru a simți măreția clipei care trece și pentru a înțelege eternitatea întregii creațiuni. „Vorbește-mi peste trup și veac — spune poetul —, peste adaosul veciei,/ Tu dă-mi din marea sărăcie/ comoara marelui sărac“, ceea ce în cuvinte simple ar însemna întreaga bogăție a simțirii omenești.

Nichita DANILOV

Meritul important al poeziei lui Anatol Codru este acela că tinde — prin cuvânt — la simplitatea pe care o cunosc numai spiritele alese. Este o simplitate care nu înseamnă sărăcie, ci șlefuire, esențializare. În acest mod versurile poetului basarabean câștigă în valoare dezvăluindu-și fața lor perenă: „Această clipă a explorării mele în cuvânt/ Nu e decât riscul de-a inventa piatra la modul pasăre,/ Ca și cum în acest chip aș tinde mereu spre simplitate/ și bucurie — prin zbor și lumină“ (*Așadar...*).

Macroconcepte absorb lumi minuscule, dar torturante. Nunta, moartea, bocetul, vecia sunt teme care aglutinează emoții, revolte, atitudini lirice, într-un efort de redimensionare a lucrurilor. Acesta ar fi scopul dizolvării energiei în cuvânt. Deși totul se desfășoară în regim de urgență, tocmai precipitarea gesturilor amână cristalizarea întregului. Gândul împovărează sfârșitul cu mereu noi orizonturi de așteptare. Puterea scriitorului de a dezvălui lumii cine este ea se află în însăși esența lumii. De aici, simbolul pietrei, ca propensiune spre stabilitate, nemișcare, echilibru. Mitologiile vorbesc despre o

strânsă legătură între suflet și piatră: falsa inerție, simulacrul lipsei de viață, semnul prezenței divine în piatră sunt dezvăluite de însăși ambivalența ei, armă rituală și concretizare a perfecțiunii.

Carmelia LEONTE

...În metaforă poeții români din Basarabia au un lider sălbatic în talentul lui de a nu fi comun cu nimeni, dar absolut cu nimeni: *Anatol Codru*.

E un reflex autohton în cuvintele dânsului, o vrajă care te pătrunde și te ridică la cer. E o nesfârșită litanie de pietre scumpe.

Așadar, poezia română din Basarabia poate intra cu capul sus în orice altar al Universului, prezentându-se cu îndreptățită demnitate: Eu, poetul Dumneavoastră Anatol Codru, — care va declara că „va fi întruna timpul și de pretutindenii — Eu. Și va fi atât de simplu, parcă-a nins cu Dumnezeu“.

Gheorghe VODĂ

...După volumele de poezie *Îndărătnicia pietrei*, *Feciori*, *Piatra de citire*, *Întâmplarea mirării*, *Bolta cuvântului* iată-l pe Anatol Codru publicând cartea sa de gală, *Ruperea din neștiință*, în care se regăsește contrapunctic aproape întreaga sa creație ca esență, ca sinteză, ca act de nobilă prezență în cadrul liricii române contemporane. Rămânând fidel unei teme asumate conștient și cu har înăscut, Anatol Codru posedă o uluitoare capacitate de a ne surprinde prin inventivitate artistică și mereu o ingenioasă schimbare a unghiului de cercetare asupra subiectelor abordate acum și demult, în junețile sale poetice. Substanța și intonația lirică sunt cele ale unui discurs baladesc modern, de o inimitabilă savoare metaforică.

Leo BUTNARU

În poemele lui Anatol Codru se dezvăluie, uneori exploziv, alteori în șoaptă, trei straturi: de gândire, simțire și (re)concepere a lumii. În inima acestui nucleu care tinde spre desăvârșire și care răscumpără celulele voit imperfecte pentru învierea întregului și pentru spulberarea oricărei eventuale monotonii, stă Metafora.

Metafora-sâmbure, esență, este învelită de o adevărată atmosferă de cuvinte poetice, sintagme șlefuite până la aforistic, înrădăcinate în folclor. Metafora și atmosfera sunt ocrotite, altfel spus: conectate la realitatea imediată a marii poezii, datorită unui alt strat de cuvinte, mai apropiate cotidianului, dar nu atât de apropiate încât să piardă dimensiunea metafizică,

„Cresc cuvintele din pâini, —
Lumea rupe și mănâncă...”

sau

„...Ești încercat de-o coasă la glezne, să admiri
Sorocu-ntemeierii pâinilor cu gura.
Pari liberat la ora culesului din miri,
La nunta lor să-ți fie mireasa-mbucătură...”

Astfel poezia lui Codru este triplu ocrotită și deschisă ochiului nostru lăuntric din trei unghiuri diferite, încercând poate o proiectare triunghiulară în sacru:

„Albastru tragic din icoane —
Mucenicie de Ioane,
Și-aceste clopote, de-atunci,
Îmi par Ioni vuind pe cruci,
Învârtoșind în alifii
Genunchii noștri cei dintâi —
Pe ruguri: parcă își răzbun
Genunchii alți, genunchi străbuni...”

De aici și jocul grav, subtil, efervescent al poeziei lui A. Codru, simplitatea dezarmantă, flexibilitatea, calmul olimpien și tremurul

care parcă ni se transmite, grație existenței poetului, din vremuri imemorabile, poate din vremurile în care încă nu se inventase proza.

Acad. **KOPI KYCYKU**, Albania

Anatol Codru se remarcă prin insistența și consecvența cu care optează în favoarea unui mit propriu. Îl preocupă mecanismul cunoașterii poetice și în aceasta rezidă caracterul inovator al versului său. De menționat că poetul nu este adeptul simplității. „Piatra“, la care revine frecvent, este simplă, dar numai în aparență. În cadrul unei întâlniri cu cititorii, ce a avut loc într-o seară de decembrie 1998 la Casa Limbii Române, autorul preciza că la început piatra se identifica, pentru el, cu orașul, prin contrast cu satul, cu pământul și cu vegetația abundentă sau cu „holda ierbii“. Motivul pietrei este fascinant prin puterea de a sugera protestul. Piatra este o formă agresivă, așa precum erau și timpurile, potrivnice poeziei. Împotrivirea pietrei necesită o acțiune de răspuns mobilizator pentru a învinge o forță rigidă. Anatol Codru găsește sursa de alimentare pentru versurile sale în dorința de a opune agresivității pietrei un protest mai mare — cel al puterii de penetrație a cuvântului.

Având în adâncurile sale o motivație din care se hrănește, o sursă care se împotrivește deconspirării, așa cum există lucruri implicite ce nu se pretează uzurii publicitare, versul lui Anatol Codru este tensionat de un fel de gelozie a deconspirării. Încărcătura obsesională ce dă viață poeziei sale este condiționată de o anume stare determinată de voința de relevare interioară și de nedorința de banalizare a acesteia prin cuvântul capabil să o divulge. De menționat, în aceste împrejurări, spiritul polemic al personajului liric: „Mă uit la mine/ și îmi zic: „Auzi, străinule,/ De ce ți-aș lipsi/ Dacă nu m-am născut/ și va trebui/ Să mor pentru tine?“

Ana BANTOȘ

A spune numele poetului este de multe ori un fel de a aduna într-o singură formulă poezia lui. Anatol Codru, în acest sens, se așterne pe spațiul metaforic așa cum Blağa ne ungea firea noastră cea zăpăcită de revoluțiile industriale și politice cu untul spațiului mioritic. El nu e numai o piatră de citire, adică un algoritm de transformare a haosului în structuri de prunc care „se-mpiedica de-aripa lui“. A. Codru e „cal/ ce mușcă iarba cu copita lui/ până-n statuia gândului“. A. Codru este tănuita mea dragoste pentru sinele meu tânăr și înfometat de poezie fără ideologie (așa cum eram înfometat în anii de după război de gustul minunat și mitic al pâinii).

Anatol Codru *s-a întâmplat* în structura de grai și de plai a românilor pe care măcinarea de piatră dură a istoriei i-a prins în tranchumanta lor cosmogonică departe de „maica de plai“. Dar *s-a întâmplat* atât de spectaculos, atât de nou în „galaxia gurii“ încât el, Anatol Codru, „parcă vine de la nimeni înapoi“, de la acel nimeni amărât în care am fost trimiși fără voia noastră (chiar fără voia poetului Anatol Codru de a „născoci stele“ pentru o ființare omenească mai omenită); el vine să ne samene cu speranța de mâine a întregului neam vorbitor de limbă română.

Andrei VARTIC

„...Un om pe un cal este întemeietorul
Mării jumătăți 1/2 din toată frumusețea lumii, pe care o aduni.
Omul e *numărătorul*,
Calul e *numitorul comun*.

Atâta doar că o nuanță formală
A șirei spinării calului îl mai desparte,
Dar, în fond, calul
Este eșafodul și rugul omului fără de moarte.

Potrivire de jumătăți cum numai dragostea poate fi (vezi „Diotima“ lui Platon), poezia are avantajul de a uni pe vecie — vorba vine — lucruri, ființe adeseori inconciliabile. Deloc întâmplător faptul că Apollo, viitorul zeu al muzicii, al poeziei și al artelor frumoase, l-a avut drept dascăl pe centaurul Chiron. În cazul lui Anatol Codru, poetul este sie-și centaur; altfel spus, artistul modern, deschis cu toți porii spre experiment, dar și spre alte limbaje, cum ar fi cel cinematografic, de ex., ține în frâu calul tradiției, când plimbându-l pe cerc, când dându-i pînteni, până când calul și călărețul ajung la un numitor comun, zis Operă. Din (ne?) fericire, „potrivirea de jumătăți“ e pe viață: din Centaur nu se mai poate coborî.

Emilian GALAICU-PĂUN

Remarcăm în poezia lui Anatol Codru supremația unui Eu liric dotat cu spirit analitic, Eu, care, chiar și atunci când e copleșit de cântări imnice, nu încetează să observe, să sintetizeze...

Pornind de la simbolurile plugului și aratului, poetul creează frumoase mituri cu profunde sensuri filozofice. În imaginația eroului liric din poezia *Ar fi plugul mâinii mele...* actul de creație se identifică cu aratul în „ogorul“ „de piatră“, cu generoasa dăruire în numele unor „culesuri grele“ (...). Creatorul se transformă într-un mag, ce „din adâncuri“ suie, „rotind globul cu piciorul“, ca pentru aceasta să fie dăruit, în schimb, „cu hore“. Aratul e nu numai că umple „cămărilor“ sufletului omului „întru timpul lui ne-nvins“. Ele înseamnă germinare grandioasă. (...) Aratul are și un înalt sens moral purificator. În credința poetului e o datorie „Să ari cu plugul prin copiii tăi,/ Dacă o teamă-i scade la părere,/ Dacă o tăcere le sporește-averea./ Răcnește plugu-n ei până-n temei“.

Elena ȚAU

Poezia. Unde e începutul și unde e sfârșitul? Sau poate că nu e chiar așa. Unde e neînceputul și unde e nesfârșitul ei, ca să poți fi sigur că tu ești tu, că poți să te cunoști pe tine, tu însuși fiind.

Anatol Codru vine dintr-o mitologie pe care și-o face mai întâi el singur, ca apoi s-o compare, s-o înțeleagă, să fie sigur că se potrivește cu vreuna din mitologiile clasice.

Anatol Codru totdeauna este acolo unde nu este, fiind în același timp și acolo și dincolo, într-o dublă existență de creație — poezie și cinematografie, vrând să-i dea celei de-a doua suflul primei și încercarea durerii de a le interpătrunde reciproc, trăind într-o atmosferă a interdependenței dintre amândouă.

Anatol Codru chiar de la început s-a impus prin abundența, dar și prin cultura imaginii. Ele erau atât de multe, încât poetul stătea nedumerit în anturajul lor, neștiind cărora să le dea prioritate. Cineva dintre colegii săi făcuse chiar un banc pe această chestie: când Anatol Codru scrie o poezie, îi mai rămân imagini pentru încă două sau trei poezii. Desigur că în această glumă găsim și o mică doză de malițiozitate, dar născută dintr-o altă doză de invidie scriitoricească. Așa a fost de când lumea. Anatol Codru e poetul care merită toată atenția, dar această atenție nu i s-a acordat permanent. Deseori s-a trecut voit pe lângă el și lucrul acesta l-a amărât, desigur, dar l-a făcut să se adâncească și mai mult în „carierile sale“ în căutarea expresiei de piatră rară: „În lan, cum pasărea se coace-o vară/ și sare din cântare ca din ouă,/ Aud bătând în picurii de rouă,/ Cu ciocul, ciocârlii, să iasă-afară“.

Victor TELEUCĂ

Spunea cineva că orice scriitor clasic a fost modern la timpul său, iar modernul de astăzi are șansa de a nimeri printre vocile clasice.

Anatol Codru a fost întotdeauna neobișnuit, metaforic, iar viziunea sa poetică este, de fapt, actul cel mai simplu ce demonstrează lumii că

poezia se naște asemeni frunzei — din durere și frământuri: „Moldovă/ izvodire dreaptă, fără-apus, floare care arde la străbuni pe gură...”

Împărtășim cele afirmate de Arcadie Suceveanu, conform căruia, poetul Anatol Codru preferă să rămână el însuși, mereu „săpând în piatra cuvântului”. Cu adevărat, scriind mai multe capitole la al său mit alb și energic al pietrei, Anatol Codru vine spre noi cu o expresie pură „că se aude roua”, că se aude în fântâni, fiindcă poetul nu și-a trădat niciodată focul expresiei, care, până la această „întâmplare a mirării” a avut alte denumiri, alte cutermure bărbătești, alte capitole: „Îndărătnicia pietrei”, „Piatra omului”, „Durută, lacrima pietrei”... Și fiindcă balada pietrei la Anatol Codru se întâlnește la fiecă pas de clipă cu străfundurile folclorului mare, să-i ascultăm versul: „Crăișor de mire,/ Fire, nemurire/ și-n nemărginire/ Piatra de citire”.

Anatol Codru este un mit, un simbol, este un dig fierbinte al tăriei strămoșești.

Gheorghe CIOCOI

Da, mi-am amintit: ne-a fost Președintele cenaclului literar „Mihai Eminescu” de la Universitate. Patru ani! N-o să mă laud, dar ce oameni frecventau acest cenaclu: Ion Ciocanu, Anatol Ciocanu, Mihail Dolgan, Mihai Cimpoi, Eliza Botezatu, Iuliu Cărchelan, Gheorghe Ciocoi, Victor Cirimpei, Victor Dumbrăveanu, Iulian Nicuță, Anatol Gavrilov, Gh. Madan, Timotei Melnic, Al. Negriș, Gh. Spătaru, Ion Vieru, subsemnatul și mulți alții; la una din zilele Poeziei poetul a citit un poem foarte bun — cu un om cu zăpadă în plete și pe zăpada ceea nepoții acestuia se dădeau de-a suiul. Mi s-a întipărit în minte:

„...Din milenii în milenii
Auzi-vei, vei vedea
Cum vor trece sănii-săanii
Peste cărunteța mea...”

Când a coborât de pe scenă, i-am spus: „ai citit o poezie genială“. Era mai să se supere, zicându-mi să nu-l iau peste picior, știind prea bine că nu intenționasem o asemenea treabă. Genială zicând, am avut în vedere zămisirea și rostirea poeziei în spațiul nostru mioritic, unde s-au mai scris așa cum a dat Domnul, și cum a „scris“... în program partidul, că trebuie să se scrie. Fiind la el acasă poet de prima mărime, o spun cu toată certitudinea, Anatol Codru va rămâne același și după ce se vor domoli toate focurile de artificii ale celebrărilor...

...Marele neajuns al poetului Anatol Codru e că a „fugit“, împreună cu poezia, în cinematografie. Acest pas al Dumnealui m-a întristat foarte mult: lirica românească a pierdut câteva cărți bune, în schimbul celor volume de pseudopoezie ale unor nechematei care au poluat spațiul cu multă doză de mediocritate, de antimodernism „modern“ și postmodern.

Aurel CIOCANU

Poetul este un excelent ziditor de metaforă. Recitiți-i poemele și reparați greșeala de a-l fi înghesuit pe la periferia listei supraîncărcată cu „nume de referință“ ale liricii noastre. Faptul că nu a aderat măcar cu titlu de simpatizant la persistentele bisericuțe literare nu-l poate deposeda și de mandatul de înzestrat artist al cuvântului. Nu vă supărați, domnilor.

Înfruntând bărbătește îndărătnicia pietrei, poetul a dat la iveală o piatră de citire superbă, pe-alocuri de-a dreptul psalmică, pe care întreg spațiul scrisului românesc începe într-o lacrimă de dimensiuni nenaturale.

„Gândim plânsul,

Ca și cum am vedea în interiorul

Lacrimii șira spinării ei“,

sau:

„Această lacrimă a mea și
De la sine e atât de pură,
Că se aude rouă, e atât de
Sinceră, că mai să cred nu-mi vine...”

Spectacolul își reia tot mai răbufnitor scenele dramatice, iar până la deznodământ mai e mult încă. Panoramicul spectacolului, așadar, e-n continuă mișcare, eroii rămânând aceiași, doar că-și schimbă locul acțiunii în funcție de rigidele legi ale timpului. Și atât cât se derulează această dramă, la ce bun, îngăduiți-mi să-i întreb pe opozanții lui Anatol Codru, cu interminabilele stropșeli vis-à-vis de mioriticul din noi?..

Deci poetul este un ales de metaforă. „Omul, la rându-i, e Dumnezeu lui Sine,/ Care-și tămăduiește rănile inimii/ Cu spiritul trandafirilor împurpurați/ De propria lor mireasmă...” Sau: „...Știi, de când ni-i dat să ținem fala neamului și-a țării/ Pân’ la umeri în țărână, dar pământ? — Măcar o palmă n-am avut, s-o pun pe rană... Pune-ți fruntea și ascultă,/ În pământ cum încolțește grâul, orzul și secara: parcă dorm copiii noștri...”

Serafim BELICOV

...Eu și poetul Anatol Codru: paralele convergente.

Eu, născut pe malul drept al Nistrului, El — pe malul stâng. Ne uneam abia la Liman. În Limanul Limbii Române.

L-am cunoscut mai îndeaproape, doar când trudeam la închegarea antologiei, „Constelația Lirei“, ce avea să adune pe continentul literar românesc 65 de poeți din Basarabia și Bucovina. Pe acel continent de sensuri, Anatol Codru venea cu *Piatra de citire*. L-am sprijinit, și mi-au rămas în suflet urme de pietriș aurifer, că se aude: „Crăișor de mire,/ Fire, nemurire,/ și-n nemărginire/ Piatra de citire“...

Dar cum să nu-mi frângă sufletul citind aceste versuri devenite sintagme „Pe culmi, la cetate,/ țepoase-n ambiția lor, suverane,/ Cresc ierbile, bărbile daco-romane...” sau: „Mă dor umerii, mă dor palmele: se-arată o cruce...”

Câtă finețe și câtă precizie metaforică: „Ardealul ne e plânsul infinit în solnițe să-l aibă fiecare român, care de sare e albit,/ Să-și poarte-n oase drobul lui de țară.” Citim mai departe: „De ce e-atâta rouă pe pământ,/ De ce-s atâtea lacrimi conspirate?”/...

Ori: „Greu e, Doamne, raiu-n doi/ Sap în mine, dau de noi:/ Să te miri,/ Să nu te miri,/ Un popor de răstigniri”...

Sau: „Mormintele-au sosit în gări:/ Cer vizele de-nstrăinare”...

...“Trafic de lacrimi și rușine,/ Plătesc, să mă dezic de mine”...

...“Ninge profund, ninge total./ Ninge din rai cu-adolescente,/ Matriarhatul capital/ Tronează iar pe continente”...

Poetul Anatol Codru, cu toate convergențele, scrie o poezie pe care, citind-o, mi se strecoară în suflet o stranie părere de rău: nu am scris-o eu.

Arcadie DONOS, București

Pentru artistul Anatol Codru, în poemele ca și de altfel în pânzele cinematografice pe care le-a realizat, metafora nu este o simplă figură de stil, ci un ceva ieșit din comun care consolidează spațiile esteticului și se vrea esența viziunii sale artistice. Metaforele și simbolurile poeziei sale, turnate în limbaj cinematografic, vin să elucideze poetic adâncurile fenomenelor, sau să lumineze integral labirinturile lumii interioare a eroului. Obsedat mereu de fascinația aceluia tertium guid, Anatol Codru este „nașul” iscusit a numeroase „căsătorii” spontane și inedite de cuvinte sau de imagini, cristalizate în poeme cinematografice sau literare de cea mai superioară probă artistică. În ele se lasă sesizate interferența lirismului cu tensiunea

dramatică, a realității cu subtile construcții figurative, chemându-ne treptat spre noi sau în illo tempore, spre sălașul divin al Artei întru mântuire prin frumos...

Dumitru OLĂRESCU

Saltul grandios de la volumul de debut *Noapți albastre* s-a făcut simțit în cărțile ce au urmat *Îndărătnicia pietrei*, *Feciori* și mai ales în *Piatra de citire*, *Întâmplarea mirării* și *Ruperea din neștiință* înfățișându-l pe Anatol Codru drept unul dintre primii poeți moderni de la noi.

Dacă la George Bacovia „plânsul materiei“ se încheagă prin galeriile sumbre ale cimitirelor, la Anatol Codru materia, bolovănoasă, are menirea să se nască puternică din lucrurile din preajma unor peisaje de suflet și simțire — categorii ce aparțin imensității, cele care posedă străvechea și nealterata amintire a pietrei primordiale, obținută prin subtila filieră a Metaforei. În această privință A. Codru n-are egal.

Ion PROCA

Afirm cu emoționată și sinceră bucurie, că mi-a fost foarte greu să fac selecția versurilor — cele mai bune care sunt toate — din volumul „Întâmplarea mirării“ în vederea lecturării lor la reuniunea de suflet care a avut loc la Brăila.

Explicația este foarte simplă: substanța ideatică a poeziei lui Anatol Codru, de elevată și aleasă ținută estetică, se îmbină atât de armonios cu mijloacele moderne de expresie, vădind întregii cărți o perfectă și sensibilă stăpânire a limbii literare, încât impactul asupra cititorului este deplin, benefic și de durată.

Laurențiu NICOLAU

CUPRINS

<i>Tabel cronologic</i>	3
Letopiseț	9
Pasărea vine	10
Cum ar fi	10
Ce iarbă înaltă!	11
Lacrima	12
„Nu mă pot ignora...”	12
Doar pentru faptul... ..	12
Nemaiertată ezitare	14
Frunzoasă nuntă	14
Imn rostit la răsăritul soarelui	15
Și-această galaxie-a gurii... ..	16
Drob de țară	17
Nunta în Ardeal	18
Voronet	18
Dragoste	19
Nunta	20
Veșnica veghe	23
Moment bahic	23
Hrisov în toamnă	24
Pâine	25
Maică de plai	26
Maică, eu am fost mai tânăr?... ..	26
Modestie	27
Ana-Maria	28
Feciori	29
Surori	31

Sus pe ceruri, ierobile.....	32
De Ioni, de Marii	33
Acesta-i omul nostru cel Ion	33
Voi	35
Rugă	36
„Plugul e ca Pasărea...“	37
Bunul mesei	37
De ce aş face eu... ..	38
„Arde parcă-n lumânări...“	39
Un drum se-ntoarnă înapoi	39
Alb, mult alb	40
Muzeul de la Trifăneşti	41
Colind	42
Ciocârlii	43
În ochii mei — o amintire... ..	44
Sub boltirea cerului	44
Pe drum trec Oprea, Stavru şi Smadu	46
Pergament	47
Letopiseţul dumnealui Florea Eremia Dobre.....	48
Drept inimă	52
Confesiune	52
Ca şi cum	53
Deci, verb mai întâi.....	54
Patrie de om	55
Cuvântul ară	56
Metafora	57
Piatra de citire	58
Onomatopee.....	59
Cronicarii	59
Eminescu	61
Cum să vă spun... ..	61
Cu fiecă carte... ..	62
„Mă uit la mine...“	63

Un prunc se-mpiedică de-aripa lui...	64
O pasăre nume	64
Brâncuși	65
Vasile Covrig, magul culorii albe	66
Shakespeare	68
Un adânc ne vede	69
Giuseppe Verdi în largul Mării Negre	69
Lira coarnelor de taur	70
A tăcea nu-i omenește	71
Eu, dac-aș dărui... ..	72
Eu totdeauna	73
Un fel al meu de munte	74
Dar e absurd... ..	75
Filogeneză	75
Replică	76
Proba de austeritate	77
Stea citind, om nemurind... ..	78
Așadar... ..	78
„Ar cu plugul mâinii mele...“	79
„Piatră cu fruntea mănoasă...“	80
„Pe sub răsărit de lună...“	82
Cuprinsuri	84
Pietrarii	85
Pietrele grece	86
„Există numaidecât o metafizică a ideii de piatră...“	86
„Ceea ce este piatra...“	87
„Orice am spune...“	87
Piatră din piatră	88
Durută, lacrima pietrei	90
Niciodată genunchii... ..	94
Pururi anonime	95
Meșterul Manole	95
De dor să-i uiți și chipul	96

„O supremație de crini...”	97
Piatra asta de pământ...	98
Raiu-n doi	98
Absurd	99
Trafic de lacrimi și rușine	100
E prea de tot...	101
O, Doamne, noi, care aceștia	102
„Lumina cade brusc din cer...”	104
Acești niște oameni...	105
Lătrați de istorie	106
Toate-s puse pe cântar...	107
„Vă rog frumos să nu cedați...”	108
Incertitudine	109
Cerșetorul de la poartă	110
Mama mea cu fața plânsă	111
Luată-avans...	111
„Și totuși, Doamne, mai trăim...”	112
„Și, Doamne, n cerul nostru cât prinos...”	113
„Nu știu cum se-ntâmplă: unii...”	113
Obsesia că se mai poate...	114
Războiul, seceta	115
Don Juan, 1945...	118
Baladă	119
Constantin Oprea	120
Colindul copiilor în război	121
Mitul personal	123
Piatră în războaie	125
Mitul probabil	127
O scrisoare care putea fi scrisă	128
Logodnă	130
La nunta de aur	131
Netămăduire	132
Mantaua	134

Spaimă de grâu, 1947	135
„Cosim iarba pe morminte...”	135
Egoism	137
Singura avere	138
A preveni	139
Eu te strig, floare de măr	140
Rugămintele	142
Putem să îndulcim sarea din ochi... ..	142
Să-ți iubești Patria, e puțin să mori... ..	143
Plugul ară, să răsară... ..	144
Monstrul	145
Tăcere verticală	146
Carte poștală	147
Ernest Hemingwai — din nemărginirea lacrimii	149
Trebui-ar cuvânt mult mai mare la chip	152
Om semănând	155
Icar cu o aripă... ..	156
Fața cu grâu ți-ai fost-o semănat... ..	157
La baștina lui Petru Zadnipru	159
Liviu Deleanu	160
Anonimii	160
Ultimul monolog al lui Martin Luther King	162
Vom rezista sau nu?	163
Monologul clipei	164
La ceasul de veghe al călărețului	165
Vine Gheorghe din război	167
Teribila veste	168
În marmuri	169
Vor avea copiii iară... ..	169
Maree în golf	171
Suită-grotesc împotriva armei cu neutroni	171
Vaccin	175
Geologi, atent... ..	176

Ninge...	177
Acuarelă în alb	177
Roșu fapt de ziua	178
Pe gura ta, care e rana.....	179
Lupii	179
Cucul.....	180
Clipa veciei.....	181
Ghețarii de Sahara	182
E straniu, nu știu cum.....	182
Întrebă iarba.....	183
Din cumpăna sorții	184
La nunta de taină	185
Unul în durerea celuilalt	186
De ce?	187
Din ceruri, totuși, s-a furat.....	188
Asocieri vizual-comparative	188
Omul de vis-à-vis	189
Totul depinde.....	190
Iarbă de miei	191
Indispensabil	192
Eu mă declar.....	192
Ierbare nu cu iarbă	193
Roibii.....	194
Cai prin ploaie	195
Numitorul comun	196
I-aud venind.....	197
De unde se aude că-n nuntă clopotire.....	198
Capitol în istorie	198
O, mânzul, o, fătul.....	199
Mânzul.....	200
Plăcerea de-a minți cu flori.....	209
Ecuații parabolice	209
Scrisoare	210

„Poți arunca în mine cu flori...”	210
Lacrima, duminica	211
Magică	212
Între viața ta și-a mea	213
Asonanță	214
Ghioc	215
Și alunica	215
Ora unu, de pământ	216
Boccacio, 71	217
Peisaj marin	229
Pelerini	230
Soroca-deal	230
E chip...	231
Cronica săptămânii	232
Sireaca naivitate...	233
La acest sfârșit de mileniu	234
Nevroză	238
Prezicerile rele...	238
„Străzile vomită bețivani și rom...”	239
Care suntem...	240
Silogism alogic	241
Întâmplarea mirării	241
Necuprinsul în necuprins	242
Cu fiecă clipă	243
Apartinem timpului, locului...	244
Dincolo de oriîncotro	244
„N-o luați în nume de rău, domnule chirurg...”	245
Atâta doar...	246
Rugăciune pentru bugetul familiei	246
„Veșnicia începu a se micșora treptat...”	248
„Știu doar atât...”	248
„De auzit se aude...”	249
Cutremurul casei	250
„Dacă va dispărea Văzduhul...”	251

Zadarnică pierdere de trup	251
Îți jur că mă voi naște numaidecât,	252
„Fără îndoială că fiecare din noi...”	252
Pasăre căzând pe gânduri	253
Alchimistul	254
„Ca să vezi, domnule...”	254
De nume dac	255
Ideea de relativ	256
„Ca să vezi...”	256
Ecoul	257
Ruperea din neființă	257
„Încerc să mă îmbun...”	258
„O dogoare îmi sfâșie gura mea meșteră...”	259
Cu raiul numai din furat	259
Ora cea mare	260
Totem	261
Și urmele urmei...	261
„Mi-i bântuit de aripi chipul...”	262
Metafizică	262
Să nu fie ca fiind...	263
„Din timpuri postume...”	263
Parcă...	264
Toată lumea-i fără lume...	264
La lumina cometei Halley	265
„Vouă o să vă-asemene...”	266
Imposibil de aflat	267
Destin	267
Măriri confuze	268
Gloria de păpădie	269
„Pe chipul meu...”	270
„Mi s-a dus din viață-o parte...”	270
„Să nu ai moarte dacă-ai zidit cuvânt...”	271
Și va fi atât de simplu	271
<i>Referințe critice</i>	273

Anatol Codru

PIATRA DE CITIRE

Poezii

Editor: *Anatol Vidrașcu*

Redactor: *Ion Ciocanu*

Corector: *Raisa Coșcodan*

Operator: *Irina Platon*

Procesare computerizată: *Olesea Pașa*

GRUPUL EDITORIAL LITERA

str. B. P. Hasdeu, nr. 2,
Chișinău, MD 2005, Republica Moldova

Tiparul executat sub comanda nr. 2002

Firma editorial-poligrafică

„Tipografia Centrală“

MD-2004, Chișinău, str. Florilor, 1

Departamentul Activității Editoriale,
Poligrafie și Aprovizionare cu Cărți